

SINTEZA

amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative

Nr.	Prevederile proiectului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Note (opinia SPCSB)
Camera de Stat pentru Supravegherea Marcării			
1.	-	Lipsă de obiecții și propuneri	
Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova			
2.	<p>Art. 3 Furnizori de servicii pentru fiducii, societăți și alte entități sau construcții juridice – sunt persoanele fizice și juridice, ce prestează unor terți în calitate de profesionist, următoarele servicii:</p> <p>1. constituie persoane juridice de orice tip;</p> <p>2. exercită funcția de director sau de administrator (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) al persoanei juridice sau are calitatea de partener în cadrul unei asocieri sau a unei funcții similare legate de alte persoane juridice sau organizează ca o altă persoană să exercite funcții similare;</p> <p>3. pune la dispoziție un sediu, o adresă comercială, poștală ori administrativă sau orice alt serviciu similar acestora;</p> <p>4. exercită calitatea de fiduciar (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) într-o fiducie sau într-o construcție similară acestora sau intermediază în numele altei persoane care exercită această calitate;</p> <p>5. exercită calitatea de (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) fondator, asociat sau acționar nominal al persoanelor juridice de orice tip.</p>	<p>Este necesar de concretizat:</p> <p>Condițiile enumerate în pct. 1-5 urmează să se respecte concomitent sau doar unul din ele.</p> <p>În cazul în care se va considera că este suficient respectarea unei condiții, aferent pct. 3 urmează să fie concretizat dacă în această categorie intră și persoanele care oferă spații în locațiune, inclusiv unde alte persoane au înregistrat sediu/adresă comercială/poștală/administrativă.</p> <p>Legea nu definește noțiunea de fondator, asociat sau acționar nominal. Este necesar de concretizat.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>După cuvintele ”calitate de profesionist” se completează cu cuvintele ”concomitent sau cel puțin una din” .</p>
3.	<p>Art. 3 Furnizori de servicii privind activele virtuale - sunt persoanele fizice și juridice,</p>	<p>De concretizat – condițiile enumerate în pct. 1-5 urmează să se respecte concomitent sau doar unul din ele pentru</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>ce prestează unor terți în calitate de profesionist, următoarele servicii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. servicii de schimb între activele virtuale și monedele fiduciare; 2. servicii de schimb între una sau mai multe forme de active virtuale; 3. transferul activelor virtuale; 4. servicii de păstrare în siguranță a cheilor criptografice private în numele clienților săi, pentru deținerea, stocarea și transferul de active virtuale 5. participarea și/sau furnizarea serviciilor financiare legate de oferta unui emitent și/sau vânzarea unui activ virtual. 	<p>ca entitatea să fie considerată furnizor de servicii privind activele virtuale.</p>	
4.	<p>Art. 4 La alineatul (2), textul ”cel târziu la data de 15 a lunii imediat următoare lunii de gestiune” se substituie cu ”cel târziu până la data de 5 a lunii următoare de gestiune” iar cuvintele ”și juridice” se exclud.</p>	<p>Reducerea termenului de raportare va genera o povară semnificativă mai mare asupra entităților raportoare și majora riscul de raportări eronate.</p>	<p>Nu se acceptă Art. 4 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 nu se referă la entitățile raportoare, dar la Serviciul Vamal. Astfel, în temeiul art. 33 din Legea nr. 62/2008, este persoanele fizice și juridice sunt obligate să declare în scris organelor vamale informația privind valorile valutare la introducerea/scoaterea lor în/din Republica Moldova. Corespunzător, Serviciul Vamal urmează să expedieze informația deja colectată în adresa Serviciului. Astfel, termenul nu poate implica careva impedimente de aplicare.</p>
5.	<p>Art. 5 alineatul (2) litera a) va avea următorul cuprins: ”a) identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, inclusiv, dacă sunt disponibile, a mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de</p>	<p>Este necesar ca organele competente să publice lista a surselor reglementate, recunoscute, aprobate sau acceptate.</p>	<p>Se acceptă Organele cu funcții de supraveghere urmează să stabilească, prin cadrul legal secundar aprobat, cerințele ce urmează a fi îndeplinite în vederea asigurării unui proces de identificare la distanță cu date corecte, veridice și verificate. De menționat că, în vederea elucidării unor aspecte privind identificarea prin mijloace electronice, proiectul de lege a fost completat cu un articol nou ce vizează</p>

	identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente.”		modalitate de identificare prin mijloace electronice.
6.	Art. 6 Alineatul (11) se exclude	Considerăm că obligația trebuie păstrată. Entitățile raportoare au nevoie de suport informațional și metodologic.	Nu se acceptă Conform mecanismului de evaluare a riscurilor prevăzut de Directiva UE 2015/849, care stipulează efectuarea unei evaluări a riscurilor la nivel național de fiecare stat-membru, care identifică sectoarele sau domeniile cu risc mai scăzut sau mai ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului, o utilizează în scopul îmbunătățirii regimului său de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în special prin identificarea domeniilor în care entitățile raportoare trebuie să aplice măsuri sporite și, după caz, prin specificarea măsurilor care trebuie luate. Totodată, evaluarea menționată se pune de îndată la dispoziția entităților raportoare pentru facilitarea desfășurării propriilor evaluări ale riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Astfel, în cadrul evaluării naționale a riscurilor, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare au efectuat o analiză și descriere sectorială a domeniilor sale de competență, a vulnerabilităților și factorilor de risc asociate fiecărui din aceste sectoare. Respectiv, o evaluare repetată a criteriilor și factorilor care generează riscuri reduse și sporite de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea entităților raportoare supravegheate nu face decât să contribuie la alocarea unor resurse suplimentare pentru o acțiune care se va

			finaliza cu aceleași concluzii care deja se regăsesc, la fiecare dintre sectoarele aferente domeniului de supraveghere în Raportul național de evaluare a riscurilor.
7.	Art. 8 alineatul (2) la litera c), la final se completează cu următorul text: ”a beneficiarului efectiv, și după caz a patrimoniului deținut de către client”;	Un act normativ nu poate conține sintagme de tipul ”după caz”, care pot crea confuzii și abuzuri de diferit gen.	Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane. Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.
8.	Art. 8 ¹ Persoanele expuse politic (3) Membri ai familiei persoanei expuse politic sunt: (a) soțul/soția unei persoane expuse politic sau o persoană considerată ca fiind echivalent al soțului/soției unei persoane expuse politic; (b) copiii și soții/soțiile lor sau persoanele considerate ca fiind echivalente ale soților/soțiilor lor; (c) părinții unei persoane expuse politic;	Este necesară o redacție mai clară. Formularea ”considerat ca fiind echivalent” nu este definită în lege și nu este clară pentru interpretare.	Nu se acceptă Luând în considerare art. 1331 din Codul penal, care prevede că, prin membru de familie se înțelege: a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii; b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj). Astfel, „persoană considerată ca fiind echivalent al soțului/soției” este sinonim cu ”asemănătoare”
9.	Art. 10 Alineatul (6) se exclude	Considerăm că obligația trebuie păstrată. Entitățile raportoare au nevoie de suport informațional și metodologic și de surse de informare unice.	Nu se acceptă Organizațiile internaționale specializate, în baza evaluărilor efectuate a sistemelor naționale a țărilor, emit liste cu jurisdicții

			unde au fost relevate deficiențe ce țin de cadrul legal național și/sau implementare practică. SPCSB, în calitate de autoritate publică națională, nu poate deține competența de a efectua astfel de evaluări complexe și de a elabora astfel de liste, fapt ce contravine Recomandărilor FATF și excede domeniul de competență atribuit. Astfel, entitățile raportoare și/sau orice parte cointereseată urmează să acceseze listele corespunzătoare direct de la organizația emitentă.
10.	Art. 25 La alineatul (1) literele e) și i) se exclud	În opinia noastră, excluderea literei i) trezește dubii la transparența angajării și integrității angajatului SPCSB.	Se acceptă prin excluderea propunerii de modificare
Procuratura Generală			
11.	-	Lipsa menționării și argumentării inter alia a următoarelor aspecte: - Motivul excluderii unor entități raportoare din lista prevăzută la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017, în particular cele prevăzute la lit. g), h) și k1); - modificarea alin. (2) al art. 4 din Legea nr. 308/2017, prin excluderea obligativității comunicării Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor de către Serviciul Vamal a informațiilor privind valorile valutare declarate de către persoanele juridice; - transpunerea de către autorii conceptului a definiției ”monedei virtuale” prevăzută în Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30.05.2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, și de modificare a	Se acceptă Nota informativă va fi completată cu informația solicitată.

		<p>Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE, pentru noțiunea de "Activ virtual", care este propusă pentru a fi inclusă în conținutul art. 3 din Legea nr. 308/2017. În acest context, considerăm că "Activul virtual" constituie o noțiune mai largă decât noțiunea de "monedă virtuală", prima urmînd să înglobeze atît moneda virtuală cît și alte valori virtuale; precum și alte modificări care au fost propuse și care intervin spre modificarea substanțială a ordinii juridice a reglementărilor legale, asupra căror autorii proiectului nu au făcut referire în nota informativă, și care vor fi analizate în mod detaliat și particular în cadrul unei eventuale proceduri de avizare în ordinea Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>În susținerea necesității argumentării detaliate a Notei informative la proiectul de modificare a legilor, menționăm că, aceasta servește în corespundere art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ și la identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.</p> <p>Plenitudinea argumentării modificărilor/completărilor propuse va facilita identificarea atît de către autoritățile ce urmează să avizeze proiectul, cît și de către destinatarii finali ai modificărilor, a finalităților urmărite de proiect, precum și a gradului de oportunitate a modificărilor propuse.</p>	
12.	-	În virtutea principiului echilibrului instituțional, cunoscut sub denumirea "checks and balances", propunem crearea	Procesele funcționale ale SPCSB sunt bazate pe principiile generale de activitate a Unităților de Informație Financiară (UIF)

		<p>unui mecanism de control exercitat de către procuratura Anticorupție, aferent soluțiilor adoptate de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în urma examinării informațiilor privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor, a faptelor care ar putea avea legătură cu spălarea banilor sau cu finanțarea terorismului, prezentate de entitățile raportoare și de organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, precum și a altor informații relevante obținute în temeiul prevederilor Legii nr. 308/2017.</p> <p>Considerăm că, asigurarea și reglementarea unui asemenea mecanism, nu poate fi calificată ca fiind o diminuare sau excludere a independenței SPCSB, garantate de art. 18 alin. (1) și (3) din Legea nr. 308/2017, întrucât existența și exercitarea unui asemenea control, ar avea exclusiv drept scop evaluarea și analiza faptelor/tranzacțiilor/operațiunilor prin prisma întrunirii de către acestea a elementelor componente de infracțiune (e.g. în principal cele prevăzute la art. 243, art. 279 Cod penal, și a altor fapte infracționale, inclusiv fapte de corupție și alte acte conexe).</p> <p>Or, Procuratura fiind investită în temeiul Codului de procedură penală și Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, cu atribuții de conducere și/sau exercitarea urmăririi penale – este entitatea care ar putea evalua în mod obiectiv, în ordinea controlului exercitat asupra actelor finale ale SPCSB, existența sau inexistența</p>	<p>și Recomandărilor FATF, fiind caracterizate de regimul de confidențialitate foarte strictă și diseminare către terți, doar cu acordul prealabil al părții care a furnizat informația.</p> <p>Recepționarea, păstrarea, analiza și prelucrarea de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a informațiilor de către entitățile raportoare în baza prevederilor Legii nr. 308/2017, este condiționată expres de necesitatea prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, în vederea asigurării securității statului, prin protejarea sistemului național financiar-bancar și financiar-nebanca, în conformitate cu Legea 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p> <p>Aceste competențe de bază derivă din prevederile standardelor internaționale. Astfel, conform Metodologiei Grupului de Acțiune Financiară (FATF/GAFI) de evaluare a conformității tehnice cu recomandările FATF și eficacitatea sistemelor CSB/CFT din februarie 2013 (actualizat în 2021) prevede:</p> <p>Recomandarea 29</p> <p>29.7 Unitatea de Informații Financiare trebuie să fie independentă din punct de vedere operațional și autonomă prin:</p> <p>a) autoritatea și capacitatea de a-și îndeplini liber funcțiile, inclusiv de lua decizii autonome privind analiza, solicitarea și/sau diseminarea informațiilor;</p> <p>b) posibilitatea de a face schimb de informații independent cu alte autorități naționale competente și/sau servicii similare străine;</p>
--	--	---	---

		<p>bănuielei rezonabile de pregătire sau săvârșire a infracțiunilor.</p> <p>În acest context, este de menționat că, potrivit art. 11 alin. (1) – (3) din Legea nr. 308/2017:</p> <p>”(1) Entitățile raportoare sînt obligate să informeze imediat Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre bunurile suspecte, activitățile sau tranzacțiile suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni asociate acestora și de finanțare a terorismului, care sînt în curs de pregătire, de tentativă, de realizare sau sînt deja realizate. Datele privind activitățile, tranzacțiile suspecte și bunurile suspecte se indică în formulare speciale, care se remit Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în cel mult 24 de ore de la identificarea actului sau circumstanțelor care generează suspiciuni.</p> <p>(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 de lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care par a avea o legătură între ele. Datele privind activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 10 zile calendaristice, începînd cu prima zi a lunii de gestiune și terminînd cu ultima zi a lunii calendaristice.</p> <p>(3) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea</p>	<p>d) să fie capabilă să obțină și să instaleze resursele necesare pentru îndeplinirea funcțiilor sale, pe bază individuală sau de rutină, fără nici o influență sau interferență politică, guvernamentală sau industrială nejustificată, care ar putea compromite independența sa operațională.</p> <p>Ținem să menționăm faptul că Serviciul Prevenirea Combaterea Spălării Banilor este membru cu drepturi depline în cadrul Grupului Egmont și beneficiază de accesul la Egmont Secure Web (ESW). ESW reprezintă o platformă securizată de comunicare, care permite comunicarea criptată cu alte Servicii similare membre Egmont.</p> <p>În acest sens SPCSB este obligat să respecte cu strictețe Statutul Grupului Egmont care stipulează expres obligația de independență a Unității de Informații Financiare și neadmisibilitatea interferenței în activitatea sa de orice tip. În caz de schimbări în structura organizațională, mandatul și modul de operare a membrilor Egmont, aceștia sunt obligați să informeze Secretariatul Grupului Egmont despre aceste schimbări, ceea ce poate conduce inclusiv la suspendarea calității de membru.</p> <p>Totodată, încălcarea gravă a prevederilor menționate, constituie o premisă determinantă de pierdere a calității de membru a Republicii Moldova din cadrul Grupului, datorită incompatibilității cu principiile fundamentale în baza cărora acesta își desfășoară activitatea.</p> <p>Suplimentar menționăm că, art. 32 a Directivei UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul</p>
--	--	--	---

		<p>Spălării Banilor despre tranzacțiile clienților realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 500000 de lei. Datele privind tranzacțiile realizate prin virament se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cel târziu la data de 15 a lunii următoare lunii de gestiune.”</p> <p>Totodată, potrivit art. 15 alin. (10) din Legea nr. 308/2017:</p> <p>”(10) Organele cu funcții de supraveghere prevăzute la alin.(1) lit.a)–g) informează imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în cazul în care, pe parcursul controalelor pe care le efectuează la entitățile rapoartare prevăzute la art.4 alin.(1) sau în oricare alt mod, descoperă fapte care ar putea avea legătură cu spălarea banilor sau cu finanțarea terorismului, conform unor proceduri și criterii elaborate de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în comun cu organele cu funcții de supraveghere.”</p> <p>Subsecvent, potrivit art. 19 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 308/2017:</p> <p>”În scopul executării prevederilor prezentei legi, Serviciul are următoarele atribuții:</p> <p>b) sesizează organele de drept competente imediat ce stabilește suspiciuni pertinente cu privire la spălarea banilor, finanțarea terorismului sau la alte infracțiuni ce s-au soldat cu obținerea bunurilor ilicite, precum și Serviciul de Informații și Securitate în partea ce ține de finanțarea terorismului;”</p>	<p>spălării banilor sau finanțării terorismului prevede ”Fiecare unitate de informații financiare este independentă și autonomă, ceea ce înseamnă că aceasta are autoritatea și capacitatea de a-și exercita funcțiile în mod liber, inclusiv abilitatea de a lua decizii autonome de a analiza, solicita și comunica informații specifice. Unitatea de informații financiare, în calitatea sa de unitate centrală națională, este responsabilă de primirea și analizarea rapoartelor privind tranzacții suspecte și a altor informații relevante pentru spălarea banilor, infracțiuni principale asociate sau finanțarea terorismului. Unitatea de informații financiare este responsabilă de comunicarea către autoritățile competente a rezultatelor analizei sale și a oricăror informații suplimentare relevante, în cazul în care există motive de a suspecta spălarea banilor, infracțiuni principale asociate sau finanțări ale terorismului. Aceasta este în măsură să obțină informații suplimentare de la entitățile obligate.”</p> <p>Astfel, încălcarea prevederilor susmenționate pot atrage consecințe negative asupra sistemului național, afectând grav situația Republicii Moldova pe plan internațional.</p>
--	--	---	---

		<p>La fel, conform art. 22 alin. (1) lit. b) și c) din Legea nr. 308/2017:</p> <p>”(1) Directorul:</p> <p>b) adoptă decizii ce țin de primirea, înregistrarea, analiza, prelucrarea și transmiterea către organele competente a informațiilor privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni asociate acestora și de finanțare a terorismului, prezentate de entitățile raportoare, precum și a altei informații relevante obținute în temeiul prevederilor prezentei legi;</p> <p>c) adoptă decizii ce țin de inițierea, efectuarea și terminarea investigațiilor financiare;”</p> <p>În ordinea normelor pre-citate, se atestă că, potrivit Legii nr. 308/2017, prerogativa stabilirii/constatării suspiciunilor pertinente cu privire la spălarea banilor, finanțarea terorismului sau alte infracțiuni ce s-au soldat cu obținerea bunurilor ilicite, precum și discreția privind sesizarea organelor de drept, aparține SPCSB.</p> <p>Prin urmare, deciziile adoptate urmare a examinării informațiilor de către SPCSB despre fapte care ar putea avea legătură cu spălarea banilor sau cu finanțarea terorismului, rămân în afara vreunui control, cu excepția măsurilor asiguratorii pe marginea cărora este exercitat controlul jurisdicțional exercitat în ordinea procedurii de contencios administrativ, în cazul contestării deciziilor de sistare a executării activităților sau tranzacțiilor suspecte – în ordinea art. 33 alin. (4) și alin. (11) al aceluiași articol din Legea nr. 308/2017.</p>	
--	--	--	--

		<p>A contrario, un alt tip de control a deciziilor adoptate urmare a evaluării tranzacțiilor sau activităților suspecte de către SPCSB nu este realizat.</p> <p>Intr-un alt registru, se mai atestă că, în acord cu prevederile art.274 din Codul de procedură penală:</p> <p>”(1) Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informînd despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.”</p> <p>Prin urmare, reieșind din prevederile art. 19 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 308/2017, care prevede atribuția Serviciului de a sesiza organele de drept competente imediat ce stabilește suspiciuni pertinente cu privire la spălarea banilor, considerăm judicioasă și operarea modificărilor la art.273 din Codul de procedură penală, prin oferirea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a statutului de organ de constatare în sensul Codului de procedură penală, pentru infracțiunile prevăzute la art.243, 279 din Codul penal.</p> <p>Prin urmare, reieșind din prevederile art. 19 alin.(1) lit.b) din Legea nr. 308/2017, care prevede atribuția Serviciului de a sesiza organele de drept competente imediat ce stabilește</p>	
--	--	--	--

		suspiciuni pertinente cu privire la spălarea banilor, considerăm judicioasă și operarea modificărilor la art.273 din Codul de procedură penală, prin oferirea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a statutului de organ de constatare în sensul Codului de procedură penală, pentru infracțiunile prevăzute la art.243, 279 din Codul penal.	
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești			
13.	<p>Articolul 4 alineatul (1) se expune în următoarea redacție:</p> <p>(1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare:</p> <p>a) băncile specificate în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;</p> <p>b) unitățile de schimb valutar (altele decât băncile);</p> <p>c) societățile de registru, societățile de investiții, Depozitarul central unic, operatorii de piață;</p> <p>d) asigurătorii (reasigurătorii), intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări care desfășoară activitate de asigurare de viață;</p> <p>e) administratorii fondurilor nestatale de pensii;</p> <p>f) organizațiile de creditare nebanară, asociațiile de economii și împrumut, Asociația națională centrală a asociațiilor de economii și împrumut;</p> <p>g) societățile de administrare a investițiilor, societățile de administrare fiduciară a investițiilor;</p> <p>h) organizatorii jocurilor de noroc;</p> <p>i) agenții imobiliari, inclusiv atunci când acționează în calitate de intermediari în</p>	<p>Potrivit pct. 3 al proiectului (art.4 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului), executorii judecătorești sunt incluși în lista entităților raportoare atunci când acordă asistență pentru planificarea, participarea și efectuarea, în numele și pentru client, a tranzacțiilor financiare sau imobiliare, ce țin de vânzarea - cumpărarea imobilelor, donatia bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea sau gestionarea conturilor bancare, constituirea, înregistrarea sau administrarea persoanelor juridice, gestionarea, cumpărarea, vânzarea bunurilor aflate în administrare fiduciară. Prin urmare, o astfel de modificare va duce la admiterea blocării dreptului la o executare din motivul necesității raportării în condițiile lit. f) alin. (2) art. 5 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului atunci când se efectuează tranzacții ocazionale în numerar în valoare de cel puțin 200000 de lei, indiferent dacă tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform Raportului "Republica offshore" privind analiza factorilor care au contribuit la fraudă sistemică și spălarea banilor în sectorul bancar, de asigurări și financiar din Moldova, elaborat și publicat de către Comitetul Consultativ Independent Anticorupție, înființat prin Decret prezidențial, se recomandă ca "Parlamentul să modifice legislația pentru a obliga executorii judecătorești să transmită informații privind tranzacțiile suspecte către SPCSB și să prevadă sancțiuni descurajatoare pentru neîndeplinirea acestei obligații."</p> <p>De menționat că, această recomandare obligatorie pentru executare, a fost emisă de către Comitetul Consultativ Independent Anticorupție, în baza constatărilor privind implicarea directă a executorilor judecătorești, prin încălcarea legislației, în scheme sistемice de spălare a banilor. Corespunzător, această prevedere, elaborată în baza recomandării citate, este cu scopul excluderii unor posibile situații similare care au afectat grav sistemul financiar al Republicii Moldova.</p> <p>Totodată, menționăm că, conform legislației României, se constată că,</p>

<p>închirierea de bunuri imobile, dar numai în ceea ce privește tranzacțiile pentru care valoarea chiriei lunare este în valoare de peste 200 000 MDL;</p> <p>j) avocații, notarii, administratorii autorizați, executorii judecătorești atunci când acordă asistență pentru planificarea, participarea și efectuarea, în numele și pentru client, a tranzacțiilor financiare sau imobiliare, ce țin de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea sau gestionarea conturilor bancare, constituirea, înregistrarea sau administrarea persoanelor juridice, gestionarea, cumpărarea, vânzarea bunurilor aflate în administrare fiduciară;</p> <p>k) societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică;</p> <p>l) auditorii, persoanele juridice și întreprinzătorii individuali care prestează, ca activitate economică sau profesională principală, servicii de contabilitate și consultanță fiscală;</p> <p>m) alte persoane fizice și juridice care comercializează bunuri (inclusiv persoanele fizice și juridice care practică activități cu metale prețioase și pietre prețioase) în sumă de cel puțin 200000 de lei sau echivalentul acesteia numai în cazul în care plățile sînt efectuate în numerar, indiferent dacă tranzacția este efectuată printr-o operațiune sau prin mai</p>	<p>sau prin mai multe operațiuni care par a avea o legătură între ele. În situația în care va fi impusă în calitate de condiție aplicarea măsurilor de precauție, aceasta va duce la multiple situații când creditorii vor apela la alte modalități de executare „extrastatale” în vederea evitării unor astfel de raportări. Totodată, ținem și menționăm că hotărîrea judecătorească, fiind expresie a puterii judecătorului de a tranșa litigiile, are forța, recunoscută de lege, asigurînd astfel stabilitatea și securitatea raporturilor juridice. Ceea ce s-a tranșat jurisdicțional se opune între părți cu valoare absolută. Respectiv, în cazul în care executorul judecătoresc aplică prevederile alin. (2) art. 5 din Legea nr. 308/2017 (ex. asigură monitorizarea continuă a relației de afaceri, inclusiv examinarea tranzacțiilor încheiate pe toată durata relației respective, pentru a se asigura că tranzacțiile realizate sînt conforme cu informațiile deținute de entitățile raportoare referitoare la client, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv la sursa bunurilor, și că documentele, datele sau informațiile deținute sînt actualizate) executorului judecătoresc îi revine atribuția de a supune controlului deciziile deja luate ce se conțin într-o hotărîre judecătorească ce a stat la baza documentului executoriu emis și pus în executare, care au trecut controlul judecătoresc. Menționăm că, executarea silită, potrivit art. 6, 120 din Constituție, reprezintă ultima fază, a procesului judiciar, astfel că prin instituirea unor mecanisme de raportare s-ar îngreși</p>	<p>executorii judecătorești sunt calificați ca entități raportoare, cu toate obligațiile ce derivă conform legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.</p>
---	--	--

	<p>multe operațiuni care par a avea legătură între ele.</p> <p>n) persoane fizice/juridice care desfășoară activitate fiduciară, alții decât cei prevăzuți la lit. g) și k).</p> <p>o) furnizori de servicii privind activele virtuale</p> <p>p) persoanele care depozitează, comercializează opere de artă sau care acționează ca intermediari în comerțul de opere de artă, inclusiv atunci când această activitate este desfășurată de galerii de artă și case de licitații, inclusiv atunci când această activitate este desfășurată de zone economice libere, în cazul în care valoarea tranzacției sau a tranzacțiilor/operațiunilor ce au legătură între ele, este de 200 000 lei sau mai mult.</p> <p>q) furnizori de servicii pentru fiducii, societăți și alte entități sau construcții juridice.</p>	<p>accesul liber la justiție și ar demotiva reclamantul/creditorul de a apela la calea judiciară de soluționare a litigiului. Or, asemenea raportare ar fi inadmisibil de prevăzut ca o obligație a instanței de judecată la depunerea cererii de chemare în judecată. De asemenea, articolul 15 alineatul (1) pune în sarcina UNEJ, în calitate de organ cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, reglementarea și controlul modului de executare a legii de către executorii judecătorești. Însă, ținem să menționăm că nici proiectul, nici nota informativă a proiectului nu prevăd reglementări ce țin de alocarea bugetului pentru instituirea și menținerea în statele de personal a persoanei ca va asigura controlul executării obligațiilor impuse. Un alt moment asupra căruia ținem să atenționăm e că nu am identificat în textul notei informative a proiectului motivarea completării listei entităților responsabile cu executorii judecătorești, scopurile proiectului fiind bazate pe alte idei. UNEJ consideră că în cazul includerii executorilor judecătorești în lista entităților raportoare urmează a fi fundamental motivată, dar și echilibrată cu specificul activității executorului judecătoresc. În același timp, UNEJ este extrem de îngrijorată prin prisma eventualelor repercusiuni defavorabile și persistente în timp, ce ar putea fi generate în legătură cu modificările propuse.</p>	
Ministerul Afacerilor Interne			
14.	-	În titlul actului elaborat se recomandă completarea cu cuvintele „unor acte normative”.	Se acceptă

15.	<p>Art. 3 Patrimoniu – definit conform art. 453 al Codului Civil. Remitere de bani – definit conform Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Activ virtual - reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar care este acceptată de către persoane fizice sau juridice drept mijloc de plată și poate fi transferată, stocată sau tranzacționată prin mijloace electronice.</p>	<p>La art. I din proiectul de lege: La pct. 2 amendamentul ce vizează completarea cu noțiuni de patrimoniu și remitere de bani, în temeiul regulilor privind tehnica legislativă se consemnează despre irelevanța definirii noțiunilor prin indicarea unor norme de trimitere. Respectiv, dacă se preia definițiile din cadrul altor acte normative, ar fi binevenit ca proiectul să consemneze despre acest fapt. Prin urmare, se va releva că în lege se vor utiliza noțiunile definite în actele normative relevante, la caz art.453 din Codul civil și art. 3 din Legea nr.114/2012, după care va urma lista noțiunilor definite. Ex: „În sensul prezentei legi se utilizează noțiunile definite la art. 453 din Codul civil și art. 3 din Legea nr.114/2012)”. Totodată, remarcăm că, în conformitate cu prevederile art. 2 lit. d) a Directivei (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului, noțiunea „monedă virtuală” înseamnă o reprezentare digitală de valoare care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și poate fi transferată, stocată și tranzacționată în mod electronic. Astfel, propunem la amendamentul ce vizează</p>	<p>Se acceptă</p>
-----	--	---	--------------------------

		completarea cu noțiunea de „Activ virtual” substituirea cuvintelor „tranzacționată prin mijloace electronice” cu cuvintele „tranzacționată în mod electronic”, astfel fiind în concordanță cu Directiva menționată.	
16.	Art. 5 alineatul (9 ¹) se exclude;	La pct. 4 amendamentul ce vizează alin. (9 ¹) din art. 5 pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții.	Se acceptă
17.	Art. 5 alineatul (9 ¹) se exclude;	Concomitent, se propune examina necesității abrogării alineatului 9 ¹ din lege, or acesta a fost inclus recent prin Legea nr. 184 din 7 iulie 2022 pentru modificarea unor acte normative. Mai mult, se menționează că autorul proiectului nu a argumentat relevanța operării unei astfel de amendament. Se atrage atenția, că potrivit art. 3 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la elaborarea unui act normativ se respectă principiile: c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. În concluzie, se consideră judicios ca amendamentul nominalizat să fie reevaluat în ipoteza în care se atentează la siguranța raporturilor juridice.	Nu se acceptă Alin. (9 ¹) se referă la derogarea de la aplicarea măsurilor de precauție privind clienții de către asiguratorii (reasiguratorii), precum și intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări în cazul eliberării poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de autovehicule. Corespunzător, alin. (9 ¹) nu este relevant și trebuie abrogat luând în considerare că proiectul propus prevede excluderea din lista entităților raportoare a categoriei respective de asiguratori/reasiguratori/intermediari în asigurări/reasigurări.
18.	Articolul 6 la alineatul (1), în a 2-a propoziție, sintagma ”se aprobă” se substituie cu următorul text: ”sunt consemnate într-un	La pct. 6 la amendamentul cu privire la substituirea sintagmei „se aprobă” cu textul: „sunt consemnate într-un raport de evaluare, aprobat de către persoana de	Nu se acceptă Prin norma propusă se instituie obligației persoanei de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și

	<p>raport de evaluare, aprobat de către persoana de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare”;</p>	<p>conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare”, menționăm că prin completarea propusă, s-a instituit atribuția „persoanei de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare” să întocmească raportul privind evaluarea riscurilor.</p> <p>Însă, acțiunea de „actualizare periodică” a raportului nominalizat rămâne, în continuare, potrivit proiectului să fie competența „entității raportoare”. În această ordine de idei, este necesar de determinat clar care este competența „persoanei de conducere responsabilă” și a „entității raportoare” prin prisma amendamentelor propuse și conținutului normativ actual ce reglementează domeniul vizat.</p>	<p>procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare de a aproba raportul de evaluare respectiv.</p> <p>Corespunzător, persoana, fiind împuternicită în vederea asigurării respectării legislației în domeniu urmează să stabilească norme, reguli, procese etc. prin care să asigure efectuarea și actualizarea procesului de evaluare internă.</p>
19.	<p>Articolul 8¹. Persoanele expuse politic (1) Persoană expusă politic este persoana fizică care exercită sau au exercitat funcții publice importante, atât la nivel național, cât și internațional.</p>	<p>La pct. 9 se propune alin. (1) al art. 8¹ si fie expus în următoare redacție: „Persoană expusă politic este persoana fizică care exercită sau au exercitat funcții publice/de demnitate publică importante, atât la nivel național, cât și internațional”. La fel, la alin. 3 „Membri ai familiei persoanei expuse politic,, se propune reexaminarea în contextul rigorilor art. 1331 din Codul penal, care prevede că, prin membru de familie se înțelege:</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform cerințelor prevederilor standardelor internaționale, categoria de persoane expuse politic nu se limitează la cele de demnitate publică.</p> <p>Cu referire la noțiunea de ”membri ai familiei persoanei expuse politic” consemnăm că, în contextul definiției cuvintele ”echivalent” și ”asemănătoare” au aceeași semnificație.</p>

		<p>a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;</p> <p>b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj). Textul „persoană considerată ca fiind echivalent al soțului/soției” este ambiguu și interpretabil.</p>	
20.	<p>Articolul 17 se completează cu alineatul (12) cu următorul conținut: ”Entitățile raportoare, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, organele de drept și alte autorități publice oferă asistență și suport informațional necesar Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în procesul cooperării cu organizațiile internaționale de profil.”.</p>	<p>La pct. 20, privind completarea art. 17 cu alin. (12), referitor la acordarea suportului informațional Serviciului Prevenire și Combaterea Spălării Banilor de către organele de drept se remarcă că actele normative ce reglementează activitatea de urmărire penală, de investigații restricționează accesibilitatea furnizării informației ce se referă la activitățile menționate. Așadar, la acest aspect se invocă prevederile art. 7 lit. (1) lit. d) din Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație (informații ce țin de activitatea operativă și de urmărire penală a organelor de resort, dar numai în cazurile în care divulgarea acestor informații ar putea prejudicia urmărirea penală, interveni în desfășurarea unui proces de judecată, lipsi persoana de dreptul la o judecare corectă și imparțială a cazului său, ori ar pune în pericol viața sau securitatea fizică a oricărei persoane -aspecte</p>	<p>Nu se acceptă Prevederea propusă în proiect se referă la oferirea asistență și suportului informațional necesar SPCSB în procesul cooperării cu organizațiile internaționale de profil și nu se referă la fapte după cum este menționat în aviz. Această propunere are drept scop eliminarea impedimentelor și neadmiterea eschivării subiecților menționați de a prezenta informații necesare la solicitarea organizațiilor internaționale de profil (Fondul Monetar Internațional, Consiliul Europei etc.).</p>

		reglementate de legislație), art. 212 „Confidențialitatea urmăririi penale” din Codul de procedură penală nr.122/203 și Legea nr.5 9/2012 privind activitatea specială de investigații. Prin urmare, se concluzionează că dreptul de informare a Serviciului este un drept restrâns și nu poate fi unul absolut, după cum se subînțelege din proiect.	
21.	Articolul 19 alineatul (1) la litera b), cuvântul ”sesizează” se substituie cu cuvântul ”informează”; la litera c), cuvântul ”sesizează” se substituie cu cuvântul ”notifică”;	La pct. 21, cu referire la substituirea cuvântului sesizează cu cuvintele informează și notifică, se subliniază că, sesizarea constituie forma prevăzută de legislație procesuală (Codul contravențional, Codul de procedură penală) de a aduce la cunoștința organului de urmărire despre comiterea unei ilegalități. Așadar, substituirea cuvântului „sesizare” cu cuvintele „informează” și „notifică” nu este relevantă. Cu atât mai mult, că legislația pertinentă stabilește exhaustiv modalitatea de sesizare.	Nu se acceptă În vederea clarificării aspectelor cu privire la atribuția de ”sesizare” a SPCSB, care nu este clară sub aspectul formei, fiind tratată ambiguu: ca o simplă informare sau ca un denunț, în sensul art. 263 alin. (2) din Codul de procedură penală. Conform legislației în vigoare, ”sesizarea” este definită ca aducerea la cunoștința organelor judiciare penale competente a împrejurării săvârșirii unei infracțiuni, în vederea luării măsurilor procesuale prevăzute de lege, iar cu referire la denunț, se menționează că acesta este un act informativ care se face exclusiv în interesul societății. Corespunzător, în vederea elucidării acestor aspecte, s-a propus modificarea în proiectul de lege.
Comisia Națională a Pieței Financiare			
22.	alineatul (1) se expune în următoarea redacție: (1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: d) asigurătorii (reasigurătorii), intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări care desfășoară activitate de asigurare de viață;	La art. 4 alin. (1), în vederea aducerii în concordanță a proiectului de lege cu prevederile legislației sectoriale: 1) la lit. c), după textul ”Depozitarul central unic” de adăugat textul ”al valorilor mobiliare”, potrivit Legii nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, 2) la lit. d), textul ”asigurătorii (reasigurătorii), intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări care desfășoară	Se acceptă

		<p>activitate de asigurare de viață” de substituit cu textul ”asigurătorii sau reasigurătorii și intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări care desfășoară activitate în limitele claselor de asigurări de viață, inclusiv cele cu participarea la investiții, de asigurări de credite, de asigurări de garanții, de asigurări de pierderi financiare, de asigurări de protecție juridică și de asigurări avia”. Menționăm aici, că Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări, precum și Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (în vigoare din 01.01.2023) nu operează cu noțiuni ”asigurări legate de investiții”, iar Recomandările FATF, care reprezintă standarde internaționale privind combaterea spălării banilor și finanțarea terorismului, stabilesc un cadru cuprinzător și consistent de măsuri pe care țările ar trebui să le implementeze pentru a preveni și combate spălarea banilor și finanțarea terorismului, acestea fiind aplicate în cazul asigurărilor de viață și altor tipuri de asigurări legate de investiții-atât de către companiile de asigurare, cât și de către intermediarii de asigurări. Cerințe similare se regăsesc și în Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a</p>	
--	--	--	--

		<p>Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei. Astfel, în România, prin Legea nr. 315 din data de 28 decembrie 2021 au fost operate modificări la Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, potrivit cărora, acțiunea Legii în cauză se răsfrânge asupra asigurătorilor și intermediarilor în asigurări care desfășoară activitate de asigurare, inclusiv activitate de distribuție, în legătură cu produsele de investiții bazate pe asigurări, cu produsele de asigurare de viață sau cu cele încadrate în categoria asigurărilor de garanții. Practici similare, în concordanță cu prevederile Directivei UE 2015/849, au fost transpuse în legislația aferentă prevenirii și combaterii spălării banilor și în alte state europene, cum ar fi Polonia (Legea din 1 martie 2018 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului), Cehia (Legea nr.253/2008, Coll. 5 iunie 2008, privind anumite măsuri de combatere a legalizării veniturilor din activități infracționale și finanțării terorismului), Slovacia (Legea nr.297/2008 Coll., cu privire la prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului și modificarea unor acte legislative). Totodată, o evaluare aferentă activității asigurărilor generale, relevă necesitatea includerii prestatorilor de servicii de asigurări în domeniul aerian – în calitate de entități raportoare, reieșind din valoarea semnificativă a primelor de asigurare, precum și posibilitatea achitării unor despăgubiri</p>	
--	--	--	--

		semnificative în cazul survenirii riscului asigurat.	
23.	Articolul 5 la alineatul (11), cuvintele ”și anuităților” se exclud; la alineatul (12), sintagmele ”lit. a) și b)” și ”și anuități” se exclud.	La art. 5 alin. (11) și alin. (12), propunem substituirea textului ”și anuităților”, respectiv, ”și anuități” cu textul ”și asigurărilor cu participarea la investiții”și, corespunzător, ”și asigurări cu participarea la investiții”, având în vedere transpunerea prevederilor Directivei UE 2015/849 și a Recomandărilor FATF privind alte tipuri de asigurări legate de investiții. Respectiv, cu propunere similară se intervine la art. 8 alin. (7), și anume substituirea textului ”sau ai unei anuități” cu textul ”sau ai unei polițe de asigurare cu participarea la investiții”.	Se acceptă
24.	Articolul 5 ¹	La art. 5 ¹ , noțiunea de beneficiar efectiv are ca scop transpunerea definiției din Directiva UE 2015/849. Subsecvent, noțiunea din proiectul de lege urmează să fie ajustată utilizând terminologia actelor normative ale Republicii în Moldova (spre exemplu, substituirea termenilor ”persoană juridică organizată în mod corporativ”, ”entitate juridică”, ”societate”, ”entitate corporativă străină” cu textul ”persoană juridică”).	Nu se acceptă Codul civil al Republicii Moldova se referă la persoanele juridice înregistrate pe teritoriul său. Însă, în Republica Moldova, clienți ai entităților raportoare pot deveni agenți economici, înregistrați în străinătate, cu forme juridice care nu sunt reglementate la nivel național. În acest caz, entitățile raportoare nu pot refuza stabilirea relației de afaceri din cauza lipsei unei reglementări care s-ar referi la tipul entității juridice. Entitățile raportoare vor aplica măsurile de cunoaștere a clientului corespunzătoare Reiterăm că, această definiție transpune prevederile Directivei UE 2015/849.
25.	Articolul 7 la alineatul (2) litera a), la final se completează cu următorul text ”se realizează cât mai curînd posibil”;	La art. 7 alin. (2) lit. a), la final propunem completarea cu următoarea redacție ”cât mai curînd posibil”; în vederea păstrării consecutivității acțiunii.	Se acceptă

26.	<p>Articolul 8¹</p> <p>(5) Persoane cunoscute ca asociați apropiați ai persoanelor expuse politic sunt:</p> <p>(a) persoanele fizice cunoscute ca fiind beneficiarii efectivi, împreună cu o persoană expusă politic, ai unei entități juridice sau ai unei construcții juridice sau ca având orice altă relație strânsă de afaceri cu o astfel de persoană;</p> <p>(b) persoanele fizice care sunt singurii beneficiari efectivi ai unei entități juridice sau ai unei construcții juridice cunoscute ca fiind înființate în beneficiul de facto al unei persoane expuse politic.</p>	<p>La art. 8¹, alin. (5), în vederea racordării prevederilor proiectului de lege la legislația civilă, propunem substituirea textului ”entitate juridică” cu textul ”persoană juridică”, iar la alin.(7), textul ”alin.(5)” se va substitui cu textul ”alin.(6)”.</p>	Se acceptă
27.	Articolul 14	<p>La art. 14, opinăm reiterat asupra excluderii alin. (14) - alin. (19) având în vedere următoarele.</p> <p>1) Obligațiile CNPF în calitatea sa de organ de supraveghere a societăților de investiții rezidă clar din prevederile art. 4 alin. (1) lit. c) și art. 15 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 308/2017. În acest sens, CNPF asigură respectarea prevederilor ce țin de identificarea beneficiarilor efectivi ai fondatorilor/acționarilor nu doar a societăților de investiții, dar a tuturor entităților raportoare de care se face responsabilă, în condițiile art. 14 alin. (7) din Legea dată.</p> <p>2) Similar celorlalte entități raportoare, obligația de a deține informații adecvate, veridice și actualizate, care includ identificarea clienților, a beneficiarului efectiv al acestora, date cu privire la investițiile efectuate îi revine nemijlocit persoanei care administrează societatea de investiții, potrivit art. 14 alin. (12) din aceeași Lege.</p>	Se acceptă

		3) Activitățile aferente identificării, colectării și actualizării datelor privind beneficiarii efectivi ai investițiilor efectuate de către clienții unei societăți de investiții – sunt improprii unei autorități de supraveghere, având în vedere faptul că o astfel de obligație nu se regăsește nici în practică europeană (Directiva UE 2015/849 și Directiva UE2018/843), nici în textul Recomandărilor FATF.	
28.	Articolul 13 ¹	La art. 13 ¹ din proiectul de lege, propunem includerea unui angajat al CNPF în calitate de membru al Consiliului consultativ al Centrului de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Potrivit Legii nr.178/2020 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare din 01.07.2023, atribuțiile de supraveghere a pieței de capital și a fondurilor de pensii facultative rămân în aria de supraveghere a CNPF. Respectiv, angajații entităților raportoare care activează în domeniile menționate, vor beneficia de instruire specifice ariei proprii de activitate.	Nu se acceptă La 11 septembrie 2020, Parlamentul a adoptat o lege prin care Băncii Naționale a Moldovei i-au fost conferite noi atribuții de licențiere, autorizare, precum și de emitere a avizului pentru înregistrarea de stat, de reglementare și supraveghere a activității unor entități din sectorul financiar nebanca, prin preluarea lor de la CNPF. Corespunzător, CNPF va fi organul de supraveghere a entităților raportoare de pe piața de capital, care constituie un nivel de materialitate mai puțin semnificativ, comparativ cu alte domenii.
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal			
29.	-	În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) lit. a), b), c), e) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie: prelucrate în mod corect și conform prevederilor legii; colectate în scopuri determinate, explicite și legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; să fie adecvate,	Nu se acceptă Noțiunile de ”client” și ”relație de afaceri” au fost definite luând în considerare aplicarea măsurilor de precauție privind clienții. Luând în considerare scopul Legii nr. 308/2017, definiția de client semnifică orice persoană cu care, în desfășurarea activităților sale, entitatea raportoare a început efectuarea unei tranzacții/încheierea unui contract, chiar

		<p>pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopul pentru care sunt colectate și/sau prelucrate ulterior; stocate într-o formă care să permită identificarea subiecților datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate. Prin urmare, este necesar ca operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal să fie proporționale, neexcesive și limitate în timp, raportate strict la scopul urmărit de operator, iar după atingerea celor scontate, să se respecte celelalte rigori privind distrugerea și/sau ștergerea datelor cu caracter personal în conformitate cu limitele legale. Pornind de la aceste raționamente legale, am constatat că proiectul supus consultării vine cu completări la noțiunile de: “client” – persoană fizică sau juridică care este în procesul stabilirii unei relații de afaceri sau deja a stabilit o relație de afaceri cu entitatea raportoare ori a beneficiat sau beneficiază de serviciile entității raportoare ori cu care desfășoară alte operațiuni cu caracter permanent sau ocazional;</p> <p>“relație de afaceri” care reprezintă relație profesională legată de activitățile prestate de către entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din prezenta lege despre care, la momentul stabilirii contactului, se consideră a fi de o anumită durată. Totuși, aceste noțiuni în continuare au un caracter general și ambiguu, nefiind clar dacă înglobează în sine relația înainte de încheierea contractului dintre entitate și “potențialul client”, precum și care ar fi</p>	<p>dacă respectiva tranzacție/contract nu s-a finalizat, precum și orice persoană care beneficiază sau care a beneficiat, în trecut, de serviciile unei entități raportoare. Corespunzător, se consideră păstrarea redacției curente.</p> <p>Cu referire la termenul de păstrare a documentelor, menționăm că, termenele stabilite prin Legea nr. 308/2017 transpun prevederile Directivei 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului.</p> <p>Totodată, menționăm că, conform prevederilor Codului penal, termenul de prescripție pentru infracțiunea de spălare de bani este de 15 ani. Corespunzător, termenele de păstrarea a documentelor stabilite conform Legii nr. 308/2017 nu pot fi considerate excesive.</p>
--	--	---	--

		<p>durata relației de afaceri, în cazul în care în final între persoanele vizate nu a fost încheiat un contract, spre exemplu la solicitarea unui credit, acordarea căruia nu a fost acceptată.</p> <p>Nu în ultimul rând, ținem a specifica că aceste ambiguități necesită a fi precizate în contextul aplicării celorlalte norme de la art. 9 din lege, care stabilește că entitățile raportoare păstrează, pe o perioada de 5 ani de la terminarea relației de afaceri, toate datele aferente activităților și tranzacțiilor naționale și internaționale în măsura în care să poată răspunde operativ solicitărilor Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare și organelor de drept. Drept urmare, în ipoteza în care “potențialul client” sau entitatea raportoare și-a manifestat opoziția/refuzul de a stabili relații de afaceri, se conturează 2 întrebări: această etapa pre-contractuală este parte a relației de afaceri? datele cu caracter personal prelucrate la această etapă vor fi supuse unui termen de 5 ani de păstrare pentru a le prezenta, eventual, organelor competente? Termenul de 5 ani de păstrare a datelor cu caracter personal ce vizează persoanele care nu au încheiat propriu-zis relații de afaceri cu entitatea, îl considerăm a fi unul excesiv or, durata de păstrare a datelor cu caracter personal a acestor subiecți urmează a fi mai restrânsă și proporțională cu scopul colectării și limitată faptului neconsumat. În altă ordine de idei, cu titlu informativ pentru operatorii de date ținem să</p>	
--	--	--	--

specificăm că prin Legea nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative au fost efectuate modificări la Legea nr.133/2011, fiind instituită obligația operatorului de date cu caracter personal de a efectua evaluarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal, în cazul în care prelucrarea datelor poate genera un risc sporit pentru drepturile și libertățile persoanelor, precum și desemnarea unei persoane responsabile cu protecția datelor cu caracter personal (art. 23-25 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal). Astfel, ținând cont de prevederile art. 23 alin. (6) din Legea 133/2011, în cazul în care, tipurile de prelucrare a datelor cu caracter personal, reglementate prin actul normativ prenotat sunt susceptibile să genereze un risc sporit pentru drepturile și libertățile persoanelor, reieșind cel puțin din faptul prelucrării la scară largă a datelor cu caracter personal, este necesară efectuarea evaluării impactului asupra prelucrării datelor cu caracter personal, în contextul adoptării respectivului act normativ. Reieșind din cele menționate supra, considerăm indispensabilă realizarea evaluării impactului asupra protecției datelor, anterior începerii operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, în scopul stabilirii și confirmării legalității prelucrării datelor cu caracter personal în contextul, în care, acestea pot genera un risc sporit pentru drepturile și libertățile persoanelor.

30.	Articolul 8 ¹	<p>Implementarea unui registru la nivel national pentru entitatile raportoare pentru identificarea si verificarea persoanelor expuse politic (PEP)</p> <p>Articolul 8¹ al Legii 308/2017 va fi completat cu:</p> <p>(1) Persoană expusă politic este persoana fizică care exercită sau au exercitat funcții publice importante, atât la nivel național, cât și internațional.</p> <p>(2) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor elaborează și publică lista funcțiilor (inclusiv numele și prenumele persoanelor ce ocupă aceste funcții) care determină calitatea de persoană expusă politic la nivel național în conformitate cu prevederile prezentei legi. De mentionat faptul ca identificarea persoanelor expuse politic este un pas indispensabil pentru procesul de Cunoastere a clientului (KYC). Totodată, în prezent, nu există un mecanism sigur și eficient pentru a cunoaște ferm dacă clientul este PEP la inițierea relațiilor, sau devine PEP pe parcursul relației de afaceri. Acest lucru poate fi implementat prin crearea unei baze (registru) de date publice cu lista funcțiilor PEP, dar și numele, prenumele persoanelor care dețin aceasta funcție in prezent. Totodată actualizarea registrului frecvent pentru includerea informației despre persoanele care au fost PEP în ultimele 12 luni. O soluție alternativă ar fi includerea în bazele de date ale Agentiei Servicii Publice a unui "flag" pentru persoanele expuse politic (PEP), care ar fi atribuit la nivel de IDNP și ar rezolva situațiile când un client are același nume ca și un PEP.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientului este obligația entității raportoare. Astfel, entitățile raportoare trebuie să dispună de sisteme adecvate de gestionare a riscurilor pentru a stabili dacă un client sau beneficiarul efectiv al unui client este o persoană expusă politic.</p> <p>Corespunzător, SPCSB, în virtutea atribuțiilor sale funcționale, stabilește lista funcțiilor considerate în sensul definiției de persoane expuse politic.</p> <p>De notat că, conform Directivei 2018/843 sunt următoarele prevederi "În vederea identificării persoanelor expuse politic, ar trebui emise liste ce indică funcțiile specifice care, în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative interne, sunt considerate funcții publice importante."</p>
-----	--------------------------	--	--

31.	<p>Articolul 5 la alineatul (9), după cuvântul "răscumpărare" se completează cu cuvintele "în numerar", iar cifra "2000" se substituie cu cifra "1000";</p> <p>la litera a), cifra "5000" se substituie cu cifra "3000";</p> <p>la litera b), cifra "5000" se substituie cu cifra "3000", iar textul ", iar pentru instrumentele de plată care pot fi utilizate doar pe teritoriul Republicii Moldova, aceasta poate fi majorată pînă la 10000 de lei" se exclude;</p>	<p>Menținerea pragurile curente pentru conturile clientilor asupra carora putem omite aplicarea măsurilor de precauție referitoare la moneda electronică sau instrumentul de plată preplătit în cazurile de respectare a anumitor condiții.</p> <p>A se păstra pragurile precedente pentru Art. 5 alin (9) adica cifra "2000" sa nu fie substituita cu cifra "1000";</p> <p>la litera a), cifra "5000" sa nu fie substituita cu cifra "3000";</p> <p>la litera b), cifra "5000" sa nu fie substituita cu cifra "3000", iar textul ", iar pentru instrumentele de plată care pot fi utilizate doar pe teritoriul Republicii Moldova, aceasta poate fi majorată pînă la 10 000 de lei" sa nu fie exclus;</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Luînd în considerare că propunerile expuse nu au fost motivate, nu este clară necesitatea păstrării redacției inițiale.</p> <p>Totodată, menționăm că limitele propuse la art. 5 alin. (9) transpun prevederile art. 12 din Directiva UE 2018/843.</p>
Asociația Băncilor din Moldova			
32.	<p>Pct. 2. Art. 3 se completează cu noțiunea, cu următorul cuprins:</p> <p>"tranzacții/operațiuni care au legătură între ele – tranzacții/operații a căror valoare este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate"</p>	<p>1) In opinia noastră nu există o claritate privind modalitatea de identificare a tranzacțiilor care au legatura între ele – spre exemplu, tranzacțiile de pe conturile executorilor judecatorești, care constau în ridicări de numerar consecutive pentru achitarea datoriilor fata de diferiti creditori - se vor considera tranzactii care au legatura între ele sau nu?</p> <p>2) Necesită specificare cu privire la care tranzacții concret va fi necesar de raportat prin formular (spre exemplu, din 3 tranzacții care au legătură între ele,</p> <ul style="list-style-type: none"> - O tranzacție în valoare 50 000 lei - O tranzacție în valoare 100 000 lei, - O tranzacție în valoare 250 000 lei, <p>Două tranzacții cad sub incidența acestei definiții, ca urmare câte și care tranzacții trebuie raportate?</p> <p>3) Este foarte dificilă automatizarea identificării elementelor comune, ca</p>	<p>Se acceptă</p> <p>În vederea elucidării aspectelor de "legătură între ele" s-a modificat alineatul prin stabilirea unui termen de 30 zile.</p>

		<p>ulterior pentru acestea să se formeze formulare.</p> <p>4) Elementul comun “natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate” sunt interpretabile. Necesită a se da claritate.</p>	
33.	<p>Noțiunea ”relație de afaceri” se expune în următoarea redacție: ”relație profesională legată de activitățile prestate de către entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din prezenta lege despre care, la momentul stabilirii contactului, se consideră a fi de o anumită durată;”</p>	<p>Noua redacție a noțiunii ”relație de afaceri” permite interpretări diferite. Nu este pe deplin clar dacă relațiile de afaceri cu entitățile comerciale în scopul asigurării unității de raportare cu produse de igienă, mobilier etc. se încadrează în această definiție. În acest caz, partenerul nu este un client al unității raportoare, dar nu este clar dacă aceste relații se încadrează în definiția unei relații de afaceri.</p>	<p>Nu se acceptă Relație de afaceri, conform definiției propuse, se referă la activitățile prestate de către entitățile raportoare. Astfel, art. 4 alin. (1) include entități raportoare conform specificului activității prestate față de clienți și care nu are legătura cu producerea/comercializare produselor de igienă, mobilier etc. care sunt aferente activității curente.</p>
34.	<p>Activ virtual - reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar care este acceptată de către persoane fizice sau juridice drept mijloc de plată și poate fi transferată, stocată sau tranzacționată prin mijloace electronice.</p>	<p>Introducerea notiunii ”activ virtual” necesita determinarea măsurilor de reducere a riscurilor asociate acestora. În prezent, nu există cerințe față de măsuri de precauție cu furnizorii de active virtuale și clienții care le folosesc</p>	<p>Nu se acceptă Conform proiectului propus, furnizorii de servicii privind activele virtuale vor avea calitate de entitate raportoare. Corespunzător, această categorie de entități raportoare vor fi obligate să aplice prevederile Legii nr. 308/2017 și Legii nr. 75/2020.</p>
35.	<p>Certificat în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului – document tipizat, emis de Centrul de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, care atestă susținerea de către titularul acesteia a examenului de certificare urmare a participării la programul de instruire în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului din Republica Moldova.</p>	<p>1. Din definiția propusă rezultă că Diplomele, Certificările emise de organizații internaționale și instituții de învățământ, precum CAMS, ACCA, ICA etc., recunoscute la nivel internațional, nu sunt recunoscute ca certificare relevantă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor? 2. Nu se face referire la actul normativ care reglementează activitatea Centrului de instruire continua in domeniul AML, drepturile, îndatoririle, componența</p>	<p>Se acceptă Proiectul se completează cu un alineat nou privind situația deținerii unor certificate în domeniu.</p>

		<p>acestui. Lipsa unei reglementări adecvate a procesului de certificare poate crea condiții favorabile pentru corupție. De asemenea, ținând cont de competențele autorității de reglementare în aprobarea funcțiilor cheie pentru posturile de AML/Conformitate și competențe de certificare în același domeniu, poate apărea o situație care să conducă la un conflict de interese, abuz de autoritate și utilizarea procesului de certificare ca mecanism de manipulare a procesului de aprobare pentru o funcție cheie (Bazate pe opinia subiectiva).</p> <p>3. Nu există precizări privind certificarea obligatorie, recunoașterea certificatelor primite anterior, subiectele certificării etc.</p>	
36.	<p>Tranzacții/operațiuni care au legătură între ele – tranzacții/operații a căror valoare este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate.”</p>	<p>Se propune: De exclus elementul „contractul” din criteriile de baza pentru identificarea tranzacțiilor care au legatura între ele.</p> <p>Argumentare: Contractul este un element de date care este inclus în câmpul „destinația plății” în tranzacții, Totodată, acest câmp „destinația plății nu este un câmp obligatoriu în tranzacțiile valutare și datele fără cerințe stricte pentru tranzacțiile de pe piața internă – nu este clar cum va fi realizata cerința de a colecta tranzacțiile legate de un contract? Interpretarea propusă obligă unitățile raportoare să efectueze manual analiza, ceea ce este o povara considerabilă și un atavism - în condițiile în care tindem spre digitalizare.</p>	<p>Se acceptă parțial Conform definiției, este prevăzut ”cum ar fi cel puțin una”. Astfel, acest element va fi analizat în situația în care va fi relevantă această informație. Totodată, se propune introducerea unui termen de 30 zile calendaristice</p>
37.	<p>Pct. 4 Articolul 5 alin. (1) La litera a) cuvântul “până” se exclude</p>	<p>Se propune menținerea cuvântului „până” Argumentare:</p>	<p>Nu se acceptă Conform art. 11 din Directiva UE 2015/849, este stabilită necesitatea de</p>

		<p>Prevederea propusă este neaplicabilă. Or, Băncile în procesul cunoașterii clienței acumulează informații până la inițierea relațiilor de afaceri (încheierea contractului).</p> <p>Cu trimitere la modificarea propusă, ce implică completarea art. 5 cu alin. (2¹), în care sunt descriși factorii pe care entitățile raportoare le iau în considerație la evaluarea scopului și naturii relației de afacere, menționăm că toți factorii propuși în modificarea legislativă, sunt luați la moment în considerare de către Bancă până la inițierea relației de afaceri (scopul inițierii relației de afaceri, tipul serviciilor solicitate, etc).</p>	<p>aplicare a măsurilor de precauție privind clienții ”la stabilirea unei relații de afaceri”.</p>
38.	<p>Pct. 4 Articolul 5 alin. (1) Cifra „300 000” se substituie cu cifra „200 000”</p>	<p>Se propune menținerea cifrei de „200 000”</p> <p>Argumentare: Prevederea propusă nu este oportună, reieșind din actualitatea crizei economice din țară. Nu este rezonabilă înnăsprirea măsurilor de precauție, având în vedere amplificarea presiunilor inflaționiste, precum și deprecierea leului moldovenesc.</p>	<p>Nu se acceptă. Modificarea respectivă are drept scop alinierea prevederilor art. 5 cu art. 11 din Legea nr. 308/2017.</p>
39.	<p>Pct. 4 Art. 5 alin. (2) lit. a) va avea următorul cuprins: “a) identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, inclusiv, dacă sunt disponibile, a mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții</p>	<p>Considerăm oportună revizuirea propunerii, cu stabilirea concretă a condițiilor/criteriilor care urmează să le întrunească sursele sigure, precum și sursele independente. Or, acest aspect nu poate fi lăsat la discreția entităților raportoare.</p> <p>Argumentare: 1. Analizând conținutul propunerilor de modificare din Proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308 din 22.12.2017 prevăzute la pct. 4 - articolul 5 alineatul</p>	<p>Se acceptă Organele cu funcții de supraveghere urmează să stabilească, prin cadrul legal secundar aprobat, cerințele ce urmează a fi îndeplinite în vederea asigurării unui proces de identificare la distanță cu date corecte, veridice și verificate. De menționat că, în vederea elucidării unor aspecte privind identificarea prin mijloace electronice, proiectul de lege a fost completat cu un articol nou ce vizează modalitate de identificare prin mijloace electronice.</p>

	<p>de supraveghere și autoritățile naționale competente”</p>	<p>(2) litera a) și la pct. 10 – articolul , 9 alineatul (2), prima propoziție, VB constată că autorii intenționează să extindă măsurile de precauție inclusiv din perspectiva identificării și verificării clienților prin modalități electronice, care permit identificarea electronică de la distanță.</p> <p>Așa dar, potrivit modificărilor operate la art. 5 alin. (2) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308 din 22.12.2017 înțelegem că identificarea și verificarea clienților (ca mecanism de aplicare a măsurilor de precauție) urmează să aibă loc inclusiv prin intermediul mijloacelor de identificare electronice la distanță. Proces și mecanism care, de altfel, urmează a fi reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele de funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente.</p> <p>În același timp, specificăm că potrivit prevederilor Hotărârii BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de plată prin intermediul sistemelor automatizate de deservire la distanță nr. 62 din 09.03.2017, BNM este autoritatea cu funcție de supraveghere care confirmă înregistrarea sistemului automatizat de deservire la distanță a prestatorului serviciului de plată. Așa dar, sub incidența acestei Hotărâri BNM nu cad sistemele de identificare la distanță care urmează a fi recunoscute, aprobate sau acceptate de către alte autorități naționale competente.</p>	
--	--	--	--

		<p>Pe de altă parte, menționăm că, astăzi, nu există o reglementare care să desemneze o altă autoritate națională competentă să recunoască, aprobe sau să accepte soluțiile/mijloacele de identificare electronice la distanță printr-un mecanism consolidat și reglementat.</p> <p>În consecință, implementarea acestei modificări de lege ar putea constitui un gol de reglementare, atâta timp cât nu va fi fundamentată procedura de reglementare, recunoaștere, aprobare sau acceptare a soluțiilor/mijloacelor de identificare electronice la distanță de către autoritățile naționale competente.</p> <p>În concluzie, suntem de părerea că aceste modificări legislative ar putea crea confuzii la nivel de aplicare, astfel recomandăm ca dispozițiile finale și tranzitorii ale Proiectului de lege să fie completate corespunzător în așa fel încât să fie asigurat un proces de tranziție pentru eventualele cazuri în care soluțiile de identificare la distanță să fie deja implementate de subiecții legii la momentul intrării în vigoare a legii.</p> <p>2. Întrucât în lege nu este definită/exemplificată noțiunea de sursă sigură, precum și noțiunea de sursă independentă, prevederea menționată este neclară. Norma propusă trebuie să corespundă criteriilor de calitate: accesibilitate, previzibilitate și claritate.</p> <p>Conform pct. 44 din Directiva UE 2018/843, este important să se asigure faptul că normele de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului sunt puse în aplicare în mod corect de către entitățile obligate.</p>	
--	--	---	--

		<p>3. Conform redactiei propuse – nu este clar ce se are in vedere prin „serviciilor de încredere relevante”? De asemenea ce se are în vedere prin sintagma ”sursă sigură și independentă”?</p> <p>Ce presupune formularea „sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente”.</p>	
40.	<p>Pct. 4 Articolul 5 se completează cu alineatul 2¹) cu următorul conținut: 2¹) La evaluarea scopului și naturii relației de afaceri, entitățile raportoare sunt obligate să ia în considerare cel puțin următorii factori:</p> <p>a) scopul inițierii unei relații de afaceri sau efectuării unei tranzacții ocazionale b) tipul serviciilor solicitate c) destinația plății c) volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client d) frecvența și durata relației de afaceri</p>	<p>1. Propunem excluderea lit. „c), destinația plății”.</p> <p>2. Urmează a fi corectată eroarea la consecutivitatea literelor, de două ori fiind indicată lit. c)</p> <p>3. La factorul “volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client”, după cuvântul tranzacțiilor propunem adăugarea cuvântului “preconizate”;</p> <p>4. Cu referire la factorul propus la lit. d), propunem revizuirea sau excluderea acestuia.</p> <p>Argumentare pe marginea propunerii 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se dublează cu ideea indicată la lit. a), care conține inclusiv informația cu privire la destinația plății - reieșind din sute de tranzacții pe care clienții le planifică/execută, este imposibilă obținerea unei informații complete (toate tipurile de destinația plății) la etapa inițierii relațiilor de afaceri. - „destinatia plății” nu este un câmp obligatoriu în tranzacțiile valutare și se referă la date fără cerinți stricte pentru tranzacțiile de pe piața internă – nu este 	<p>Nu se acceptă</p> <p>Introducerea alineatului 2¹) este necesar în vederea oferirii unei prevederi care ar oferi posibilitatea entităților raportoare de a avea stabilite un set minim de factori în vederea efectuării evaluării scopului și naturii relației de afaceri.</p> <p>Corespunzător, în baza prevederile propuse, entitatea raportoare va lua în considerare, după caz, factorii relevanți clientului pe care ii va analiza și va fi în posibilitate să stabilească gradul de risc aferent clientului analizat.</p>

		<p>clar cum vor fi evaluați sute de mii de clienții în circumstanțele în care nu va fi indicată destinația platii, sau aceasta va fi indicată în formă prescurtată. Cerința data obligă entitățile raportoare să efectueze manual evaluarea, ceea ce este practic imposibil.</p> <p>4. Motivarea pe marginea propunerii 4: este faptul, că în cazul unor servicii bancare, spre exemplu la deschiderea conturilor bancare, nu este stabilită o durată anumită. Răspunsul la această întrebare, va fi întotdeauna același: nu se cunoaște.</p>	
41.	<p>Articolul 5 la alineatul (4), după cuvintele ”conturi anonime” se completează cu textul ” sau casete de siguranță anonime și nici servicii de acceptare spre plată a cardurilor preplătite anonime”;</p>	<p>Se propune a fi exclusă propunerea de modificare.</p> <p>Comentariu: Din punct de vedere tehnic banca acceptantă nu poate implementa astfel de funcțional la bancomate, prin urmare prevederea propusă este irealizabilă la eliberarea mijloacelor bănești prin bancomate. Banca nu are informații cu privire la tipul produsului cardului și dacă acesta este anonim sau nu.</p> <p>Totodată, posibil reprezentanții autorităților autorizate pot solicita companiilor VISA/Mastercard să blocheze la nivel de țară (Republica Moldova) acceptarea cardurilor preplătite anonime.</p>	<p>Se acceptă parțial prin redactarea propunerii de modificare.</p>
42.	<p>Pct. 4. Articolul 5 la alin. (12) sintagmele „lit. a) și b) se exclud”</p>	<p>Comentariu: Considerăm neoportună această modificare. Or, ar fi neclară legea, cu neindicarea în ce cazuri urmează a fi verificată identitatea beneficiarilor. O prevedere care să conțină doar sintagma “în cazurile menționate”, cu</p>	<p>Nu se acceptă Exceptarea normei nu afectează cazurile de aplicare stabilite în alineatul 11.</p>

		nespecificarea acestora, ar constitui o normă juridică imprecisă.	
43.	Pct.5. Art. 5 se completează cu art. 5 ¹ cu următorul conținut: a) [...] Deținerea a cel puțin 25 % sau participarea în capitalul social al unei societăți într-un procent de puțin 25 % [...]	S-a admis o eroare, presupunem că urmează a fi indicat „de cel puțin 25%”	Nu se acceptă Se consideră oportun păstrarea redacției propuse.
44.	Art. 5 se completează cu art. 5 ¹ cu următorul conținut: 5 ¹ Beneficiarul efectiv [...] (2) Noțiunea de beneficiar efectiv include cel puțin: [...] c) în cazul persoanelor juridice fără scop lucrativ: 1. asociații sau fondatorii 2. Membrii în consiliul director 3. Persoanele cu funcții executive împuternicite de consiliul director să exercite atribuții ale acestuia 4. în cazul asociațiilor, categoria de persoane fizice ori, după caz, persoanele fizice în al căror interes principal acestea au fost constituite, respectiv, în cazul fundațiilor, categoria de persoane fizice în al căror interes principal acestea au fost constituite 5. oricare altă persoană fizică ce exercită controlul în ultimă instanță, prin orice mijloace, asupra persoanei juridice fără scop lucrativ	În scopul interpretării corecte a punctelor indicate se propune de a da definiția notiunii ”Persoana juridica fara scop lucrativ”. Comentariu: În situația în care toate aceste 5 categorii fac parte dintr-o anumită persoană juridică fără scop lucrativ, care din categoriile indicate urmează a fi considerate beneficiari efectivi? Propunem a se da precizie acestei norme.	Nu se acceptă Conform prevederilor art. 171 Cod civil este stabilit ”(3) Persoana juridică poate fi organizată în mod corporativ sau în baza calității de membru, poate fi dependentă sau independentă de un anumit număr de membri, poate avea scop lucrativ sau nelucrativ.” și art. 175 Cod civil prevede ”(2) Persoanele juridice de drept privat pot avea scop lucrativ (comercial) și scop nelucrativ (necomercial).”
45.	Se completează cu art. 5 ¹ cu următorul cuprins: [...] (3) În cazul în care, în cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții, entitățile raportoare, constată neconcordanță între informațiile disponibile în Registrul de stat al persoanelor juridice privind beneficiarul efectiv și informațiile prezentate de către	1. Pe marginea acestei propuneri se impune: - detalierea procesului de informare prin definirea rolurilor, platformei de informare, precum și detalierea informației (forma/conținutul concret al informației) care se transmite la SFS, cu indicarea scopului pentru care se transmite această informație la SFS.	Nu se acceptă Un proiect de lege nu poate stabili în detaliu toate procesele aferente procedurii de informare. Corespunzător, în acest sens, va fi elaborat și aprobat cadrul legal secundar în vederea implementării acestei norme care va stabili prevederi privind modalitatea de transmitere, forma, conținutul etc.

	<p>client privind beneficiarul efectiv, informează în termen de 5 zile lucrătoare SFS</p>	<p>- Clarificarea modului în care trebuie să procedeze entitatea în situația când în Registrul de stat al persoanelor juridice nu există informații privind beneficiarul efectiv la toate persoanele juridice. (este necesar de informat Serviciul Fiscal de Stat?).</p> <p>2. Se propune ca acest schimb de informații între banca și Serviciul Fiscal de Stat să fie efectuat prin sistemul informațional automatizat de creare și circulație a documentelor electronice (SIA CCDE), pentru a avea un proces mai eficient și rapid și de a nu majora costurile operaționale pentru bănci.</p> <p>Comentariu:</p> <p>Nu este clar cum va fi organizat procesul de informare? Prin Sistem automatizat, cutii electronice, corespondenta oficiala? Reieșind din faptul că urmează a fi prioritizate canalele electronice de furnizare a informației, este necesar a se da claritate cu privire la forma/conținutul concret a informațiilor ce urmează a fi furnizate. De asemenea nu este clar care este scopul transmiterii acestei informări în adresa SFS?</p>	<p>Totodată, cu referire la cazurile de lipsa a informației, menționăm că prevederea propusă se referă la cazurile de divergență dintre informația existentă, înregistrată de către Agenția Servicii Publice.</p> <p>De asemenea, de menționat că, obligația de raportare a acestei categorii de informații se referă la toate entitățile raportoare.</p> <p>Scopul transmiterii informației privind neconcordanța datelor deținute în Registrul de Stat și a celor prezentate de către client este asigurarea deținerii unor informații corecte, actuale și veridice privind beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi ai unei entități juridice și, inclusiv, dispunerea sancționării cazurilor de declarare falsă.</p> <p>În același context, de notat că, această prevedere este una din recomandările Forumului Global al OECD, care a efectuat o analiză a cadrului legal aferent entităților juridice și beneficiarului efectiv, fiind relevate deficiențe importante în cadrul sistemului.</p>
46.	<p>Pct. 6. Art. 6 alin. (1)</p> <p>Articolul 6 la alineatul (1), în a 2-a propoziție, sintagma ”se aprobă” se substituie cu următorul text: ”sunt consemnate într-un raport de evaluare, aprobat de către persoana de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare”; la alineatul (9), după cuvintele ”ordinul directorului”</p>	<p>Nu este clar cum va fi posibil respectarea prevederilor alin. (1) art. 6 in cazul excluderii alin. 11.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform mecanismului de evaluare a riscurilor prevăzut de Directiva UE 2015/849, care stipulează efectuarea unei evaluări a riscurilor la nivel național de fiecare stat-membru, care identifică sectoarele sau domeniile cu risc mai scăzut sau mai ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului, o utilizează în scopul îmbunătățirii regimului său de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în special prin</p>

	<p>se completează cu cuvintele ”sau a directorului adjunct”; Alin. (11) se exclude</p>		<p>identificarea domeniilor în care entitățile raportoare trebuie să aplice măsuri sporite și, după caz, prin specificarea măsurilor care trebuie luate. Totodată, evaluarea menționată se pune de îndată la dispoziția entităților raportoare pentru facilitarea desfășurării propriilor evaluări ale riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Astfel, în cadrul evaluării naționale a riscurilor, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare au efectuat o analiză și descriere sectorială a domeniilor sale de competență, a vulnerabilităților și factorilor de risc asociate fiecărui din aceste sectoare. Respectiv, o evaluare repetată a criteriilor și factorilor care generează riscuri reduse și sporite de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea entităților raportoare supravegheate nu face decât să contribuie la alocarea unor resurse suplimentare pentru o acțiune care se va finaliza cu aceleași concluzii care deja se regăsesc, la fiecare dintre sectoarele aferente domeniului de supraveghere în Raportul național de evaluare a riscurilor.</p>
47.	<p>Pct. 8. Articolul 8 alineatul (2) la litera a), după cuvintele ”despre client” se completează cu cuvintele ”și beneficiarul efectiv”;</p>	<p>Se propune excluderea acestei modificări. Argumentare: În situațiile persoanelor juridice cu structură de proprietate foarte complexă este dificilă obținerea informațiilor menționate (genul de activitate, volumul activelor, cifra de afacere, etc.) de la beneficiarii efectivi, reieșind din faptul că acestea sunt persoane fizice și nu dețin astfel de informații. Astfel această propunere legislativă este neaplicabilă.</p>	<p>Nu se acceptă Directiva 2018/843 reiterează importanța identificării beneficiarului efectiv a entităților juridice și stabilește obligații suplimentare în vederea asigurării faptului că entitățile corporative și alte entități juridice înregistrate pe teritoriul țării, entitățile raportoare și autoritățile publice obțin și dețin informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv. Necesitatea de a deține informații corecte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv este un factor-cheie în</p>

			depistarea infractorilor care, altfel, și-ar putea ascunde identitatea în spatele unei entități juridice de orice tip. Dat fiind că sistemul financiar este interconectat la nivel global, fondurile pot fi ascunse și mutate în jurul lumii, iar persoanele care spală bani și cele care finanțează terorismul, precum și alți infractori utilizează din ce în ce mai mult această posibilitate. Astfel, acest amendament a proiectului transpune prevederile Directivei 2018/843.
48.	Pct. 8 Articolul 8 alin. (2) la lit. c), la final se completează cu următorul text: “a beneficiarului efectiv, și după caz a patrimoniului deținut de către client”	Ne exprimăm dezacordul cu sintagma propusă “după caz”, aceasta este interpretabilă Argumentare: Norma juridică urmează să stabilească o conduită precisă și concretă.	Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane. Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.
49.	Pct. 8 Articolul 8 la alin. (5) litera c) la final se completează cu textul “și, după caz, a patrimoniului”	Propunem revizuirea sau excluderea completării propuse. Argumentare: Propunerea este interpretabilă. Sintagma legislativă “după caz” induce în eroare, iar entitățile raportoare ar întâlni impedimente la aplicarea legislației.	Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane. Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.
50.	Pct. 8 Articolul 8 la alineatul (3) litera b), textul „cu risc sporit de spălare a banilor și de finanțare a terorismului” se substituie cu	Se propune fie nominalizarea organizațiilor internaționale relevante, fie nemodificarea normei actuale. Argumentare: Prevederea este neaplicabilă. Întru asigurarea faptului că	Nu se acceptă La moment, în redacția actuală este o normă imposibil de aplicat, din cauza inexistenței unei liste care ar include jurisdicții cu risc sporit de spălare de bani

	textul “aflate sub monitorizarea organizațiilor internaționale relevante”	legea modificată este clară și precisă pentru entitățile raportoare care urmează să o pună în aplicare, organizațiilor internaționale relevante, urmează a fi nominalizate.	și finanțare a terorismului, care ar fi emis de către o organizație internațională. Organizațiile internaționale specializate, în baza evaluărilor efectuate și a monitorizărilor continue a sistemelor naționale privind gradul de conformitate cu standardele internaționale, fiind elaborate liste ”sure”, ”negre” de jurisdicții, fiind abordate diferite aspecte relevante pentru sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Corespunzător, entitățile raportoare în cadrul aplicării măsurilor de precauție, urmează obligatoriu să ia în considerare jurisdicția clientului și verificarea ei conform listelor publicate de organizațiile internaționale relevante.
51.	Pct. 8 Articolul 8, la alineatul (7) se completează cu litera c) cu următorul conținut: “c) raportează Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor tranzacția de plată a veniturilor corespunzătoare poliției de asigurare”	Este oportună concretizarea, căror entități raportoare le este aplicabilă norma	Nu se acceptă Art. 8 alin. (7) se referă integral la măsurile întreprinse cu referire la polițe de asigurări de viață. Corespunzător, entitățile raportoare care desfășoară activități în acest domeniu sunt obligate să aplice aceste măsuri.
52.	Pct. 9 Se completează cu articolul 8 ¹ cu următorul conținut: „Articolul 8 ¹ Persoanele expuse politic (5) Persoane cunoscute ca asociați apropiați ai persoanelor expuse politic sunt: [...] b) persoanele fizice care sunt singurii beneficiari efectivi ai unei entități juridice sau a unei construcții juridice cunoscute ca fiind înființate în beneficiul de facto al unei persoane expuse politic”	Se propune excluderea acestei modificări. Argumentare: Băncile nu trebuie să admită situații când persoanele sunt fictive. În situația în care acestea sunt admise, reprezintă încălcări ale legislației.	Nu se acceptă Argumentarea expusă în aviz nu are legătură cu prevederea proiectului.
53.	Pct. 9 Se completează cu articolul 8 ¹ cu următorul conținut: „Articolul 8 ¹ Persoanele expuse politic	Se propune expunerea alin. (6) în următoarea redacție: (6) După expirarea termenului de 1 an de la momentul încetării deținerii de către o	Nu se acceptă Conform art. 22 a Directivei 2015/849 ”În cazul în care o persoană expusă politic a încetat să fie însărcinată cu o funcție

	<p>(6) În baza unei evaluări a riscului, a aplicării măsurilor de precauție sporită privind clienții, după expirarea termenului de 1 an de la momentul încetării deținerii de către o persoană expusă politic a unei funcții publice importante la nivel național sau internațional, entitățile raportoare nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic</p>	<p>persoană expusă politic a unei funcții publice importante la nivel național sau internațional, entitățile raportoare nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic. Argumentare: 1. Este necesară concretizarea normei, ce trebuie să presupună această evaluare a riscului.</p>	<p>publică importantă de către un stat membru sau o țară terță sau cu o funcție publică importantă de către o organizație internațională, entităților obligate li se impune cel puțin pentru 12 luni să ia în considerare riscul pe care persoana respectivă îl prezintă în continuare și să aplice măsuri corespunzătoare, în funcție de risc, până în momentul în care se consideră că persoana nu mai prezintă niciun risc specific persoanelor expuse politic.” Cerințele referitoare la persoanele expuse politic au un caracter preventiv și nu sunt de natură penală și nu ar trebui să fie interpretate ca o stigmatizare a persoanelor expuse politic în sine ca fiind implicate în activități criminale. Astfel, la expirarea termenului de 12 luni, persoanele expuse politic, în calitatea sa de client, urmează a fi supus unei evaluări în vederea relevării aspectelor ce țin de activitatea sa. Astfel, persoana expusă politic, chiar și la expirarea termenului de 12 luni, prin activitatea sa, poate reprezenta și/sau efectua activități/tranzacții cu risc înalt.</p>
54.	<p>Pct. 9 Articolul 8¹, alin. 7 “(7) Măsurile prevăzute la alin. (5) se aplică, de asemenea, membrilor de familie sau persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai unor astfel de persoane expuse politic.”</p>	<p>Comentariu: Luând în considerare că în art. 8¹, alin. 5 nu sunt descrise careva măsuri de precauție, probabil sintagma „alin. (5)” necesită a fi substituită cu „, articolul 5”.</p>	<p>Se acceptă A fost rectificat sintagma, prin substituirea ei cu ”alin. 6”</p>
55.	<p>Pct. 10 Articolul 9 alineatul (2), prima propoziție se expune în următoarea redacție: “Entitățile raportoare păstrează toate documentele și informațiile necesare</p>	<p>Se propune: Completarea normei, cu adăugarea după sintagma “documentelor primare”, a următoarelor: “cu excepția ordinelor de plată, ordinelor incasso,</p>	<p>Nu se acceptă Conform prevederilor Directivei 2015/849 nu sunt stabilite excepții care ar permite omiterea cărorva documente care se referă la aplicarea măsurilor de precauție privind</p>

	<p>pentru respectarea măsurilor de precauție privind clienții și beneficiarii efectivi, inclusiv dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloacele de identificare electronică, servicii de încredere relevante sau orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, inclusiv copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, pe o perioadă de 5 ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data unei tranzacții ocazionale”</p>	<p>ordinelor de casă, obținute de entitățile raportoare pe suport de hârtie”.</p> <p>Argumentare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. În situația tranzacțiilor neordinare, Băncile dețin documente confirmative (contracte, invoice-uri, declarații vamale). 2. Numărul ordinelor de plată, ordinelor incasso, ordinelor de casă deținute de bancă pe suport de hârtie este foarte mare, asigurarea păstrării acestora este practic irealizabilă. 3. Păstrarea acestor documente implică un efort disproporționat față de interesul legitim care ar putea fi lezat. 4. A se vedea și comentariile pe marginea propunerii de modificare a art. 5 alin. (2) lit. a). 	<p>clienții, inclusiv copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare.</p>
56.	<p>Pct. 11 Articolul 10 alin. (6) se exclude</p>	<p>Se propune menținerea alin. (6) Argumentare: Norma actuală reprezintă un instrument în cadrul proceselor de elaborare al politicilor</p>	<p>Nu se acceptă Norma exclusă nu se referă la procesele de elaborare a politicilor.</p>
57.	<p>Pct. 12 Articolul 11 alineatele (2) și (3) se expun în următoarea redacție: “(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200 000 lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele, cu excepția entităților raportoare prevăzute la lit. j), l) și n). Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor</p>	<p>1. Cu referire la alin. (2) Se propune excluderea necesității raportării de către Bănci a activităților sau tranzacțiilor clienților realizate prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele.</p> <p>2. Considerăm că norma propusă la art. 11 alin. (3) lit. d), vine în contradicție cu redacția normei propuse la art. 11 alin. (2).</p> <p>3. Cu referire la ultima propoziție de la lit. e) “Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului</p>	<p>Nu se acceptă La pct. 1, propunerea de excludere în lipsa unei argumentări, nu poate fi analizată. La pct. 2, menționăm că art. 11 alin. (3) lit. d) se referă la operațiunile de remitere de bani, iar art. 11 alin. (2) se referă la tranzacțiile efectuate în numerar, astfel categoriile respective de tranzacții vor fi raportate corespunzător.</p> <p>La pct. 3, redacția anterioară cu referire la termenul de prezentare a operațiunilor efectuate în numerar era ambiguă, fiind implementat diferențiat de către entitățile raportoare. Corespunzător, luând în considerare faptul că folosirea numerarului constituie un factor de risc, datele privind</p>

<p>în termen de până la 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.</p> <p>(3) Entitățile raportoare sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, după cum urmează:</p> <p>a) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) raportează despre tranzacțiile clienților realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 500 000 lei;</p> <p>b) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. p) despre tranzacțiile clienților realizate printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200 000 lei ori prin mai multe operațiuni care au legătură între ele, realizate în numerar sau virament;</p> <p>c) entitățile raportoare – notarii prevăzuți la art. 4 alin. (1) lit. j) și entitățile raportoare prevăzute la lit. i) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 300 000 lei;</p> <p>d) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) și k), în cazul remiterilor de bani cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40 000 lei.</p> <p>e) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. k) și o) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40 000 lei, realizate în numerar sau virament;</p> <p>Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.</p>	<p>Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției”, propunem ca termenele de raportare pentru tranzacțiile menționate în lit a) să nu fie modificate, ci lăsate conform redacției legii actuale, care este următoarea: „cel târziu la data de 15 a lunii următoare lunii de gestiune”, reieșind din numărului de astfel de tranzacții, precum și a cerințelor stricte de realizare a acestora.</p> <p>Motivarea cu referire la propunerea pe marginea alin. (2) este următoarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conform redacției propuse nu exista o claritate privind algoritmul de identificare a tranzacțiilor care au legatura între ele, care este periodicitatea efectuării tranzacțiilor care au legatura între ele (1 zi, 5 zile, 10 zile)? - La moment, Băncile, ca entități raportoare, în procesul de identificare a clienței, identifică tranzacțiile neordinare și obțin documente confirmative. În urma analizei de diligență efectuate, în cazul identificării tranzacțiilor suspecte, Banca le raportează SPCSB, inclusiv tranzacțiile a căror valoare este sub limita de 200 000 lei prin numerar - Reieșind din numărul acestor tranzacții/formulare, Băncile depun eforturi considerabile pentru întocmirea acestora în modul stabilit de legislație. Eforturile depuse sunt disproporționate față de interesul legitim care ar putea fi lezat. Sursele utilizate pentru acest număr enorm de formulare este oportun a fi 	<p>efectuarea unor astfel de operațiuni urmează a fi transmisă către SPCSB în termenul indicat.</p> <p>Ulterior aprobării proiectului supus consultării, Ordinul SPCSB nr. 18/2018 va fi abrogat și/sau modificat, fiind elaborat și aprobat cadrul legal secundar conform prevederilor aprobate.</p> <p>De asemenea, mențiunea privind raportarea către SPCSB a 7 tipuri de formulare speciale este eronată, conform Legii nr. 308/2017 fiind stabilite următoarele tipuri: tranzacții/activități suspecte, limitate, numerar.</p> <p>Astfel, conform atribuțiilor funcționale, SPCSB, efectuând evaluări periodice și identificând riscuri noi informează entitățile raportoare și solicită aplicarea măsurilor corespunzătoare. Astfel, categoriile de raportări menționate în aviz se referă la diferite categorii de riscuri, identificate de SPCSB, în dependență de conjunctura la nivel național și regional. De menționat că, aceste măsuri sunt necesare în vederea protejării sistemului financiar național.</p>
--	--	---

		<p>alocat pentru alte procese ca de exemplu monitorizarea și identificarea tranzacțiilor/activităților suspecte.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nu este indicat clar cum se vor calcula perioadele de raportare a acestor tranzacții. Curent este din 10 în 10 zile până la sfârșitul lunii. - În cazul în care modificările la lege vor fi aprobate în varianta propusă, constatăm o dublare a ipotezei normei de la art. 11 alin. (3) lit. a) și lit. d). <p>Comentarii cu referire la alin. (3) lit. a):</p> <p>Conform redactiei propuse si Anexei nr.1 la Ordinul SPCSB nr. 18 din 08.06.2018 nu există o claritate privind tipurile de tranzacții care necesită a fi raportate la SPCSB ca și operatiuni cu o valoare de cel puțin 500 000 lei. Ați formularea din redactia noua, cât și formularea din Anexa nr.1 la Ordinul SPCSB nr. 18 din 08.06.2018 privind tranzacțiile limitate este foarte generală, fără o detaliere a tipologiilor de tranzacții care urmează a fi raportate la SPCSB. Rugăm detalierea tipului de tranzactii prin virament ce necesita a fi raportate la SPCSB conform art. 11 (3) in Lege sau in Anexa nr.1 la Ordinul SPCSB nr. 18 din 08.06.2018.</p> <p>Termenul prevazut în alineatul ” Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.” precum și modul de calcul – 5 zile de la momentul efectuării tranzacției este destul de dificil de urmat.</p>	
--	--	--	--

		<p>O propunere ar fi ca aceste raportări din categoria celor care nu sunt suspecte, care sunt de prag, să fie trimise către Serviciu la o dată fixă, o dată pe luna sau pe săptămână.</p> <p>Comentarii cu referire la redacția lit.d): Acest tip de tranzacții de obicei este o tranzacția de tip numerar. În cazul cumulării acestor tranzacții și depășirii limitei de 200 000 lei cum vor fi raportate aceste tranzacții? Ca numerar sau ca remitere de bani?</p> <p>Suplimentar e necesar de subliniat ca la moment pentru entitățile raportoare (Banci) deja sunt obligatorii mai multe tipuri de formulare speciale: Limitate, numerar, suspecte, activități suspecte, finanțarea terorismului, tranzacții aferente refugiaților, tranzacții legate de Hidrocentrala de la Cuciurgani - în total 7 tipuri de raportare.</p> <p>În proiectul de lege se adaugă încă 2 tipuri de raportare – pentru remiteri de bani și pentru beneficiari efectivi – în total vor fi 9(!) tipuri de raportări, ceea ce prezintă o povară semnificativă pentru Bănci nu numai de punct de vedere al resurselor IT pentru automatizare, resurse umane pentru analiză, etc, dar suplimentar majorează riscurile de neraportare a tranzacției ceea ce comportă riscuri de sancțiuni (până la 5 mln de euro).</p>	
58.	Pct. 12 Articolul 11 la alineatul (4) sintagma “precum și în cazul comisionului de la	Propunem după cuvintele „între Banca Națională a Moldovei și Trezoreria de Stat” completarea normei cu „între Bănci și sistemele de remiteri de bani, între	Se acceptă

			aplicarea legislației în domeniu este a tuturor angajaților care au tangență cu aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientului, de calificare a gradelor de risc, analiza profilului clientului și a activității sale, raportarea tranzacțiilor etc.
62.	<p>Pct. 14</p> <p>Articolul 13 alineatul (3) se completează cu alineatul (3¹) cu următorul conținut:</p> <p>”(3¹) Organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în dependență de complexitatea și natura activității entităților raportoare supravegheate, în scopul testării conformității acesteia cu politicile, controalele interne și procedurile respective stabilesc cerințele privind efectuarea auditului independent.”</p>	<p>Comentarii:</p> <p>Pentru Bănci, în calitate de entități raportoare sunt stabilite mai multe controale obligatorii interne și externe pentru domeniul AML:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Audit intern (anual) 2. Audit extern (anul) 3. Controale tematice/inopinate ale BNM 4. Control SPCSB (conform prevederilor prezentului proiect de Lege) <p>Practic banca se afla într-un control permanent, ceea ce afectează negativ procesul de prevenire a spălării din motivul ca personalul secției AML este implicat continuu într-un proces de control ((prezentarea informației, interviuri, analiză și prezentarea comentariilor pe marginea celor depistate de echipa de control, implementarea măsurilor stabilite după control, etc).</p> <p>În Practica europeană bancară așa fel de controale (în afara auditului intern) sunt desfășurate doar în cazul riscurilor identificate în activitatea băncii și nu conform unui plan prestabilit.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea nu are legătură cu prevederea din proiect care se referă la Banca Națională a Moldovei, în calitate de organ cu funcții de supraveghere a băncilor și nu la controlul efectuat de către SPCSB.</p>
63.	<p>Pct. 14.</p> <p>Articolul 13 Se completează cu alin. (4²)</p> <p>Entitățile raportoare asigură instruirea și certificarea persoanelor desemnate conform alin. (4¹) în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării</p>	<p>Comentarii:</p> <p>A se vedea comentariile de la Pct. 2 Art. 3 asupra noțiunii „Certificat în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului”</p>	<p>Se acceptă prin completarea articolului respectiv cu prevederi suplimentare.</p>

	<p>terorismului, ori de câte ori este nevoie, însă nu mai târziu de un interval de 2 ani.</p>	<p>Nu este clar ce fel de certificare se are în vedere: internațională, prezentată de către regulator, sau altceva?</p>	
64.	<p>Pct. 15 Se completează cu articolul 13¹ cu următorul conținut: ”Art. 13¹) Centrul de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (1) Centrul de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului este creat de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei, în parteneriat cu mediul academic care realizează instruirea, perfecționarea și certificarea în domeniu a angajaților entităților raportoare. La solicitare, instruirea și certificarea poate fi acordată și altor subiecți.</p>	<p>Comentarii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Din definiția propusă rezultă că Diplomele, certificările emise de organizații internaționale și instituții de învățământ, precum CAMS, ACCA, ICA etc. nu sunt recunoscute ca certificare relevantă? 2. Nu se face referire la actul normativ care reglementează activitatea Centrului de instruire continua in domeniul AML, drepturile, îndatoririle, componența acestuia. Lipsa unei reglementări adecvate a procesului de certificare poate crea condiții favorabile pentru corupție. De asemenea, ținând cont de competențele autorității de reglementare în aprobarea funcțiilor cheie pentru posturile de AML \ Conformitate și competențe de certificare în același domeniu, poate apărea o situație care să conducă la un conflict de interese, abuz de autoritate și utilizarea procesului de certificare ca mecanism de manipulare a procesului de aprobare pentru o funcție cheie (Bazate pe o opinie subiectiva). 3. Nu există precizări privind certificarea obligatorie, recunoașterea certificatelor primite anterior, subiectele certificării (fiecare angajat, sau cel desemnat pentru respectarea cerintelor AML) etc. 	<p>Se acceptă Art. 13¹ se completează cu un alineat nou privind situația deținerii unor certificate în domeniu.</p>
65.	<p>Pct. 16 Articolul 14 se completează cu alineatul (61) cu următorul conținut: “Organul înregistrării de stat asigură accesul public, în mod automatizat, a informației cu privire la beneficiarul</p>	<p>Propunem completarea normei, cu adăugarea după cuvântul “public” a cuvântului “gratuit”.</p>	<p>Se acceptă</p>

	efectiv/beneficiarii efectivi, inclusiv în limba engleză, pe pagina web oficială”		
66.	Pct. 20 Articolul 17 se completează cu alin. (12) cu următorul conținut: “Entitățile raportoare, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, organele de drept și alte autorități publice oferă asistență și suport informațional necesar SPCSB în procesul cooperării cu organizațiile internaționale de profil”	Propunem completarea modificării propuse, cu următoarele: “La solicitare, se asigură respectarea prevederilor legislației în vigoare”. Motivarea este faptul, că legea prevede obligația furnizării informațiilor către autoritățile publice, dar totodată legislația de specialitate, și anume art. 96, 97 din Legea nr. 202/2017 cu privire la activitatea băncilor, prevede o conduită imperativă cu privire la furnizarea/nefurnizarea informațiilor în cazuri specifice.	Nu se acceptă Prevederea propusă în proiect se referă la oferirea asistență și suportului informațional necesar SPCSB în procesul cooperării cu organizațiile internaționale de profil și nu se referă la fapte după cum este menționat în aviz. Această propunere are drept scop eliminarea impedimentelor și neadmiterea eschivării subiecților menționați de a prezenta informații necesare la solicitarea organizațiilor internaționale de profil (Fondul Monetar Internațional, Consiliul Europei etc.).
67.	Legea 75/2020 Pct. 6 Articolul 10 se completează cu alineatele (31) [...] cu următorul conținut: „(31) Din motive justificate legate de complexitatea procedurii de control, termenul general de efectuare a procedurii de control poate fi prelungit până la 30 de zile sau suspendat până la înlăturarea cauzelor care au dus la suspendarea procedurii de control”	Comentariu: Pentru a nu se admite abuzuri, este oportun a fi stabilită o limită/ un termen al suspendării procedurilor de control.	Nu se acceptă În cazul suspendării procedurii de control, din anumite cauze obiective, nu poate fi previzionat (de ex. concediu medical al persoanei responsabile, pandemie etc). Astfel, pentru fiecare caz individual, conform deciziei de suspendare, se va stabili termenul.
68.	Legea 75/2020 Pct. 6 Articolul 10 Alineatul (5) se exclude.	Comentariu: Excluderea alineatului va conduce la încălcarea drepturilor unității raportoare. Efectuarea controlului fără un reprezentant al unității raportoare creează condiții pentru depășirea atribuțiilor autorității de reglementare, corupție și scăderea calității controlului (persoana desemnata poate sa clarifice unele momente din activitatea ceea ce poate să faciliteze procedura de control)	Nu se acceptă Excluderea respectiva se refera la procedura de control planificata care se efectuează din oficiu in termen de 30 zile. Cu referire la vizita de control, nu se exclude posibilitatea de participa a entității raportoare.
69.	Legea nr. 75/2020 Pct. 7 Articolul 11	Se propune menținerea sintagmei	Se acceptă prin excluderea propunerii.

	la alineatul (9), sintagmele ”respectiv și se certifică” și ”cu confirmare de primire” se exclud.	Argumentare: Excluderea acestei sintagme nu este acceptabilă luând în considerare cazurile frecvente de muncă de proastă calitate a agentului poștal, iar în final responsabilitatea va reveni entității raportoare, care riscă să fie sancționată, iar mărimea sancțiunilor este exagerat de mare.	
70.	<p>Art. IV. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.</p> <p>(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p> <p>(3) Entitățile prevăzute la art.15, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p> <p>(4) Entitățile prevăzute la art. 4 alin. (1) și (6), în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, vor adopta documentele de politici interne în concordanță cu prezenta lege.</p>	<p>Se propune următoarea redacție a alin. (1):</p> <p>(1) Prezenta Lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial.</p> <p>Comentarii:</p> <p>1. În practică, atunci când li se acordă aceeași perioadă de conformitate pentru unitățile raportoare și alte autorități de reglementare, unitățile raportoare ajung să fie nevoite să-și schimbe din nou reglementările interne după publicarea documentelor de reglementare secundare. Exemplu: Legea 308/2017 – a intrat în vigoare în februarie 2018 - a fost stabilită o perioadă de 6 luni pentru alinierea reglementărilor interne atât pentru entitățile raportoare, cât și pentru autoritățile de reglementare.</p> <p>Drept urmare, Regulamentul BNM 200/2018 a fost publicat în prima decada a lunii august 2018 și a intrat în vigoare la 23 august 2018. Acest lucru a necesitat eforturi semnificative din partea unităților raportoare pentru nu numai alinierea cadrului de reglementare, dar și să seteze echipamente și să formeze personalul.</p> <p>2. Din art. IV nu este clar la ce lege se face trimiterea și la ce unități raportoare se aplică.</p>	Se acceptă

Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor

71.		Lipsa de obiecții și propuneri	
Uniunea Avocaților			
72.	<p>Articolul 8 la alineatul (3) litera b), textul ”cu risc sporit de spălare a banilor și de finanțare a terorismului” se substituie cu textul ”aflate sub monitorizarea organizațiilor internaționale relevante”;</p>	<p>În contextul dispoziției lit. b) alin. (3) art. 8 propunem completarea alin. (6) art. 10 cu o dispoziție care să stabilească obligația SPCSB de a publica și actualiza lista jurisdicțiilor aflate sub monitorizarea organizațiilor internaționale relevante. În același context, propunem completarea alin. (3), după litera p) cu o nouă literă care să se refere la țările și teritoriile (formațiunile de tip statal) de destinație, proveniență, care sunt recunoscute drept regimuri teroriste sau care finanțează regimurile teroriste.</p>	<p>Nu se acceptă La moment, în redacția actuală este o normă imposibil de aplicat, din cauza inexistenței unei liste care ar include jurisdicții cu risc sporit de spălare de bani și finanțare a terorismului, care ar fi emis de către o organizație internațională. Organizațiile internaționale specializate, în baza evaluărilor efectuate și a monitorizărilor continue a sistemelor naționale privind gradul de conformitate cu standardele internaționale, fiind elaborate liste ”sure”, ”negre” de jurisdicții, fiind abordate diferite aspecte relevante pentru sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Corespunzător, entitățile raportoare în cadrul aplicării măsurilor de precauție, urmează obligatoriu să ia în considerare jurisdicția clientului și verificarea ei conform listelor publicate de organizațiile internaționale relevante.</p>
73.	<p>Articolul 11 alineatul (2) se expune în următoarea redacție: ”(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele, cu excepția entităților raportoare prevăzute la lit. j), l) și n). Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular</p>	<p>Cu referire la art. 11 alin. (2), pentru a conferi claritate textului propunem ca textul ”lit. j), l) și n)” să fie precedat de textul ”articolul 4 alineatul (1)”.</p>	<p>Se acceptă</p>

	special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termen de pînă 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.		
74.	-	Considerăm necesară reglementarea prin lege a statutului juridic al Centrului de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (entitate distinctă cu personalitate juridică (subiect de drept), structură a SPCSB sau a BNM, instituție de învățămînt, etc.).	Nu se acceptă Conform proiectului de lege, regulamentul Centrului de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului va fi aprobat prin ordinul Consiliului consultativ, care va stabili toate aspectele privind organizarea sa.
75.	Articolele 14 ¹ și 14 ²	Art. 14 ¹ și 14 ² referitoare la crearea, autorizarea și condițiile de activitate ale furnizorilor de servicii privind activele virtuale nu ține de obiectul de reglementare a Legii nr. 308/2017.	În lipsa unei argumentări, propunerea de excludere nu poate fi analizată
76.	Articolul 34 la alineatul (1), după cuvintele ”Entitățile raportoare” se completează cu următoarele cuvinte ”și autoritatea prevăzută la art. 4 alin. (6)”; la alineatele (4), (5) și (7), după cuvintele ”Entitățile raportoare” se completează cu următoarele cuvinte ”și autoritatea prevăzută la art. 4 alin. (6)”, în toate cazurile;	Referitor la art. 34 alin. (1), (4), (5) și (7), referința la autoritatea prevăzută la alin. (6) art. 4 este una deficientă, deoarece în această normă juridică este vorba despre două autorități publice.	Nu se acceptă În propunerile de modificare a art. 34, art. 4 alin. (6) semnifică aceeași autoritate – Agenția Servicii Publice.
77.	-	La alin. (11) art. 34 se propune completarea cu o nouă literă care să se refere la lista Uniunii Europene și a Consiliului Europei cu privire la persoanele, grupurile și entitățile implicate în activități teroriste.	Se acceptă
78.	Legea nr. 75/2020 -	Se propune ca despre inițierea procedurii de control al avocaților și efectuarea vizitei de control să fie informat în prealabil și organul de supraveghere a entității raportoare – Uniunea Avocaților din Republica Moldova, cu expedierea	Nu se acceptă Conform procedurii, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, care dețin competențe de efectuare a controalelor la entitățile supravegheate, furnizează Serviciului:

		<p>copiei ordinului de efectuare a vizitei de control.</p>	<p>- planurile anuale de control, cel târziu până la data de 31 decembrie a anului care precedă controlul, precum și actualizările planurilor, în termen de 14 zile de la aprobarea acestora;</p> <p>- notificarea privind controlul inopinat intenționat, cel târziu până în ziua începerii controlului, cu excepția cazului în care controlul rezultă din planul de control actualizat;</p> <p>- informația privind rezultatele controlului, în cazul constatării încălcării de către entitățile raportoare a prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în termen de 14 zile de la data întocmirii actului de control.</p> <p>Corespunzător, la întocmirea planului anual de control, SPCSB ia în considerare planul anual de control elaborat de către Uniunea Avocaților.</p>
79.	La articolul 35, litera d) se exclude.	<p>Cu referire la propunerea de a exclude lit. d) art. 35, menționăm că aceasta nu ține cont de principiul răspunderii personale pentru faptele comise cu intenție, caz în care răspunderea și sancțiunea aplicată entităților raportoare pentru anumite încălcări datorate faptelor intenționate comise de persoanele investite cu atribuții de executare a Legii nr. 308/2017, precum ar fi angajatul entității raportoare abilitat cu funcții de asigurare a conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, nu poate fi pusă pe seama entității raportoare. La evaluarea vinovăției și răspunderii pentru încălcările în domeniul prevenirii și</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile cu privire la sancționarea angajatului sunt excesive, luând în considerare faptul că activitatea sa trebuie să fie supravegheată și coordonată de către persoanele cu funcții ierarhic superioare (de ex. șef de direcție/ departament, vicedirector etc.). Astfel, persoanele responsabile de implementarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor trebuie să se asigure de conformitatea activității angajaților respectivi.</p>

		<p>combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, există riscul că pentru anumite fapte, precum ar fi de exemplu omisiunea de a include anumite date în evidența tranzacțiilor, persoanelor expuse politic sau altă informație care trebuie păstrată, încălcarea obligației de confidențialitate, în lipsa calității de subiect al răspunderii al angajatului entității raportoare, să fie imposibilă identificarea altei persoane vinovate și aplicarea unei sancțiuni pentru încălcarea constatată.</p>	
<p>Agenția Servicii Publice</p>			
80.	<p>Articolul 3 Furnizori de servicii pentru fiducii, societăți și alte entități sau construcții juridice – sunt persoanele fizice și juridice, ce prestează unor terți în calitate de profesionist, următoarele servicii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. constituie persoane juridice de orice tip; 2. exercită funcția de director sau de administrator (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) al persoanei juridice sau are calitatea de partener în cadrul unei asocieri sau a unei funcții similare legate de alte persoane juridice sau organizează ca o altă persoană să exercite funcții similare; 3. pune la dispoziție un sediu, o adresă comercială, poștală ori administrativă sau orice alt serviciu similar acestora; 4. exercită calitatea de fiduciar (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) într-o fiducie sau într-o construcție similară acesteia sau 	<p>În pct. 2, la noțiunea ”Furnizori de servicii pentru fiducii, societăți și alte entități sau construcții juridice”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - subpct. 1 urmează să fie reformulat, întrucât potrivit Codului civil al Republicii Moldova și legislației din domeniu persoanele juridice sunt constituite de către fondatori – persoane fizice și/sau juridice, iar cuvintele ”de orice tip” de exclus. - la subpct. 2, cuvintele ”director sau” de exclus. Conform art. 177 al Codului civil, persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator. - subpct. 3 urmează să fie revăzut, întrucât legislația Republicii Moldova nu conține noțiunea de ”adresă administrativă”. Totodată, cuvintele ”sau orice alt serviciu similar acestora” de exclus, deoarece conform art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conținutul proiectului se expune într-un limbaj clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc. 	<p>Nu se acceptă Codul civil al Republicii Moldova se referă la persoanele juridice înregistrate pe teritoriul său. Însă, în Republica Moldova, clienți pot deveni agenți economici, înregistrați în străinătate, cu forme juridice care nu sunt reglementate la nivel național. În acest caz, entitățile raportoare nu pot refuza stabilirea relației de afaceri din cauza lipsei unei reglementări care s-ar referi la tipul entității juridice. Entitățile raportoare vor aplica măsurile de cunoaștere a clientului corespunzătoare De menționat că, această definiție transpune prevederile Directiva UE 2015/849.</p>

	<p>intermediază în numele altei persoane care exercită această calitate;</p> <p>5. exercită calitatea de (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) fondator, asociat sau acționar nominal al persoanelor juridice de orice tip.</p>	<p>- la subpct. 5 de revăzut noțiunile de "fondator, asociat sau acționar nominal al persoanelor juridice". Noțiunea de "deținători nominali de acțiuni" era prevăzută pentru societățile pe acțiuni de tip închis, însă ca urmare a modificării în anul 2015 a Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, această specificare a fost exclusă. Concomitent, cuvintele "de orice tip" de exclus.</p>	
81.	<p>Articolul 4</p> <p>Se completează cu alineatul (6) cu următorul conținut:</p> <p>"(6) Agenția Servicii Publice comunică imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, informațiile referitoare la cazurile suspecte identificate în procesul de prestare a serviciilor publice."</p>	<p>Ținând cont de faptul că, art. 4 al Legii nr. 308/2017 se propune de a fi completat cu alin. (6), potrivit căruia Agenția Servicii Publice este obligată să comunice imediat, dar nu mai târziu de 24 ore, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, informațiile referitoare la cazurile suspecte identificate în procesul de prestare a serviciilor publice, în proiect urmează în mod obligatoriu să se specifice expres "cazurile suspecte", pentru a înlătura discrepanțele și neclaritățile, precum și a exclude intervențiile de clarificare a sensului normei.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Legea nr. 308/2017 stabilește cadrul general legal în acest domeniu. Astfel, pentru stabilirea "cazurilor suspecte" urmează să fie elaborat și aprobat cadrul legal secundar.</p>
82.	<p>Articolul 14</p> <p>se completează cu alineatul (6¹) cu următorul conținut:</p> <p>"Organul înregistrării de stat asigură accesul public, în mod automatizat, a informației cu privire la beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi, inclusiv în limba engleză, pe pagina sa web oficială"</p>	<p>La pct. 16, în partea ce ține de completarea art. 14 cu alineatul (6¹) menționăm că, crearea și ținerea registrelor se efectuează în baza principiilor stipulate la art. 4 al Legii nr. 71/2007 cu privire la registre printre care și introducerea datelor în registru într-o singură limbă. Totodată, potrivit art. 19 alin. (3) al Legii prenotate registrul se ține în limba de stat. Totodată, potrivit art. 19 alin. (3) al Legii prenotate registrul se ține în limba de stat. Concomitent, potrivit art. 32 alin. (4) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform Raportului de evaluare a cadrului legal și normativ al Republicii Moldova de către Forumul Global al OCDE privind transparența și schimbul de informații în scopuri fiscale au fost relevate deficiențe cu privire la evidența informațiilor privind fondatorii (asociații/acționarii) și beneficiarii efectivi ai persoanelor juridice, a informațiilor bancare și contabile, accesul public la datele privind entitățile juridice înregistrate în Republica Moldova, inclusiv beneficiarii efectivi ai acestora. Astfel, raportul conține recomandări de</p>

		juridice și a întreprinzătorilor individuali, Registrul se ține în limba de stat.	îmbunătățire a domeniilor vizate și include prevederi cu privire accesul la astfel de informații. Totodată, în contextul deținerii de către Republica Moldova a calității de stat candidat, este imperativ luarea în considerare a posibilității de interconexiune a bazelor de date.
83.	-	Având în vedere că potrivit Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, noțiunile de "filială" și "reprezentanță" au fost substituite cu noțiunea de "sucursală", Legea nr. 308/2017 urmează să fie adusă în concordanță și modificată corespunzător.	Nu se acceptă Codul civil al Republicii Moldova se referă la persoanele juridice înregistrate pe teritoriul său. Însă, în Republica Moldova, clienți pot deveni agenți economici, înregistrați în străinătate, cu forme juridice care nu sunt reglementate la nivel național. În acest caz, entitățile raportoare nu pot refuza stabilirea relației de afaceri din cauza lipsei unei reglementări care s-ar referi la tipul entității juridice. Entitățile raportoare vor aplica măsurile de cunoaștere a clientului corespunzătoare De menționat că, această definiție transpune prevederile Directiva UE 2015/849.
Asociația Națională a Companiilor din domeniul TIC			
84.	Articolul 2. Domeniul de aplicare a legii (2) În cazul în care tranzacția/operațiunea se efectuează în valută străină, pentru determinarea echivalentului acesteia în lei moldovenești, în scopul implementării prevederilor prezentei legi, se aplică cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valuta străină, stabilit de Banca Națională a Moldovei, valabil pentru ziua efectuării tranzacției/operațiunii.	La art. 2 al. (2) Consideram ca sunt date notiuni de tranzacții, este necesar de exclus pe text cuvintul „operatiuni”.	Nu se acceptă În dependență de profilul activității entității raportoare poate fi cazul de tranzacții și/sau operațiuni.
85.	Articolul 3. Noțiuni principale Tranzacții/operațiuni care au legătură între ele—tranzacții/operații a căror valoare	Articolul 3. Noțiuni principale Propunem a înlocui cuvântul ”operații” cu cuvântul ”operatiuni” sau excluderea	Se acceptă

	este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate.”		
86.	<p>Articolul 5. Măsurile de precauție privind clienții</p> <p>(1) Entitățile raportoare aplică măsuri de precauție privind clienții:</p> <p>a) la inițierea relațiilor de afaceri;</p> <p>b) la efectuarea tuturor tipurilor de tranzacții ocazionale:</p> <p>–în valoare de peste 20000 de lei –dacă tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune, prin intermediul serviciului de plăți poștale și al prestatorilor de servicii de plată, inclusiv cu utilizarea mijloacelor electronice;</p> <p>–în valoare de peste 200 000 de lei –dacă tranzacția se efectuează prin una sau mai multe operațiuni care au legătură între ele, ținând cont de cerințele la nivel național;</p>	<p>La art.5 alin. (1) lit. (b)</p> <p>Reiesind din faptul că in cazul unei tranzactii de peste 20000 lei trebuie aplicate masuri de precautie nu are sens sintagma ”una sau”, respectiv propunem excluderea acesteia</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Sintagma ”prin una sau mai multe operațiuni” se referă la situația dacă tranzacția se efectuează prin una sau prin mai multe operațiuni, care cumulativ ar depăși suma de 200 000 lei. Astfel, este inoportun de exclus sintagma.</p>
87.	<p>Art. 5 alineatul (2) litera a) va avea următorul cuprins:</p> <p>”a) identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, inclusiv, dacă sunt disponibile, a mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții</p>	<p>Art.5 alin.2 lit. (a) propunem înlocuirea textului „recunoscut, aprobat sau acceptat” cu cuvântul ”acceptat” ”autoritățile naționale competente”-</p> <p>Aceasta sintagma nu mai este utilizata în text, este utilizat ”instituții competente”.</p> <p>Propunem excluderea sintagmei „și autoritățile naționale competente,, pe motiv că nu este clar care sunt ele, ținând cont că există deja organe cu funcții de supraveghere.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Pentru claritatea normei propuse, s-a inclus un articol nou care reglementează modalitățile electronice de identificare la distanță.</p>

	de supraveghere și autoritățile naționale competente.”		
88.	Art. 5 alin. (2) lit. b) b) identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității acestuia, astfel încât entitatea raportoare să aibă certitudinea că cunoaște cine este beneficiarul efectiv, inclusiv adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a și înțelege structura proprietății și structura de control ale clientului;	Lit.(b) Propunem înlocuirea textului „inclusiv adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a” cu cuvântul ”și”	Nu se acceptă Art. 5 alin. (2) lit. b) se propune în redacție nouă.
89.	Art. 5 alin. (2) litera c) se expune în următoarea redacție: ”evaluarea privind scopul și natura relației de afaceri și, dacă este necesar, obținerea de informații suplimentare despre acestea;”	La alin. (2) lit. c) propunem revenirea la redactia actuala, care este in vigoare la moment.	Nu se acceptă În lipsa unei argumentări, propunerea nu poate fi analizată
90.	Art. 5 se completează cu alineatul 2 ¹) cu următorul conținut: ”2 ¹) La evaluarea scopului și naturii relației de afaceri, entitățile raportoare sunt obligate să ia în considerare cel puțin următorii factori: a) scopul inițierii unei relații de afaceri sau efectuării unei tranzacții ocazionale; b) tipul serviciilor solicitate; c) destinația plății; c) volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client,; d) frecvența și durata relației de afaceri.”	La alin.2 ¹ Nu este clar cum pot fi realizate subpunctele c)-e).c) destinația plății poate fi indicată pentru o tranzacție concretă, în cazul în care prin cont se fac diferite tipuri de tranzacții, nu este posibil de indicat o destinație a plății generale.d) Într-o evităare a interpretării diferite, ar fi să fie explicat sau detaliat acest subpunct, nu este clar ce se are în vedere e) nu este clar ce presupune „frecvență”, are un caracter incert și poate interpreta diferit, iar durata relației de afaceri este o prevedere contractuală. În această ordine de idei considerăm necesar de a fi excluse subpunctele menționate supra.	Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 50
91.	Art. 5 la alineatul (4), după cuvintele ”conturi anonime” se completează cu textul ” sau casete de siguranță anonime și nici servicii	Alin. 4. Mentionam ca, Directiva prevede doar să fie limitate sumele. Propunem să fie exclusă sintagma ”și nici servicii de acceptare spre plată a cardurilor preplătite	Se acceptă parțial prin reformularea propunerii incluse în proiect.

	de acceptare spre plată a cardurilor preplătite anonime”;	anonime” Cardurile preplătite anonime sunt un instrument de plată utilizat pe larg în multe țări în cazurile în care clientul nu dorește să parcurgă careva proceduri îndelungate de deschidere a conturilor de plată și are nevoie de un instrument de plată pentru a efectua plăți electronice. Ar fi oportun să fie stabilite limite rezonabile a sumelor înregistrate în aceste instrumente de plată similare cu cele pentru portofele electronice anonime.	
92.	Art. 5 la alineatul (9), după cuvântul ”răscumpărare” se completează cu cuvintele ”în numerar”, iar cifra ”2000” se substituie cu cifra ”1000”;	La alin.9- Solicităm să fie păstrată norma actuală de 2000 de lei. Limitarea la suma de 1000 lei o considerăm excesivă	Nu se acceptă În lipsa unei argumentări, propunerea nu poate fi analizată
93.	Art. 5 alineatul (9) la litera a), cifra ”5000” se substituie cu cifra ”3000”; la litera b), cifra ”5000” se substituie cu cifra ”3000”, iar textul ”, iar pentru instrumentele de plată care pot fi utilizate doar pe teritoriul Republicii Moldova, aceasta poate fi majorată pînă la 10000 de lei” se exclude;	La alin. 9 lit. a și lit. b Solicităm să fie păstrată norma actuală. Limitarea propusă la suma de 3000 lei o considerăm excesivă. Normele propuse practic vor exclude în calitate de instrument plată portofelul electronic, care este comod pentru clienții care nu doresc să deschidă conturi de plată și îl utilizează pentru plăți de valoare mică.	Nu se acceptă Limitele propuse în proiect transpun prevederile Directivei 2018/843.
94.	Art. 6 alineatul (11) se exclude;	Considerăm oportun ca alineatul (11) sa fie păstrat pentru ca entitățile raportoare să obțină acces permanent la criteriile și factorii ce generează riscuri de spălare a banilor și finanțare a terorismului.	Nu se acceptă Conform mecanismului de evaluare a riscurilor prevăzut de Directiva UE 2015/849, care stipulează efectuarea unei evaluări a riscurilor la nivel național de fiecare stat-membru, care identifică sectoarele sau domeniile cu risc mai scăzut sau mai ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului, o utilizează în scopul îmbunătățirii regimului său de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în special prin identificarea domeniilor în care entitățile raportoare trebuie să aplice măsuri sporite

			<p>și, după caz, prin specificarea măsurilor care trebuie luate. Totodată, evaluarea menționată se pune de îndată la dispoziția entităților raportoare pentru facilitarea desfășurării propriilor evaluări ale riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Astfel, în cadrul evaluării naționale a riscurilor, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare au efectuat o analiză și descriere sectorială a domeniilor sale de competență, a vulnerabilităților și factorilor de risc asociate fiecărui din aceste sectoare. Respectiv, o evaluare repetată a criteriilor și factorilor care generează riscuri reduse și sporite de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea entităților raportoare supravegheate nu face decât să contribuie la alocarea unor resurse suplimentare pentru o acțiune care se va finaliza cu aceleași concluzii care deja se regăsesc, la fiecare dintre sectoarele aferente domeniului de supraveghere în Raportul național de evaluare a riscurilor.</p>
95.	<p>Articolul 8 alineatul (2) la litera c), la final se completează cu următorul text: ”a beneficiarului efectiv, și după caz a patrimoniului deținut de către client”;</p>	<p>la alin.2 lit.c-Propunem excluderea sintagmei ”a beneficiarului efectiv” pe motiv că are un caracter excesiv și din punct de vedere practic obținerea informației privind sursa bunului beneficiarului efectiv va fi foarte complicat de realizat cu veridicitate, mai ales în cazurile când lanțul este de mai multe nivele și respectiv clientul nu are legătură directă cu beneficiarul efectiv final -persoană fizică. Cerința dată impune presiune excesivă asupra entității raportoare, care pe motivul imposibilității obținerii informației în</p>	<p>Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane. Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.</p>

		cauză va fi nevoită să refuze relația de afaceri.	
96.	Articolul 8 la alineatul (5) litera c), la final se completează cu textul ”și, după caz, a patrimoniului”;	Alin.(5)lit.c- solicitam excluderea obligatiei de stabilire pe lingă sursa bunului tranzactionat, suplimentar a sursei proprietatii clientului. Propunem excluderea sintagmei date, pe motiv că este incert faptul în ce cazuri va fi necesară stabilirea sursei patrimoniului. De asemenea, este important de cunoscut sursa bunurilor implicate în relația de afaceri cu care interacționează entitatea raportoare, dar nu sursa patrimoniului cu care nu se interacționează.	Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane. Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.
97.	Articolul 9 alineatul (2), prima propoziție se expune în următoarea redacție: ”Entitățile raportoare păstrează toate documentele și informațiile necesare pentru respectarea măsurilor de precauție privind clienții și beneficiarii efectivi, inclusiv dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloacele de identificare electronică, servicii de încredere relevante sau orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, inclusiv, copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, pe o perioadă de cinci ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data unei tranzacții ocazionale.”	Art. 9 alin. (2) Propunem excluderea textului „reglementat, recunoscut, aprobat sau”	Nu se acceptă În lipsa unei argumentări, propunerea nu poate fi analizată
98.	Art. 11	La art.11 alin.(2)	Nu se acceptă

<p>”(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele, cu excepția entităților raportoare prevăzute la lit. j), l) și n). Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termen de până 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.</p> <p>(3) Entitățile raportoare sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, după cum urmează:</p> <p>a) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) raportează despre tranzacțiile clienților realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 500000 de lei;</p> <p>b) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. p), despre tranzacțiile clienților realizate printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 lei ori prin mai multe operațiuni care au legătură între ele, realizate în numerar sau virament;</p> <p>c) entitățile raportoare - notarii prevăzuți la art. 4 alin. 1) lit. j) și entitățile raportoare prevăzute la lit. i) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 300000 lei;</p> <p>d) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. 1) lit. a) și k) , în cazul remiterilor de bani cu o valoare care</p>	<p>Pentru emitenții de monedă electronică și prestatorii de servicii de plata nebancari se contrazic între ele aliniatul (2) si aliniatul (3) litera e), pentru operatiunile in numerar: 200000 lei și 40000 lei. Propunem substituirea cuvintului „momentul” cu cuvintul „ziua”.</p> <p>La art. 11 alin. (3) lit. a-Propunem completarea si cu litera k)., în conformitate cu propunerea formulata la subpunctul e).</p> <p>La art.11 alin.(3) lit.e-Pentru prestatori de servicii de plata nebancari nu este clar cum se concordeaza, intre ele aliniatul 2 si aliniatul 3 litera e), pentru operatiunile realizate in numerar. Propunem excluderea literei k) din subpunctul e) cu includerea in litera a) a alin. (3) din acest punct. Ca si bancile, societatile emitente de moneda electronica și prestatorii de servicii de plată nebancari sunt licențiați si supravegheati de catre BNM, la fel ca si bancile societatile emitente de moneda electronica și prestatorii de servicii de plată nebancari efectuiaza audit extern obligatoriu anual pe AML, care este diferenta dintre operatiunea de plata sau incasare efectuata de catre o banca vs societatile emitente de moneda electronica și prestatorii de servicii de plată nebancari? Legea 114 nu face diferenta. Respectiv norma în cauză cu stabilirea sumei de 40000 lei are un caracter discriminatoriu față de societățile emitente de monedă</p>	<p>Menționăm că art. 11 alin. (3) lit. e) se referă la operațiunile de remitere de bani, iar art. 11 alin. (2) se referă la tranzacțiile efectuate în numerar, astfel categoriile respective de tranzacții vor fi raportate corespunzător.</p>
---	--	--

	<p>reprezintă cel puțin echivalentul a 40000 lei.</p> <p>e) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. 1) lit. k) și o) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40000 lei, realizate în numerar sau virament;</p> <p>Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.”</p>	<p>electronică și prestatorii serviciilor de plată nebancari față de bănci. Propunem înlocuirea cuvântului ”momentul” cu cuvântul ”ziua”.</p>	
99.	<p>Art. 11 la alineatul (4), sintagma ”, precum și în cazul comisionului de la deservirea conturilor bancare și al spezelor bancare” se exclude;</p>	<p>La alin. (4) - Propunem să fie completat subpunctul (4) cu sintagma: ”între emitenți de monedă electronică/prestatorii de servicii de plată nebancari și bănci, între emitenții de monedă electronică și prestatorii de servicii de plată nebancari și Banca Națională a Moldovei” -pe motiv că rulajul tranzacțional zilnic de regulă implică sume ce vor trebui raportate zilnic, iar entitățile date nebancare ca și băncile prestează de fapt acelelași tipuri de servicii de plată clienților, ce sunt reglementate de Legea nr. 114/2012. Respectiv, în cazul aplicării normei ce o propunem se va reduce volumul de rapoarte ce vor parveni către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor de la entitățile nebancare în cauză și se va reduce presiunea de pe acestea</p>	Se acceptă
100.	<p>Art. 13 se completează cu alineatele (4¹), (4²), (4³) și (4⁴) cu următorul conținut: ”(4¹) Persoanele desemnate conform alin. (4) sunt după cum urmează:</p>	<p>La art.13 alin. (4¹)- Nu susținem și propunem excluderea din acest subpunct a persoanelor cu funcție de conducere de rang superior, care in esenta sunt conducatorii entitatilor.</p>	Nu se acceptă Persoana de rang superior, în dependență de tipul entității raportoare, poate fi conducătorul entității sau membru al organului de conducere, care conform

	<p>a) persoana cu funcție de conducere de rang superior responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;</p> <p>b) persoana cu funcție de răspundere responsabilă de asigurarea conformității;</p> <p>c) angajatul entității raportoare abilitat cu funcții de asigurare a conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p>		<p>prevederilor legislației dețin cunoștințe suficiente privind expunerea instituției la riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, care ocupă funcții suficient de înalte pentru a lua decizii cu efect asupra acestei expuneri. Astfel, nu poate fi exclus categoria respectivă din lista persoanelor desemnate.</p>
101.	<p>(4³) Entitățile raportoare instituie mecanisme interne de protejare a persoanelor desemnate responsabile de asigurarea conformității și a angajaților care raportează încălcări ale legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;</p>	<p>La art.13 alin. (4³) Pentru a exclude interpretări eronate, urmează a fi precizată sintagma „ instituie mecanisme interne de protejare a persoanelor desemnate .....”, nu este clar ce se are în vedere prin aceste „mecanisme”</p>	<p>Comentariu: Entitățile raportoare urmează prin aprobarea de norme interne să stabilească diferite nivele de acces informațional, proceduri de raportare către persoane cu funcții de răspundere și de protecție a angajaților desemnate responsabile de asigurarea conformității și a angajaților responsabili.</p>
102.	<p>(4⁴) Entitățile raportoare instituie mecanisme interne de raportare de către angajații proprii a situațiilor sau a suspiciunilor în legătură cu acte sau fapte de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului sau de nerespectare a legislației incidente în vigoare sau a procedurilor interne.</p>	<p>La art. 13 alin. (4⁴) În vederea asigurării clarității și a realizării eficiente a acestei prevederi, propunem să fie revizuită în ansamblu formularea acestui punct.</p>	<p>Nu se acceptă În lipsa unei argumentări, propunerea nu poate fi analizată</p>
BC MAIB SA			
103.	<p>Articolul 3 Furnizori de servicii privind activele virtuale - sunt persoanele fizice și juridice, ce prestează unor terți în calitate de profesionist, următoarele servicii: 1. servicii de schimb între activele virtuale și monedele fiduciare; 2. servicii de schimb între una sau mai multe forme de active virtuale;</p>	<p>La art. I, pct.2 al proiectului Legii (modificarea art.3 din Legea nr.308/2017): 1.1. La noțiunea „Furnizori de servicii privind activele virtuale”, pct.1, sintagma „monedele fiduciare” propunem să fie înlocuit cu sintagma „activele virtuale”, ca în Lege să se utilizeze termeni identici.</p>	<p>Se acceptă În vederea uniformizării noțiunilor utilizate în proiect, au fost substituite noțiunile respective cu ”moneda virtuală”. Cu referire la noțiunea ”tranzacții/operațiuni care au legătură între ele”, la art. 11 alin. (2) s-a inclus perioada de 30 zile.</p>

	<p>3. transferul activelor virtuale;</p> <p>4. servicii de păstrare în siguranță a cheilor criptografice private în numele clienților săi, pentru deținerea, stocarea și transferul de active virtuale</p> <p>5. participarea și/sau furnizarea serviciilor financiare legate de oferta unui emitent și/sau vânzarea unui activ virtual. Tranzacții/operațiuni care au legătură între ele – tranzacții/operații a căror valoare este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate.”</p>	<p>1.2. La noțiunea „Tranzacții /operațiuni care au legătură între ele”, considerăm necesară completarea noțiunii cu unele clarificări adiționale, în special ce ține de natura sau categoria în care se încadrează tranzacția și sumele implicate. Aceste clarificări vor putea fi utilizate pentru implementarea procesului automatizat de selectare a tranzacțiilor care necesită a fi raportate.</p>	
104.	<p>Articolul 4</p> <p>j) avocații, notarii, administratorii autorizați, executorii judecătorești atunci când acordă asistență pentru planificarea, participarea și efectuarea, în numele și pentru client, a tranzacțiilor financiare sau imobiliare, ce țin de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea sau gestionarea conturilor bancare, constituirea, înregistrarea sau administrarea persoanelor juridice, gestionarea, cumpărarea, vânzarea bunurilor aflate în administrare fiduciară;</p>	<p>La art. I, pct. 3 al proiectului Legii (modificarea art.4 din Legea nr.308/2017):</p> <p>La alin. (1) lit. j), propunem de divizat administratorii autorizați și executorii judecătorești într-o categorie separată de entități, cu specificarea valorii activelor gestionate, în cazul administratorilor autorizați, și a valorii documentului executoriu, în cazul executorilor judecătorești (de exemplu, valoarea care depășește 200 000 MDL). Propunerea este legată de faptul că categoriile indicate de entități cu atribuții speciale care se deosebesc de atribuțiile notarilor și/sau avocaților, deoarece primii nu acordă asistență pentru planificarea, participarea și efectuarea, în numele și pentru client, a tranzacțiilor, ci își exercită atribuțiile de administrare /de executare silită, conform legislației. Or, considerăm că în cazul redacției propuse</p>	Se acceptă

		<p>a acestei norme, administratorii autorizați și executorii judecătorești nu vor cădea sub incidența Legii nr.308/2017, deoarece nu se vor afla în situațiile prevăzute la lit. j). Corespunzător, pentru această categorie de entități nu va deveni obligatorie respectarea cerințelor Legii nr. 308/2017, inclusiv aplicarea măsurilor de precauție, raportarea ș.a</p>	
105.	<p>Articolul 5 alineatul (2) litera a) va avea următorul cuprins: ”a) identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, inclusiv, dacă sunt disponibile, a mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente.”</p>	<p>La art. I, pct. 4 al proiectului Legii (modificarea art. 5 din Legea nr.308/2017): La alin. (2) lit. a) – considerăm necesară concretizarea modului în care mijloacele de identificare electronice vor fi reglementate, recunoscute, aprobate sau acceptate de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente și anume: a) dacă sintagma „reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente” se referă doar la alte procese de identificare sigure, la distanță sau electronice, oriși la mijloace de identificare electronică și servicii de încredere relevante; b) dacă fiecare dintre organe cu funcții de supraveghere indicate în art.15 al Legii nr.30/2017 va emite acte normative separate care reglementează utilizarea mijloacelor respective, sau va fi un singur act agreat decâtre toate organele cu funcții de supraveghere; c) ce autorități (cel puțin din ce domeniu) se consideră „autoritățile naționale competente”, în sensul normei examinate;</p>	<p>Se acceptă Organele cu funcții de supraveghere urmează să stabilească, prin cadrul legal secundar aprobat, cerințele ce urmează a fi îndeplinite în vederea asigurării unui proces de identificare la distanță cu date corecte, veridice și verificate. De menționat că, în vederea elucidării unor aspecte privind identificarea prin mijloace electronice, proiectul de lege a fost completat cu un articol nou ce vizează modalitate de identificare prin mijloace electronice.</p>

		<p>d) având în vedere că, potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 308/2017, reglementarea și controlul modului de executare a Legii sunt asigurate de organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare (în cazul băncilor licențiate – Banca Națională a Moldovei), propunem să fie examinată oportunitatea excluderii din textul art. 5 alin. (2) al Legii a sintagmei „și autoritățile naționale competente”.</p>	
106.	Articolul 5 ¹	<p>La art. I, pct. 5 al proiectului Legii (completarea Legii nr. 308/2017 cu art. 5¹):</p> <p>4.1. La alin. (2) lit. a), în ultima propoziție, propunem să fie excluse cuvintele „străină” și „străine”. Propunerea rezultă din faptul că, deținerea și exercitarea indirectă a dreptului de proprietate, în cazul persoanelor juridice organizate în mod corporativ, poate avea loc prin intermediul unei /mai multor entități corporative autohtone.</p> <p>4.2. La alin. (2) lit. b):</p> <p>a) la pct. 1, propunem de stabilit o anumită cotă (de exemplu, cel puțin 25% din active transmise în fiducie);</p> <p>b) la pct. 3, propunem ca sintagma „Beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi” să fie înlocuită cu sintagma „Beneficiarul/beneficiarii fiduciei”.</p> <p>4.3. La alin. (2) lit. c):</p> <p>a) la pct. 1, propunem de stabilit o anumită cotă (de exemplu, cel puțin 25% de voturi). În caz dacă se insistă ca, beneficiarii efectivi să se considere toți asociații sau fondatorii, propunem de completat Legea nr. 308/2017 (eventual – de inițiat completarea altor acte normative care să prevadă</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Cu referire la 4.1., 4.2., prevederile care au fost propuse prin includerea articolului 5¹ au fost preluate conform Directivei 2018/849 care stabilește detaliat cazurile de identificare a beneficiarului efectiv pentru diferite categorii de entități juridice.</p> <p>Cu privire la aspectele invocate la pct. 4.3., de menționat că, Agenția Servicii Publice este la etapa de elaborare a ”Registrului unităților de drept” care va include informația cu privire la înregistrarea asociațiilor obștești.</p> <p>4.4. Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 45. Totodată, alineatul se completează cu modificarea aferentă situației de divergență.</p> <p>4.5. Obligația conform art. 5 alin. (15) este prevăzută pentru situațiile când, după epuizarea tuturor mijloacelor posibile și cu condiția că nu există motive de suspiciune, nu se identifică nicio persoană în calitate de beneficiar efectiv. Obligația instituită prin art. 5¹ alin. (3) se referă la cazurile de divergență.</p>

		<p>obligativitatea înregistrării la organul competent a oricăror modificări în componența fondatorilor /asociațiilor acestui tip de persoane juridice, și posibilitatea obținerii din registrul public (sursa independentă și sigură) a datelor actuale privind toți fondatorii /asociații persoanei juridice fără scop lucrativ. Subliniem importanța instituirii obligației /posibilității menționate, în contextul completării Legii nr. 308/2017 cu art.5¹ alin.(3), care prevede informarea SFS în cazul constatării neconcordanței informației privind beneficiarul efectiv;</p> <p>b) considerăm necesară concretizarea noțiunilor din pct. 2 și 3: „consiliul director” și „persoanele cu funcții executive împuternicite de consiliul director să exercite atribuții ale acestuia”.</p> <p>4.4. La alin. (3), considerăm necesară stabilirea modalității de informare a SFS despre cazurile constatate. Adițional, subliniem, că situația de neconcordanță între datele privind beneficiarul efectiv, poate fi soluționată prin solicitarea și obținerea de la client a informațiilor actualizate.</p> <p>Suplimentar, propunem de completat alin. (3) sau o altă normă a Legii nr. 308/2017, cu acțiunile entității raportoare în raport cu clientul respectiv –dacă poate fi acceptată inițierea /continuarea relației de afaceri.</p> <p>4.5. În contextul completării Legii cu art. 5¹, este necesară o clarificare adițională referitoare la aplicarea în continuare a prevederilor art.5 alin. (15) din Legea nr. 308/2017.</p>	
--	--	--	--

107.	Articolul 6 alineatul (11) se exclude;	La art. I, pct. 6 al proiectului Legii (modificarea art. 6 din Legea nr. 308/2017), nu este clar motivul excluderii din art. 6 a alin. (11). Propunem menținerea în art.6 a alin. (11) în redacția actuală, deoarece prevede determinarea și publicarea criteriilor și factorilor care generează riscuri reduse și sporite de spălare a banilor, specifice pentru fiecare categorie de entități raportoare. Alin. (1) al art.6 din Legea nr.308/2017 prevede obligația entităților raportoare să țină cont, în cadrul evaluării riscurilor SBFT, de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere.	Nu se acceptă Conform mecanismului de evaluare a riscurilor prevăzut de Directiva UE 2015/849, care stipulează efectuarea unei evaluări a riscurilor la nivel național de fiecare stat-membru, care identifică sectoarele sau domeniile cu risc mai scăzut sau mai ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului, o utilizează în scopul îmbunătățirii regimului său de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în special prin identificarea domeniilor în care entitățile raportoare trebuie să aplice măsuri sporite și, după caz, prin specificarea măsurilor care trebuie luate. Totodată, evaluarea menționată se pune de îndată la dispoziția entităților raportoare pentru facilitarea desfășurării propriilor evaluări ale riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Astfel, în cadrul evaluării naționale a riscurilor, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare au efectuat o analiză și descriere sectorială a domeniilor sale de competență, a vulnerabilităților și factorilor de risc asociate fiecărui din aceste sectoare. Respectiv, o evaluare repetată a criteriilor și factorilor care generează riscuri reduse și sporite de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea entităților raportoare supravegheate nu face decât să contribuie la alocarea unor resurse suplimentare pentru o acțiune care se va finaliza cu aceleași concluzii care deja se regăsesc, la fiecare dintre sectoarele aferente domeniului de supraveghere în Raportul național de evaluare a riscurilor.
------	---	--	--

108.	<p>Articolul 7 la alineatul (2) litera a), la final se completează cu următorul text ”se realizează cât mai curând posibil”;</p>	<p>La art. I, pct. 7 al proiectului Legii (modificarea art. 7 din Legea nr. 308/2017), considerăm necesară concretizarea sintagmei „cât mai curând posibil”, pentru a exclude posibile interpretări. De exemplu, sintagma respectivă poate fi expusă într-o altă redacție: „cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de o lună”.</p>	<p>Nu se acceptă Conform art. 14 din Directivei 2015/849 este stabilit ” Prin derogare de la alineatul (1), statele membre pot permite ca verificarea identității clientului și a beneficiarului real să se realizeze în timpul constituirii unei relații de afaceri, în cazul în care acest lucru este necesar pentru a nu întrerupe practicile comerciale normale și în cazul în care riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului este redus. În astfel de situații, procedurile respective se realizează cât mai curând posibil după contactul inițial.”. Corespunzător, norma a fost completată conform Directivei.</p>
109.	<p>Articolul 8 la alineatul (3) litera b), textul ”cu risc sporit de spălare a banilor și de finanțare a terorismului” se substituie cu textul ”aflate sub monitorizarea organizațiilor internaționale relevante”;</p>	<p>La art. I, pct. 8 al proiectului Legii (modificarea art. 8 din Legea nr. 308/2017): La alin. (3) lit. b), în redacție nouă, considerăm necesară concretizarea sintagmei „organizații internaționale relevante”. Concretizarea poate fi făcută prin completarea textului normei cu sintagma „, conform actelor normative ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor”. O astfel de concretizare va putea permite de a asigura aplicarea uniformă a legislației în domeniu.</p>	<p>Nu se acceptă La moment, în redacția actuală este o normă imposibil de aplicat, din cauza inexistenței unei liste care ar include jurisdicții cu risc sporit de spălare de bani și finanțare a terorismului, care ar fi emis de către o organizație internațională. Organizațiile internaționale specializate, în baza evaluărilor efectuate și a monitorizărilor continue a sistemelor naționale privind gradul de conformitate cu standardele internaționale, fiind elaborate liste ”sure”, ”negre” de jurisdicții, fiind abordate diferite aspecte relevante pentru sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Corespunzător, entitățile raportoare în cadrul aplicării măsurilor de precauție, urmează obligatoriu să ia în considerare jurisdicția clientului și verificarea ei conform listelor publicate de organizațiile internaționale relevante.</p>

110.	<p>Articolul 8¹. Persoanele expuse politic (2) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor elaborează și publică lista funcțiilor care determină calitatea de persoană expusă politic la nivel național în conformitate cu prevederile prezentei legi.</p>	<p>La art. I, pct. 9 al proiectului Legii (completarea Legii nr.308/2017 cu art.8¹):</p> <p>La alin. (2), propunem să fie exclusă sintagma „la nivel național” sau sintagma „la nivel național” să fie înlocuită cu sintagma „la nivel național sau internațional”. Această concretizare va putea permite de a asigura aplicarea uniformă a legislației de către entitățile raportoare, în determinarea calității de persoană expusă politic la nivel internațional.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform Directivei 2015/849, persoana expusă politic se consideră persoana căreia i se încredințează sau i s-au încredințat funcții publice importante atât la nivel național, cât și internațional. Aceeași definiție fiind și în Recomandările FATF/GAFI. De menționat că, acest alineat a fost reformulat, lista funcțiilor fiind aprobată de către Guvern.</p>
111.	<p>Articolul 9</p>	<p>La art. I, pct. 10 al proiectului Legii (modificarea art. 9 din Legea nr. 308/2017):</p> <p>Deoarece prin Lege se introduce posibilitatea utilizării mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, necesită de a fi modificat alin. (6) al art. 9, care stabilește păstrarea datelor și documentelor specificate la alin.(1), (2) și (5), timp de 5 ani pe suport de hârtie și ulterior –până la 5 ani –în format electronic. Propunem modificarea normei alin.(6) prin stabilirea obligației de păstrare a datelor și informațiilor în formatul în care acestea au fost obținute de către entitatea raportoare.</p>	<p>Se acceptă</p>
112.	<p>Articolul 13 (4²) Entitățile raportoare asigură instruirea și certificarea persoanelor desemnate conform alin. (4¹) în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, ori de câte ori este nevoie, însă nu mai târziu de un interval de 2 ani.</p>	<p>La art. I, pct. 14 al proiectului Legii (modificarea art. 13 din Legea nr. 308/2017): Propunem completarea alin. (4²) cu norme prin care să fie stabilită că, deținerea unui certificat de calificare eliberat de o organizație internațională recunoscută în domeniul pregătirii specialiștilor (de exemplu, ACAMS)</p>	<p>Se acceptă</p>

		scutește persoanele desemnate conform alin. (4 ¹) de instruire, cel puțin pe perioada de valabilitate a certificatului respectiv de calificare internațională. Totodată, pentru a asigura deținerea de către toate persoanele desemnate ale entităților raportoare a certificatului de calificare eliberat conform Legii nr. 308/2017, propunem să fie prevăzută eliberarea la astfel de persoane a certificatului de calificare al Centrului de instruire continuă în domeniul PCSBFT.	
113.	Articolul 8 alineatul (1) se expune în următoarea redacție: ”(1) Serviciul notifică entitatea raportoare despre inițierea procedurii de control planificat cu cel puțin 10 zile înainte de începerea controlului.”	La art. II, pct. 4 al proiectului Legii (modificarea art. 8 din Legea nr. 75/2020), propunem ca după sintagma „10 zile” să fie introdus cuvântul „lucrătoare”.	Se acceptă
114.	La articolul 21 alineatul (4), după sintagma ”5 zile” se completează cu cuvântul ”lucrătoare”, iar cuvântul ”calendaristice” se exclude.	La art. II, pct. 15 al proiectului Legii (modificarea art. 21 din Legea nr.75/2020), propunem să fie exclusă sintagma „iar cuvântul „calendaristice” se exclude”, deoarece în art. 21 alin. (4) din Legea nr.75/2020 nu este utilizat cuvântul „calendaristice”.	Se acceptă
115.	Art. IV. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial. (2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (3) Entitățile prevăzute la art.15, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Entitățile prevăzute la art. 4 alin. (1) și (6), în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, vor adopta	La art. IV al proiectului Legii: 13.1. Considerăm necesară stabilirea unui termen de intrare a Legii în vigoare, de cel puțin 3 luni după publicarea în Monitorul Oficial. Propunerea reiese din faptul că, proiectul Legii stabilește unele reguli noi în privința raportării tranzacțiilor, fapt care necesită implementarea de către entități raportoare a unor dezvoltări în sistemul informațional, care să permită automatizarea procesului de raportare. 13.2. Alin. (3), după sintagma “art. 15” propunem de completat cu sintagma “din	Se acceptă

	documentele de politici interne în concordanță cu prezenta lege.	<p>Legea nr. 308/2017”, pentru a fi stabilit actul normativ aplicabil.</p> <p>13.3. La alin. (3), propunem de redus termenul preconizat pentru aducerea actelor normative ale organelor cu funcții de supraveghere, în concordanță cu Lege, de la 3 luni până la cel mult 2 luni. Propunerea este legată de faptul introducerii prin Lege a posibilității utilizării mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic. Deoarece reglementarea acestor procese de către organele cu funcții de supraveghere, va atrage întreprinderea de către entitatea raportoare a unor măsuri de ordin tehnic, de implementare a mijloacelor electronice respective, este necesară stabilirea unui termen rezonabil pentru implementare, după aprobarea și publicarea actelor normative respective.</p> <p>13.4. Alin. (4), după sintagma “art.4 alin.(1) și (6)” propunem de completat cu sintagma “din Legea nr.308/2017”, pentru a fi stabilit actul normativ aplicabil.</p>	
BC FINCOMBANK SA			
116.	noțiunea ”relație de afaceri” se expune în următoarea redacție: ”relație profesională legată de activitățile prestate de către entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din prezenta lege despre care, la momentul stabilirii contactului, se consideră a fi de o anumită durată;”	Noua redacția noțiunii ”relatia de afaceri” permite interpretări diferite. Nu este pe deplin clar dacă relațiile de afaceri cu entitățile comerciale în scopul furnizării unității de raportare cu produse de igienă, mobilier etc. se încadrează în această definiție. În acest caz, partenerul nu este un client al unității raportoare, dar nu este clar dacă aceste relații se încadrează în definiția unei relații de afaceri.	Nu se acceptă Relație de afaceri, conform definiției propuse, se referă la activitățile prestate de către entitățile raportoare. Astfel, art. 4 alin. (1) include entități raportoare conform specificului activității prestate față de clienți și care nu are legătura cu producerea/comercializare produselor de igienă, mobilier etc. care sunt aferente activității curente.

117.	Activ virtual - reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar care este acceptată de către persoane fizice sau juridice drept mijloc de plată și poate fi transferată, stocată sau tranzacționată prin mijloace electronice.	Introducerea notiunii "activ virtual" necesita determinarea măsurilor de reducere a riscurilor asociate acestora. În prezent, nu există cerințe față de măsuri de precauție cu furnizorii de active virtuale și clienții care le folosesc	Nu se acceptă Conform proiectului propus, furnizorii de servicii privind activele virtuale vor avea calitate de entitate raportoare. Corespunzător, această categorie de entități raportoare vor fi obligate să aplice prevederile Legii nr. 308/2017 și Legii nr. 75/2020.
118.	Certificat în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului – document tipizat, emis de Centrul de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, care atestă susținerea de către titularul acesteia a examenului de certificare urmare a participării la programul de instruire în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului din Republica Moldova.	<p>1. Din definiția propusă rezultă că Diplomele, certificările emise de organizații internaționale și instituții de învățământ, precum CAMS, ACCA, ICA etc. nu sunt recunoscute ca certificare relevantă în ciuda cotației lor internaționale?</p> <p>2. Nu se face referire la actul normativ care reglementează Centrul de instruire continua in domeniul AML, drepturile, îndatoririle, componența acestuia. Lipsa unei reglementări adecvate a procesului de certificare poate crea condiții favorabile pentru corupție. De asemenea, ținând cont de competente autorității de reglementare în aprobarea funcțiilor cheie pentru posturile de AML \ Cconformitate și competențe de certificare în același domeniu, poate apărea o situație care să conducă la un conflict de interese, abuz de autoritate și utilizarea procesului de certificare ca mecanism de manipulare a procesului de aprobare pentru o funcție cheie (Bazate pe opinia subiectiva).</p> <p>3. Nu există precizări privind certificarea obligatorie, recunoașterea certificatelor primite anterior, subiectele certificării etc.</p>	Se acceptă Proiectul se completează cu un alineat nou privind situația deținerii unor certificate în domeniu.

119.	Tranzacții/operațiuni care au legătură între ele – tranzacții/operații a căror valoare este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate.”	<p>Având în vedere că contractul este un element de date care este inclus în câmpul „destinația plății” în tranzacții, în condițiile în care „destinatia plății” nu este un câmp obligatoriu în tranzacțiile valutare și datele fără cerințe stricte pentru tranzacțiile de pe piața internă – nu este clar Cum va fi realizata cerința de a colecta tranzacții legate de un contract? Interpretarea propusă obligă unitățile raportoare să efectueze manual analiza, ceea ce este o povara semnificativă și un atavism în epoca digitalizării .</p> <p>Propunerea: De exclus notiunea contractual din criteriile de baza pentru identificarea tranzactiilor care au legatura între ele</p>	Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 36
120.	<p>Art. 5 se completează cu alineatul 2¹) cu următorul conținut: ”2¹) La evaluarea scopului și naturii relației de afaceri, entitățile raportoare sunt obligate să ia în considerare cel puțin următorii factori: a) scopul inițierii unei relații de afaceri sau efectuării unei tranzacții ocazionale; b) tipul serviciilor solicitate; c) destinația plății; c) volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client,; d) frecvența și durata relației de afaceri.”</p>	<p>„destinatia plății” nu este un câmp obligatoriu în tranzacțiile valutare și datele fără cerințe stricte pentru tranzacțiile de pe piața internă – nu este clar cum vor fi evaluați sute de mii de clientii in circumstante cind detinatia platii nu este, sau este indicata in forma prescurtata? Iarasi ne ciocnim ca interpretarea propusă obligă unitățile raportoare să efectueze manual evaluarea, ceea ce este practic imposibil.</p> <p>Propunerea: De exclude destinatia platii ca element obligatoriu/separat din criteriile de baza pentru evaluarea scopului si naturii relatiei de afaceri.</p>	Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 50.
121.	Art. 5 ¹ Beneficiarul efectiv	În scopul intelegerii corecte a punctelor unducate se propune de a include definitia notiunii ”Persoana juridica fara scop lucrativ”	<p>Nu se acceptă Conform prevederilor art. 171 Cod civil este stabilit ”(3) Persoana juridică poate fi organizată în mod corporativ sau în baza calității de membru, poate fi dependentă</p>

			sau independentă de un anumit număr de membri, poate avea scop lucrativ sau nelucrativ.” și art. 175 Cod civil prevede ”(2) Persoanele juridice de drept privat pot avea scop lucrativ (comercial) și scop nelucrativ (necomercial).”
122.	Art. 5 ¹ Beneficiarul efectiv (3) În cazul în care, în cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții, entitățile raportoare, constată neconcordanță între informațiile disponibile în Registrul de stat al persoanelor juridice privind beneficiarul efectiv și informațiile prezentate de către client privind beneficiarul efectiv, informează în termen de 5 zile lucrătoare Serviciul Fiscal de Stat.	Nu este clar cum va fi organizat procesul de informare? Prin Sistem automatizat, cutii electronice, corespondenta oficiala? Propunerea: Detalierea procesului de informare prin definirea rolurilor, platformei de informare .	Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 45.
123.	Articolul 6 la alineatul (1), în a 2-a propoziție, sintagma ”se aprobă” se substituie cu următorul text: ”sunt consemnate într-un raport de evaluare, aprobat de către persoana de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare”; la alineatul (9), după cuvintele ”ordinul directorului” se completează cu cuvintele ”sau a directorului adjunct”; alineatul (11) se exclude.	Alineatul 11 al art. 6 la moment prevede: ” Organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în baza evaluării riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, elaborează și publică informații privind criteriile și factorii care generează riscuri reduse și sporite de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în activitatea entităților raportoare supravegheate, precum și procedura de aplicare a măsurilor de precauție aferente, în funcție de riscurile identificate, care se revizuiesc periodic, dar cel puțin o dată pe an” În baza acestui articol si datelor publicate de catre autoritati competente, entitati raportoare execut obligatiile stipulate in alin. 1 art. 6: ”(1) Entitățile raportoare sînt obligate să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și	Se acceptă La articolul 6 alineatul (1) se exclude sintagma ”precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere”.

		<p>de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere. Rezultatele evaluării în domeniul propriu de activitate a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului se aprobă și se actualizează periodic de entitatea raportoare, iar la cerere se prezintă Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare.”</p> <p>Nu este clar cum va fi posibil respectarea prevederilor alin 1 art 6 in cazul excluderii alin. 11.</p>	
124.	<p>Articolul 11 alineatul (2) se expune în următoarea redacție: ”(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele, cu excepția entităților raportoare prevăzute la lit. j), l) și n). Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termen de până 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.</p>	<p>Nu este indicata perioada pentru care se vor cumula tranzactii care au legatura între ele?</p>	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 36.</p>
125.	<p>Art. 11 (3) Entitățile raportoare sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și</p>	<p>Acest tip de tranzactii de obicei este o tranzactia de tip numerar. Logic, in cazul cumulării acestor tranzactii si depasirii</p>	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 36.</p>

	<p>Combaterea Spălării Banilor, după cum urmează:</p> <p>...</p> <p>d) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. 1) lit. a) și k), în cazul remiterilor de bani cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40000 lei.</p>	<p>limitei de 200 000 lei cum vor fi raportate aceste tranzactii? Ca numerar sau ca remiterea de bani?</p> <p>Suplimentar necesar de subliniat ca la moment pentru entitati raportoare (Banci) deja sunt obligatorii mai multe tipuri de formulare speciale: Limitate, numerar, suspeste, activitati suspecte, finantare terorismului, tranzactii refugiatilor, tranzactii legate de hidrocentrala Cuciurgani - in total 7 tipuri de raportare.</p> <p>In proiect de lege se adauga inca 2 – pentru remiteri de bani si pentru beneficiari efectivi – in total vor fi 9(!) tipuri de raportari, ceea ce prezinta o povara semnificativa pentru Bănci nu numai de punct de vedere resurselor IT pentru automatizarea, resurse umane pentru analiza – suplimentar majoreaza riscuri de neraportare tranzactiei ceea ce aduce la riscuri de sanctiuni (pina la 5 mln de euro)</p>	
126.	<p>Articolul 13 alineatul (3) la litera b), textul ”, inclusiv ale celor cu funcții de conducere de rang superior,” se substituie cu cuvântul ”desemnate”;</p> <p>litera e) se exclude;</p> <p>se completează cu alineatul (3¹) cu următorul conținut:</p> <p>”(3¹) Organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în dependență de complexitatea și natura activității entității raportoare supravegheate, în scopul testării conformității acesteia cu politicile, controalele interne și procedurile</p>	<p>Pentru Bănci, fiind entitati raportoare sunt stabilite mai multe controale obligatorii interne si externe pentru domeniul AML:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Audit intern (anual) 2. Audit extern (anul) 3. Controale tematice/inopinate ale BNM 4. Control SPCSB (conform prevederilor prezentului proiect de Lege) <p>Practic banca permanent se afla intr-un control, ceea ce negativ afecteaza procesul de prevenire spalarii banilor din motivul ca personalul sectiei AML este implicat in procesul de control</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea nu are legătură cu prevederea din proiect care se referă la Banca Națională a Moldovei, în calitate de organ cu funcții de supraveghere a băncilor și nu la controlul efectuat de către SPCSB.</p>

	<p>respectiv stabilesc cerințele privind efectuarea auditului independent.”</p>	<p>(prezentarea informației, interviuri, analiza și prezentarea comentariilor pe marginea celor depistate de echipa de control, implementarea măsurilor stabilite după control).</p> <p>In Practica europeană bancară așa fel de controale (în afara auditului intern) sunt desfășurate numai în cazul riscurilor identificate în activitatea bancii, nu doar conform planului prestabilit.</p>	
127.	<p>Art. 13 Se completează cu alineatul (4²) (4²) Entitățile raportoare asigură instruirea și certificarea persoanelor desemnate conform alin. (4¹) în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, ori de câte ori este nevoie, însă nu mai târziu de un interval de 2 ani.</p>	<p>Nu este clar ce fel de certificare se aiba în vedere: internațională, prezentată de către regulator?</p>	<p>Se acceptă Proiectul se completează cu un alineat nou privind deținerea unor certificate în domeniu.</p>
128.	<p>Se completează cu articolul 13¹ cu următorul conținut: ”Art. 13¹) Centrul de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (1) Centrul de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului este creat de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei, în parteneriat cu mediul academic care realizează instruirea, perfecționarea și certificarea în domeniu a angajaților entităților raportoare. La solicitare, instruirea și certificarea poate fi acordată și altor subiecți.</p>	<p>1. Din definiția propusă rezultă că Diplomele, certificările emise de organizații internaționale și instituții de învățământ, precum CAMS, ACCA, ICA etc. nu sunt recunoscute ca certificări relevante în ciuda cotației lor internaționale?</p> <p>2. Nu se face referire la actul normativ care reglementează Centrul de instruire continuă în domeniul AML, drepturile, îndatoririle, componența acestuia. Lipsa unei reglementări adecvate a procesului de certificare poate crea condiții favorabile pentru corupție.</p> <p>De asemenea, ținând cont de competențele autorității de reglementare în aprobarea funcțiilor cheie pentru posturile de AML\conformitate și competențe de certificare în același domeniu, poate apărea o situație care să conducă la un</p>	<p>Se acceptă Proiectul se completează cu un alineat nou privind situația deținerii unor certificate în domeniu.</p>

		<p>conflict de interese, abuz de autoritate și utilizarea procesului de certificare ca mecanism de manipulare a procesului de aprobare pentru o funcție cheie (Bazate pe opinia subiectiva).</p> <p>3. Nu există precizări privind certificarea obligatorie, recunoașterea certificatelor primite anterior, subiectele certificării (fiecare angajat, sau cel desemnat pentru respectarea cerintelor AML) etc.</p>	
129.	<p>Legea nr. 75/2020 Art. 10 alin. (5) se exclude.</p>	<p>Excluderea punctului în acuza aduce la încălcarea drepturilor unității raportoare. Efectuarea controlului fără un reprezentant al unității raportoare creează condiții pentru depășirea atribuțiilor autorității de reglementare, corupție și scăderea calității controlului (persoana desemnata poate sa clarifice unele momente din activitatea ceea ce poate se usureze procesul de control).</p>	<p>Nu se acceptă Excluderea respectiva se refera la procedura de control planificata care se efectuează din oficiu in termen de 30 zile. Cu referire la vizita de control, nu se exclude posibilitatea de participa a entității raportoare.</p>
130.	<p>Legea nr. 75/2020 Art. 11 la alineatul (9), sintagmele ”respectiv și se certifică” și ”cu confirmare de primire” se exclud.</p>	<p>Excluderea acestei sintagme ”cu confirmare de primire” luând în considerare cazurile frecvente de muncă de proastă calitate a agentului poștal, luând în considerare dimensiunea sancțiunilor în cadrul legii a 75-a - nu este acceptabilă.</p>	<p>Se acceptă</p>
131.	<p>Art. IV. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial. (2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (3) Entitățile prevăzute la art.15, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Entitățile prevăzute la art. 4 alin. (1) și (6), în termen de 6 luni de la data</p>	<p>În redactia prezentata nu este clar la ce lege se face trimiterea și la ce unități raportoare se aplică.</p> <p>În practică, atunci când li se acordă aceeași perioadă de conformitate pentru unitățile raportoare și alte autorități de reglementare, unitățile raportoare ajung să fie nevoite să-și schimbe din nou reglementările interne după publicarea documentelor de reglementare secundare.</p>	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 70.</p>

	<p>publicării prezentei legi, vor adopta documentele de politici interne în concordanță cu prezenta lege.</p>	<p>Exemplu: Legea 308\2017 – a intrat în vigoare în februarie 2018 - a fost stabilită o perioadă de 6 luni pentru alinierea reglementărilor interne atât pentru entitățile raportoare, cât și pentru autoritățile de reglementare.</p> <p>Drept urmare, Regulamentul BNM 200/2018 a fost publicat în prima decada a lunii august 2018 și a intrat în vigoare la 23 august 2018. Acest lucru a necesitat eforturi semnificative din partea unităților raportoare pentru nu numai alinierea cadrului de reglementare, dar și să seteze echipamente și să formeze personalul.</p>	
<p>Banca Națională a Moldovei</p>			
<p>132.</p>	<p>Articolul 6 la alineatul (1), în a 2-a propoziție, sintagma ”se aprobă” se substituie cu următorul text: ”sunt consemnate într-un raport de evaluare, aprobat de către persoana de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare”; la alineatul (9), după cuvintele ”ordinul directorului” se completează cu cuvintele ”sau a directorului adjunct”; alineatul (11) se exclude;</p>	<p>R. 1 – LC, 1.11 There are no provisions to ensure approval by senior management (with the exception of entities supervised by NCFM) for policies, controls and procedures on risk management/mitigation of FIs and DNFBPs.</p> <p>Proiectul propus (pct.6) nu conține modificări ale art. 6, în ceea ce ține de introducerea cerințelor de aprobare a politicilor, controalelor și procedurilor interne ale entităților raportoare, cu privire la managementul/gestionarea riscurilor în cadrul entităților raportoare (care reprezintă instituții financiare și DNFBPs), de către managementul superior (organele de conducere) a entității în cauză. Ținem să subliniem, că modificările propuse cu referire la obligația de aprobare a raportului de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, de către persoana</p>	<p>Se acceptă Art. 6 alin. (3) se expune în următoarea redacție ”Entitățile raportoare asigură implementarea abordării bazate pe risc prin aprobarea procedurii de identificare, evaluare, monitorizare, gestionare și diminuare a riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, aprobată de către persoana de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare”.</p>

		<p>desemnată din cadrul entității raportoare, nu acoperă recomandarea R. 1 – LC , 1.11, întrucât recomandarea și modificările propuse se referă la chestiuni diferite. Astfel, modificările din proiect se referă la raportul de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, care se solicită entității raportoare în temeiul art. 6, alin. 1 din Legea nr. 308/2017 și care este indispensabil stabilirii elementelor cheie în cadrul aplicării principiului abordării pe risc. Iar recomandarea Comitetului MONEYVAL - R. 1 – LC , 1.11, se referă la art. 6, alin. (3), art. 13, alin. (1) și (2) din Legea nr. 308/2017, și are în vedere cadrul normativ intern al entităților raportoare, care include politici, regulamente și proceduri menite să prescrie/stabilească obiectivele, principiile, regulile de gestionare, atribuțiile și responsabilitățile fiecărei subunități și/sau fiecărui funcționar al entității, în ceea ce ține de managementul/gestionarea riscurilor în cadrul entităților raportoare, identificate în rezultatul aprobării raportului de evaluare a riscurilor, avut în vedere în modificările propuse în alineatul întâi pct. 6 din proiect. Tot în acest context notăm că, având în vedere diversitatea entităților raportoare și diferențele majore de guvernare/organizare și funcționare a acestora, dar și ținând cont de recomandarea Comitetului MONEYVAL - R. 1 – LC , 1.11, care se referă la „senior management”</p>	
--	--	---	--

		<p>1. Considerăm că, propunerea de a include o cerință unică/fixă cu privire la aprobarea raportului evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate de către o singură persoană este inoportună, întrucât contravine principiilor celor mai bune practici de activitate ale anumitor entități raportoare (ex. bănci).</p> <p>2. Prin urmare, considerăm oportună revizuirea modificării propuse în pct. 6 din proiect și includerea modificărilor conform recomandării R. 1 – LC, 1.11 din raportul de evaluare al Comitetului MONEYVAL.</p>	
133.	-	<p>R. 10 – PC, 10.5 There is no specific requirement to verify the BOs identity based on information or data obtained from a reliable source in case of FEOs (Foreign exchange Offices). Proiectul propus (pct.4, al doilea alineat) conține modificări doar cu referire la verificarea identității clientului (art. 5, alin. (2), lit. a) din Legea nr. 308/2017), nu și cu referire la verificarea identității beneficiarului efectiv (art. 5, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 308/2017). Prin urmare, considerăm oportună revizuirea modificării propuse în al doilea alineat din pct. 4 din proiect și includerea modificărilor conform recomandării R. 10 – PC, 10.5 din raportul de evaluare al Comitetului MONEYVAL.</p>	<p>Se acceptă Art. 5 alin. (2) lit. b) se expune în următoarea redacție: litera b) se expune în următoarea redacție: ”b) identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității acestuia, utilizând documente, informații și date relevante obținute dintr-o sursă sigură și independentă, astfel încât entitatea raportoare să aibă certitudinea că cunoaște cine este beneficiarul efectiv și înțelege structura proprietății și structura de control ale clientului;”</p>
134.	<p>Articolul 7 la alineatul (2) litera a), la final se completează cu următorul text ”se realizează cât mai curînd posibil”;</p>	<p>R. 10.14 There is no specific requirement to complete verification as soon as reasonably practicable. Establishing the business relationship prior to verification is allowed even if it</p>	<p>Se acceptă Art. 7 alin. (2) lit. a) se expune în următoarea redacție: ”a) verificarea identității clientului și beneficiarului efectiv după stabilirea</p>

		is not essential for an uninterrupted conduct of business. Proiectul propus (pct. 7) conține modificări care includ doar specificarea termenului „cât de curând posibil” („as soon as reasonably practicable”), dar nu și condiția „atunci când aceasta este necesar pentru a nu întrerupe practicile comerciale normale” („if it is not essential for an uninterrupted conduct of business”). Prin urmare, considerăm oportună revizuirea modificării propuse în pct. 7 din proiect și includerea modificărilor conform recomandării R. 14 din raportul de evaluare al Comitetului MONEYSVAL și art. 14, alin. (2) din Directiva 2015/849.	relației de afaceri se realizează cât mai curând posibil atunci când aceasta este necesar pentru a nu întrerupe practicile comerciale normale, iar riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului sunt eficient gestionate;”
135.	-	R. 10.15 There is no specific requirement to adopt risk management procedures concerning situations where the business relationship is established prior to verifying the identity of customers or BOs. Proiectul propus nu conține modificările necesare pentru realizarea recomandării R. 10.15. Prin urmare, considerăm oportună includerea modificărilor art. 13, alin. (3), lit. a), conform recomandării R. 10.15 din raportul de evaluare al Comitetului MONEYSVAL.	Se acceptă Art. 13 alin. (3) lit. a) se expune în următoarea redacție: ”a) politici, metode, practici, proceduri scrise, măsuri de control intern și reguli stricte pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, care includ măsuri de precauție privind clienții, de identificare a tranzacțiilor complexe și neordinare, de raportare, proceduri de evaluare și gestionare a riscurilor, proceduri de gestionare a riscurilor privind condițiile în care un client poate utiliza relația de afaceri înainte de aplicarea măsurilor de verificare a identității și alte măsuri relevante în domeniu”;
136.	Articolul 9 alineatul (2), prima propoziție se expune în următoarea redacție: ”Entitățile raportoare păstrează toate documentele și informațiile necesare pentru respectarea măsurilor de precauție privind clienții și beneficiarii efectivi,	R. 11 – LC, 11.2 The record-keeping requirements do not extend to the results of analyses undertaken by FIs in contexts other than identifying complex, unusual large transactions. Proiectul propus (pct.10, al doilea alineat) conține modificări doar cu referire la păstrarea	Se acceptă , fiind efectuate modificările conform propunerii.

	inclusiv dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloacele de identificare electronică, servicii de încredere relevante sau orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, inclusiv, copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, pe o perioadă de cinci ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data unei tranzacții ocazionale.”	rezultatelor analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare. Astfel, la elaborarea modificărilor expuse în acest punct, nu a fost considerată recomandarea R. 11 – LC, 11.2. Prin urmare, opinăm pentru revizuirea modificării propuse în al doilea alineat din pct. 10 din proiect și includerea modificărilor conform recomandării prenotate din raportul de evaluare al Comitetului MONEYVAL.	
137.	-	11.3 There is no express requirement in relation to non-banking foreign exchange offices to keep records on occasional transactions sufficiently to permit reconstruction of individual transactions. Proiectul propus nu conține modificările necesare pentru realizarea recomandării R. 11.3. Prin urmare, considerăm oportună includerea modificărilor la art. 9, alin. (1) din Legea nr. 308/2017, conform recomandării R. 1.1.3 din raportul de evaluare al Comitetului MONEYVAL.	Se acceptă , fiind efectuate modificările conform propunerii.
138.	8. Articolul 8 alineatul (2) la litera a), după cuvintele ”despre client” se completează cu cuvintele ”și beneficiarul efectiv”; la alineatul (5) litera c), la final se completează cu textul ”și, după caz, a patrimoniului”;	R. 12 – PC, 12.1 c) FIs are not required to take reasonable measures to establish the source of wealth (origin of the entire body of wealth) of customers and their beneficial owners identified as PEPs. Deși proiectul inițiat (pct. 8) propune modificarea art. 8, alin. (2), lit. c) și alin. (5), lit. c) prin includerea obligației de a obține informație și de a stabili, după caz, sursa patrimoniului, considerăm că	Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 7

		<p>modificările respective nu vor înlătura pe deplin deficiențele specificate de Comitetul MONEYVAL în R. 12 – PC, 12.1 c). În acest mod, dar și considerând necesitatea armonizării termenilor utilizați în cadrul normativ autohton relevant („avere” vis-a-vis de „patrimoniu”), apreciem oportună revizuirea modificărilor propuse pentru asigurarea înlăturării deficiențelor menționate în R. 12 – PC, 12.1 c), inclusiv prin excluderea sintagmei „după caz” din modificările propuse pentru alin. (5), lit. c) din Legea 308/2017.</p>	
139.	Articolul 8 ¹	<p>R. 12 – PC, 12.3 The definition of close associates is too limited to cover family members of close associates of all types of PEP. Observăm că, definirea noțiunilor de „membri ai familiei persoanelor expuse politic” și „persoane cunoscute ca asociați apropiați ai persoanelor expuse politic” corespunde întocmai definițiilor expuse în Directiva 2015/849. Totuși, având în vedere deficiența consemnată de către Comitetul MONEYVAL în raportul de evaluare a nivelului de conformitate a sistemului autohton de p.c.s.b.f.t. cu Recomandările 40 ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (în continuare „GAFI” sau „FATF”), dar și ținând cont de lipsa definerii sau lipsa criteriilor de definire a „persoanelor echivalente ale soților/soțiilor”, sensibilitatea și dificultatea aspectelor legate de identificarea persoanelor expuse politici (PEP), considerăm oportun a revizui conținutul articolului nr. 8¹, propus în proiect, prin prisma</p>	Se acceptă

		<p>punctelor 47 - 49 din Ghidul FATF Politically exposed persons (recommendations 12 and 22)</p> <p>4. La fel, având în vedere art. 22 din Directiva 2015/849, punctelor 44-45 din Ghidul FATF Politically exposed persons (recommendations 12 and 22), propunem revizuirea termenului prescris în pct. 9 din proiect, cu referire la art. 8¹, alin. (6).</p>	
140.	-	<p>R. 17 – LC, 17.1 a) FIs are not required to immediately obtain CDD data from third parties, but merely ensure that they are able to do so. Proiectul propus nu conține modificările necesare pentru realizarea recomandării R. 17 – LC, 17.1 a). Prin urmare, considerăm oportună includerea modificărilor art. 10 din Legea nr. 308/2017, conform recomandării R. 17 – LC, 17.1 a) din raportul de evaluare al Comitetului MONEYVAL, dar și conform articolului 27, alin. (1) din Directiva 2015/849.</p>	Se acceptă
141.	-	<p>R. 19 – LC, 19.1 There is no express requirement for FIs to apply ECDD measures towards customers from countries for which is called for by the FATF. 19.2 There are no provisions that provide for the application of the relevant risk-mitigating countermeasures when this is called for by the FATF or independently, except in one case. Proiectul propus nu conține modificări necesare pentru realizarea recomandării Comitetului MONEYVAL și a FATF-GAFI - R. 19 – LC. În acest sens, considerăm necesar suplinirea proiectului propus cu prevederi care să stabilească obligația entităților</p>	Se acceptă prin includerea unui articol nou privind măsurile respective.

		raportoare și organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, de a întreprinde, în limitele competențelor stabilite de legislație, contramăsuri de atenuarea riscurilor aferente apelurilor lansate de FATF sau aferente circumstanțelor de risc major identificate la nivel de țară/sector.	
142.	-	Cu titlu generic- semnalăm că proiectul nu remediază unele dificultăți curente în aplicarea Legii nr. 308/2017. În particular, ne referim la incertitudinile privind delimitarea domeniilor de competență ale SPCSB, pe de o parte, și cele ale organelor de supraveghere, pe de altă parte - fapt care conduce la conflicte pozitive sau negative de competență. Drept exemplu pot servi atribuțiile paralele ale Serviciului și ale organelor de supraveghere de a efectua controale și aplica sancțiuni pentru admiterea de către entitățile raportoare a acelorași categorii/tipologii de încălcări.	În lipsa unei propuneri de modificare și/sau argumentări, nu poate fi analizat avizul.
143.	-	Având în vedere acordul de asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova și Recomandarea nr.1/2022 a Consiliului de Asociere UE-R. Moldova din 22.08.2022 privind Programul de asociere UE-R. Moldova, R. Moldova urmează să îndeplinească criteriile pentru a adera în cele din urmă la zona unică de plăți în euro (SEPA). În contextul eforturilor depuse de către Republica Moldova în vederea întrunirii criteriilor de aderare la SEPA, este de remarcat că transpunerea Directivei 2018/843 reprezintă unul dintre criteriile critice care necesită a fi abordate de R.Moldova cu deosebită atenție, fiind un	Nu se acceptă De menționat că, la elaborarea proiectului a participat Consilierul de Rang Inalt al Consiliului Europei în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, a cărui recomandări au fost incluse în proiectul propus pentru consultări.

		<p>aspect care este verificat cu strictețe de către Comisia Europeană. Una dintre etapele de verificare a cadrului național legat de prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului este obținerea opiniei favorabile din partea Direcției Generale Stabilitate Financiară, Servicii Financiare și Uniunea Piețelor de Capital (DG FISMA) din cadrul Comisiei Europene. DG FISMA va atrage o atenție deosebită aspectelor legate de prevenirea spălării banilor, iar lipsa unui aviz pozitiv pentru orice neregularitate va cauza o respingere a dosarului de aderare. Pentru a preveni eventuale obiecții sau observații pe domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului la etapa depunerii și examinării dosarului de aplicare pentru aderare la SEPA, recomandăm să fie solicitată opinia DG FISMA pe marginea proiectului de lege.</p>	
-		<p>Potrivit art. 13 alin. (1) al Directivei 2015/849, în procesul de identificare a clientului și verificare a identității acestuia prin mijloace de identificare 7 electronică se vor utiliza servicii de încredere relevante prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE; sau „oricare alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale relevante”. Astfel, constatăm</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost completat cu un articol nou care vizează cerințele privind identificarea prin mijloace electronice.</p>

		<p>că, în privința metodelor de identificare a clienților, cadrul legal european citat, distinge, inclusiv, următoarele metode de identificare a clientului:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prin mijloace de identificare electronică conform prevederilor Regulamentului 910/2014 – în acest caz cadrul național privind E-KYC ar urma să fie conformat la noua lege nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere (Legea nr. 124/2022), aprobată recent în Parlament, sau - prin oricare alt proces de identificare la distanță sau electronic - care urmează să fie reglementat/aprobat printr-un act normativ la nivel național. În această ordine de idei, este de relevat că, un act normativ al oricărui organ cu funcții de supraveghere al entităților raportoare, ar trebui să derive din reglementările care urmează a fi aprobate la nivel național (menționate supra), și să fie corelate cu Legea nr.124/2022. Prin urmare, în condițiile în care proiectul nu prevede includerea unor prevederi suplimentare, corelate cu Legea nr.124/2022, care ar specifica cerințele legiuitorului față de stabilirea relațiilor de către entitățile raportoare cu clienții săi la distanță și ar permite autorităților de supraveghere emiterea unor acte normative cu detalierea mecanismelor și instrumentelor de rigoare, considerăm că modificările propuse în pct. 4 (al treilea alineat), cu referire la alin. (2) din art. 5 din Legea nr. 308/2017, nu sunt suficiente și induc riscul aplicării neuniforme și	
--	--	---	--

		deficitare a cerințelor de identificare la distanță a clienților.	
144.	<p>Articolul 5 la alineatul (9), după cuvântul "răscumpărare" se completează cu cuvintele "în numerar", iar cifra "2000" se substituie cu cifra "1000"; la litera a), cifra "5000" se substituie cu cifra "3000"; la litera b), cifra "5000" se substituie cu cifra "3000", iar textul ", iar pentru instrumentele de plată care pot fi utilizate doar pe teritoriul Republicii Moldova, aceasta poate fi majorată pînă la 10000 de lei" se exclude;</p>	<p>Articolul 12, alin. (1) din Directiva 2015/849 (cu modificările ulterioare), oferă posibilitatea omiterii aplicării măsurilor de precauție privind clientela, în anumite condiții specificate, doar în raport cu clientela cu privire la moneda electronică. Concomitent, art. 5, alin. (9) din Legea nr. 308/2017, permite derogarea, inclusiv, pentru „instrumentul de plată preplătit”. La fel, potrivit alin. (2) al articolului 12 din Directiva 2015/849, excepția cu referire la derogarea oferită, se referă, inclusiv la „tranzacțiile de plată la distanță”, în timp ce prevederile autohtone, doar la „cazurile de răscumpărare în numerar sau retragere a numerarului”. Prin urmare, considerăm necesară transpunerea fidelă a Directivei (UE) 2015/849, în vederea întrunirii de către Republica Moldova a criteriilor de aderare la zona unică de plăți în euro (de ex. modificările propuse la art. 5 alin. (9) din Legea nr. 308/2017 nu corespund prevederilor art. 12 alin. (1) din Directiva 2015/849, inclusiv lit. a) din directivă limitează tranzacțiile doar la nivelul unei țări, ceea ce nu este prevăzut în textul legii propuse); Totodată, menționăm că Recomandările Grupului de Acțiuni Financiară Internațională nu permit derogări de la aplicarea măsurilor de precauție față de clienți. Totuși, în anumite circumstanțe în care riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului este mic, pot fi aplicate măsuri de precauție simplificate.</p>	Se acceptă

145.	-	<p>Proiectul propune definirea activelor virtuale drept, reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar care este acceptată de către persoane fizice sau juridice drept mijloc de plată și poate fi transferată, stocată sau tranzacționată prin mijloace electronice. Ținem să subliniem că, potrivit art. 56, alin. (2), din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (în continuare „Legea nr. 548/1995”), mijlocul legal de plată pe teritoriul Republicii Moldova este leul moldovenesc. Concomitent, Directiva 2015/849 cu modificările ulterioare, definește moneda virtuală drept „reprezentare digitală a valorii” acceptată „ca mijloc de schimb”.</p> <p>Este de menționat că, la nivel internațional în general, nu există o percepție clară asupra „identității” monedelor virtuale. Astfel, la momentul actual monedele virtuale, prin prisma utilizării/ funcționalității acestora, sunt percepute în mod divers, și anume, fie drept mijloc de schimb, mărfuri și/sau derivative, mijloc de plată sau chiar valoare mobilă. În acest mod, din punct de vedere al definirii activelor virtuale la nivel național, considerăm că o astfel de noțiune ar urma să fie introdusă în cadrul legal doar după o determinare a funcționalității acestora pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv, din punct</p>	<p>Comentariu: În lipsa unui cadru legal este practic imposibil de a evalua dimensiunea unui sector.</p> <p>De asemenea, de menționat că, atât Directiva 2018/843, cât și Recomandarea FATF stabilesc noțiunile aferente domeniului și cerințele ce urmează a fi implementate de către autorități.</p>
------	---	---	---

		de vedere al aspectelor legate de domeniul fiscal.	
146.	Articolele 14 ¹ și 14 ²	<p>Proiectul propune includerea a două articole – 14¹ și 14² cu referire la obligațiile de autorizare a furnizorilor e servicii privind activele virtuale și desemnarea autorității competente cu privire la eliberarea autorizațiilor respective. Astfel, în rezultatul examinării conținutului propunerilor respective reținem următoarele. La nivel european și mondial, constatăm lipsa unei abordări univoce cu privire la modalitatea de reglementare și supraveghere a furnizorilor de servicii privind activele virtuale. În Uniunea Europeană, propunerea conexă Regulamentului European COM 2020/593 privind piața activelor virtuale ar putea servi drept reper în elaborarea reglementarilor naționale. La nivel global, sunt relevante studiile recente publicate de Financial Stability Board, care identifica modele eterogene naționale de abordare a acestui subiect și intervin cu recomandări generice pentru luarea în considerație de către jurisdicții. În aceeași ordine de idei, cu referire la condițiile de activitate a furnizorilor de servicii privind activele virtuale specificate în proiect notăm că, însăși UE în procesul de elaborarea a cadrului de reglementare aferent piețelor criptovalutelor, subliniază necesitatea introducerii unor cerințe stricte pentru prestatorii de servicii de criptoactive, pentru a proteja portofelele consumatorilor și pentru a consacra responsabilitatea acestora în cazul în care pierd criptoactivele</p>	<p>În sensul prevederilor Recomandării 15 FATF/GAFI și art. 47 din Directiva UE 2018/843, în scopul combaterii spălării banilor și al combaterii finanțării terorismului, autoritățile competente al unui stat trebuie, prin intermediul entităților obligate, să monitorizeze utilizarea monedelor virtuale. O astfel de monitorizare oferă o abordare echilibrată și proporțională, reflectând progresele tehnice și gradul ridicat de transparență atins în domeniul finanțării alternative și al antreprenoriatului social. În acest context, autoritățile Republicii Moldova ar trebui să ia în considerare adoptarea unei legislații care reglementează prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în domeniul activelor virtuale. În scopul combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, autoritățile competente ar trebui să poată monitoriza sectorul monedelor virtuale. O astfel de monitorizare ar oferi o abordare echilibrată și proporțională, protejând progresele tehnice și gradul ridicat de transparență atins în domeniul finanțării alternative și al antreprenoriatului social. Astfel, este obligatoriu ca furnizorii de servicii de schimb între monede virtuale și monede fiduciare și furnizorii de portofele digitale să fie înregistrați.</p> <p>Regimul de înregistrare contribuie la controlul și supravegherea acestui tip de activitate în țară, informațiile despre numărul și lista acestora fiind disponibile autorităților de supraveghere și celor de drept.</p>

		<p>investitorilor. În acest sens considerăm că, expunerea actuală a prevederilor aferente condițiilor de eliberarea a autorizației pentru desfășurarea activității de furnizor de servicii privind activele virtuale, este prea generalistă și necesită o revizuire complexă. La fel, atenționăm că prevederile propuse nu asigură în deplină măsură protecția populației R. Moldova de la riscurile ce generează utilizarea și deținerea activelor virtuale (în sensul monedelor virtuale), acestea având un impact considerabil asupra utilizatorilor săi. Prevederile de la art.14² din proiect, ce încorporează elemente de supraveghere, nu sunt suficiente pentru a efectua o supraveghere eficientă a prestatorilor de servicii privind active virtuale în vederea protejării sistemului financiar și a utilizatorilor activelor virtuale. În acest sens propunem clarificarea și detalierea atribuțiilor de supraveghere. Totodată, proiectul nu explicitează atribuțiile de reglementare – competențele autorității de a elabora acte normative privind activitatea prestatorilor de servicii privind active virtuale, inclusiv supravegherea și modificarea deținătorilor de cote în capitalul social al acestora, astfel propunem includerea în proiect a prevederilor ce vor asigura realizarea acestor competențe. Astfel, având în vedere complexitatea subiectului, care este la confluența competențelor diferitor autorități și reclamă cooperare inter-instituțională, precum și în lipsa unor modele ce pot fi preluate imediat, opinăm că cele două</p>	<p>În acest sens, conform experienței internaționale, au fost introduse regimuri de licențiere pentru furnizorii de servicii de schimb între monede virtuale și monede fiduciare și furnizorii de portofele digitale. Sistemele de licențiere implementate se bazează pe legi și reglementări care se referă la cerințele pentru obținerea licenței, calitatea licențelor (de exemplu, cerințe de potrivire și adecvat, proceduri de control intern) etc.</p> <p>Urmare a celor relatate, autoritățile naționale, în dependență de riscurile identificate, vor întreprinde măsurile necesare în vederea diminuării lor, inclusiv cu excluderea totală. Astfel, ulterior aprobării acestor norme, va fi necesar fiecare autoritate publică să elaboreze și/sau să modifice cadul legal necesar. Lipsa cărorva măsuri din partea autorităților nu exclude riscurile foarte înalte pe care le reprezintă activele virtuale.</p>
--	--	--	--

		<p>articole sunt insuficiente, iar acest domeniu urmează a fi analizat adițional în vederea instituirii unor reglementari solide vizând autorizarea/supravegherea acestuia, corelate evoluțiilor legislative la nivel european și mondial. În acest context, solicităm evaluarea suplimentară și fortificarea mecanismelor de supraveghere a prestatorilor de servicii corespunzătoare.</p>	
147.	<p>Articolul 13¹ (2) Activitatea centrului de instruire este asigurată de către un Consiliu consultativ, format din 5 membri, după cum urmează: a) 3 membri – angajați ai Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, care vor deține funcția de președinte și secretar al Consiliului; b) 1 membru – angajat al Băncii Naționale a Moldovei; c) 1 membru – reprezentant al mediului academic, desemnat de către o instituție de învățământ superior.</p>	<p>În ceea ce ține de propunerea din pct. 15 din proiect, având în vedere lipsa informațiilor suplimentare despre statutul, forma organizatorică, condițiile de funcționare a Centrului de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, dar și ținând cont de mandatul și statutul Băncii Naționale a Moldovei - considerăm necesară revederea fondatorilor Centrului dat, prin excluderea BNM. Totodată, în cazul în care scopul instituirii Centrului de instruire prenotat este asigurarea unui nivel minim de cunoștințe pentru persoanele desemnate ale entităților raportoare în conformitate cu alineatul nou inclus în art. 13 (alin. 4¹), așa după cum există practici în alte state, opinăm că acest lucru ar putea fi realizat în cadrul organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în temeiul prevederilor de rigoare la nivel de lege, dar și în conformitate cu cerințele stabilite în actele emise de organele de supraveghere și în baza oricăror instruiți disponibile entităților raportoare. În acest sens, cu titlu informativ vă comunicăm că, anterior a existat practica organizării</p>	<p>Se acceptă parțial, prin excluderea BNM din cadrul Consiliu consultativ.</p>

		instruirilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, prin eforturile comune ale Centrului de Excelență în Economie și Finanțe, Centrul de formare continuă FINPractice, reprezentanții BNM. În același context, fiind elaborat un curriculum de studiu, care urma să fie înregistrat la Ministerul Educației și Cercetării de către Centrul de Excelență, însă BNM la această etapă nu are informație despre stadiul acestui proces.	
148.	-	Suplimentar, în contextul necesității organizării activităților interinstituționale, având în vedere obiectivele naționale aferente domeniului relevant, angajamentele externe asumate de către Republica Moldova cu privire la implementarea standardelor internaționale în domeniu în vederea creșterii eficienței sistemului național de p.c.s.b.f.t., BNM propune crearea unui Comitet interinstituțional de analiză și monitorizare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, la nivel național, ale cărui concluzii și recomandări vor fi utile, atât pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 308/2017, în vigoare la moment (art. 6, alin. (8), (11)-(12)), cât și aplicării potențialelor prevederi (în cazul în care se vor include modificările necesare) cu privire la obligația organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, de a întreprinde, în limitele competențelor stabilite de legislație, contramăsuri de atenuarea riscurilor aferente apelurilor lansate de FATF sau aferente circumstanțelor de risc major identificate la nivel de țară/sector, așa	Comentariu: Crearea unui Comitet interinstituțional poate fi prin Hotărâre de Guvern, nefiind necesar de modificat Legea nr. 308/2017.

		după cum se solicită în recomandările Comitetului MONEYVAL - R. 19 – LC, (a se vedea pct. 1.10. de mai sus).	
149.	-	În contextul pct. 18 din proiect cu privire la modificarea art. 15, alin. (1) semnalăm că, la 1 iulie 2023 va intra în vigoare Legea nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 178/2020”). În conformitate ce prevederile din articolul I. din aceasta, atribuțiile Băncii Naționale a Moldovei vor include licențierea/autorizarea/emiterea avizului pentru înregistrarea de stat, reglementarea și supravegherea activității asigurătorilor, reasuratorilor și a intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări, [...], a asociațiilor de economii și împrumut, a birourilor istoriilor de credit și a organizațiilor de creditare nebanară. În acest sens, consemnăm că prevederile din proiect nu reflectă luarea în calcul a modificărilor menționate supra. Prin urmare, propunem a considera oportunitatea includerii modificărilor de rigoare în Legea nr. 308/2017, cu stabilirea unui termen ulterior de intrare în vigoare a acestora. Drept reper pot fi preluat prevederile corespunzătoare din proiectul de lege 406/2022, promovat de Ministerul Finanțelor.	Se acceptă
	Articolul 4 alineatul (1)	În aceeași ordine de idei, având în vedere -proiectul de lege privind serviciile de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021), -prevederile Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii	Se acceptă prin modificarea art. 4 alin. (1).

		<p>europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1129 și Directivei (UE) 2019/1937, serviciile de finanțare participativă pot fi expuse riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, astfel cum se subliniază în Raportul Comisiei adresat Parlamentului European și Consiliului la 26 iunie 2017 privind evaluarea riscurilor privind spălarea banilor și finanțarea terorismului care afectează piața internă și sunt legate de activități transfrontaliere, proiectul de Regulament (UE) 2021/0239 al Parlamentului European și al Consiliului din 20.07.2021 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, prin care furnizorii de finanțare participativă (crowdfunding) se propun a fi incluși în lista entităților raportoare cu obligații de respectare și aplicare a cerințelor Directivei 2015/849, în scopul implementării adecvate a cerințelor standardelor internaționale, considerăm necesară completarea proiectul avizat cu prevederi de modificare a art. 4, alin. (1) Legea nr.308/2017, și anume includerea furnizorilor de servicii de finanțare participativă în rândul entităților raportoare. Consecvent, completarea proiectului cu modificări aferente art. 15, alin. (1) din Legea nr.308/2017, în ceea ce ține de stabilirea organului cu funcție de supraveghere de rigoare, în concordanță cu proiectul de lege 150/MEI/2021.</p>	
--	--	--	--

150.	<p>Articolul 3 la noțiunea ”activitate sau tranzacție suspectă” cuvintele ”inclusiv cu mijloace financiare și fonduri” se exclude;</p>	<p>i) considerăm necesar revizuirea propunerii de a exclude sintagma „inclusiv cu mijloace financiare și fonduri” din noțiunea ”activitate sau tranzacție suspectă”, întrucât nu este clar motivul pentru care aceste sintagme se exclud, având în vedere că acestea contribuie la o înșiruire mai clară a ideii de activitate sau tranzacție suspectă cu bunuri - mijloace financiare și fonduri;</p>	<p>Se acceptă</p>
151.	<p>Articolul 3 la noțiunea ”client” la final se completează cu următorul text ”ori cu care desfășoară alte operațiuni cu caracter permanent sau ocazional”;</p>	<p>ii) observăm, că termenul de „client” a fost extins, pentru a include atât persoanele care au intrat /intră în relații de afaceri cu entitatea raportoare, cât și persoanele care desfășoară operațiuni ocazionale cu entitatea raportoare. Noțiunea de „relație de afaceri” rămâne a fi una îndreptată spre instituirea unui raport de durată între client și entitatea raportoare. Corespunzător, aparent, termenul de „client” include atât contrapărțile entității raportoare în cadrul unei relații de afaceri, cât și contrapărțile în cadrul unei tranzacții ocazionale. În același timp, la art. 5 alin. (2) sunt enumerate:</p> <ul style="list-style-type: none"> •măsuri de precauție aplicabile atât clienților în cadrul unei relații de afaceri, cât și clienților în cadrul unor tranzacții ocazionale (literele a) și b)); •măsuri de precauție aplicabile doar clienților în cadrul relației de afaceri (lit. c) și d)). 	<p>Comentariu: noțiunea de client a fost extinsă, cu luarea în considerare a particularităților de activitate a tuturor tipurilor de entități raportoare.</p>
152.	-	<p>Propunem pe parcursul textului proiectului substituirea sintagmei „activ virtual” cu sintagma „monedă virtuală”, precum și transpunerea fidelă a textului noțiunii de „monedă virtuală” de la art.3 din proiect, în special utilizarea sintagmei</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>„mijloc de schimb” în locul „mijloc de plată”, similar terminologiei utilizate în Directiva (UE) 2018/843 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului. Totodată, atragem atenția că la nivel de UE există un proiect de regulament privind piețele criptoactivelor care va veni cu noțiuni specifice aferente criptoactivelor, iar utilizarea terminologiei diferite de cea din Directiva (UE) 2018/843 ar putea crea dificultăți în procesul de interpretare și aplicare ulterioară;</p>	
153.	<p>Articolul 3 Furnizori de servicii pentru fiducii, societăți și alte entități sau construcții juridice – sunt persoanele fizice și juridice, ce prestează unor terți în calitate de profesionist, următoarele servicii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. constituie persoane juridice de orice tip; 2. exercită funcția de director sau de administrator (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) al persoanei juridice sau are calitatea de partener în cadrul unei asocieri sau a unei funcții similare legate de alte persoane juridice sau organizează ca o altă persoană să exercite funcții similare; 3. pune la dispoziție un sediu, o adresă comercială, poștală ori administrativă sau orice alt serviciu similar acestora; 4. exercită calitatea de fiduciar (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) într-o fiducie sau într-o construcție similară acesteia sau 	<p>recomandăm revizuirea noțiunii de „furnizor de servicii pentru fiducii, societăți și alte entități sau construcții juridice”, din perspectiva aplicabilității acesteia în cadrul legal național. Astfel, pe de o parte, semnalăm caracterul extensiv al acesteia, care poate conduce la aplicabilitatea acestei noțiuni unor categorii adiționale de persoane/includerea eronată a unor categorii. Acesta ar putea fi, spre exemplu, cazul serviciilor de constituire a persoanelor juridice, care pot fi prestate de avocați, sau punere la dispoziție a sediului /adresei juridice (existând posibilitatea ca serviciile de locațiune a imobilelor prestate în beneficiul persoanelor juridice să fie asimilate serviciilor de la pct. 3 din definiție). Pe de altă parte, formula de la pct. 5 din definiție, care stabilește posibilitatea prestării cu titlu profesional a serviciilor de fondator, acționar nominal al persoanei juridice pare să legitimeze</p>	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 80</p>

	<p>intermediază în numele altei persoane care exercită această calitate;</p> <p>5. exercită calitatea de (sau organizează ca o altă persoană să acționeze ca) fondator, asociat sau acționar nominal al persoanelor juridice de orice tip.</p>	<p>ipoteza deținerilor nominative, lipsite de substanță economică și juridică. Având în vedere faptul că, acești furnizori vor reprezenta entități raportoare în sensul Legii 308/2017 (corespunzător, serviciile respective vor fi prestate pe teritoriul Republicii Moldova), considerăm potrivită revederea de către autori a aplicabilității acestei definiții, integral, în jurisdicția națională;</p>	
154.	<p>Articolul 3</p> <p>Construcție juridică - se referă la fiducii stabilite prin acord și alte construcții juridice similare, care includ drepturi fiduciare, gestionarea fiduciei (custodie și fideicomiso).</p>	<p>cu referire la noțiunea „Construcție juridică”[...] (custodie și fideicomiso), sugerăm utilizarea noțiunilor reglementate de legislația Republicii Moldova;</p>	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 80</p>
155.	<p>Articolul 3</p> <p>Patrimoniu – definit conform art. 453 al Codului Civil.</p> <p>Remitere de bani – definit conform Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.</p>	<p>cu referire la noțiunile „patrimoniu” și „remitere de bani”, observăm caracterul redundant al modificării propuse, având în vedere că noțiunea este deja reglementată de un alt act normativ și, sensul acesteia avut în vedere în prezentul proiect de lege, este același;</p>	<p>Se acceptă prin excluderea lor.</p>
156.	<p>Articolul 3</p> <p>Tranzacții/operațiuni care au legătură între ele – tranzacții/operații a căror valoare este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate.</p>	<p>atenționăm asupra caracterului incert al noțiunii de „tranzacții care au legătura între ele”, care:</p> <ul style="list-style-type: none"> •nu stabilește clar dacă elementele comune enumerate sunt cu titlu exhaustiv, sau nu; •în cazul în care enumerarea nu este exhaustivă, ci alte categorii adiționale pot fi identificate în baza definiției - nu indică tipul de elemente comune care trebuie evaluate pentru a decide cu privire la înscrierea tranzacțiilor respective în aceasta categorie; •include în șirul acestor tranzacții și operațiunile care au drept element comun natura sau categoria în care se încadrează sumele implicate – elemente atât de generale, încât în 	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 36</p>

		absenta altor identificatori pot conduce la o acoperire excesiva a acestei noțiuni.	
157.	<p>Articolul 4 alineatul (1) se expune în următoarea redacție: (1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: a) băncile specificate în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;</p>	<p>pentru similaritate cu celelalte litere din alin. (1) și pentru evitarea inducerii în eroare (formula utilizată poate duce la concluzia că există diferite tipuri de bănci), propunem reformularea lit. a) prin utilizarea formulei „băncile”;</p>	Se acceptă
158.	<p>Articolul 4 alineatul (1) se expune în următoarea redacție: (1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: c) societățile de registru, societățile de investiții, Depozitarul central unic, operatorii de piață;</p>	<p>la lit. c) este necesar de indicat denumirea completă a Depozitarului Central Unic al valorilor mobiliare. Suplimentar, vă informăm ca, la enumerare, ar fi oportun de indicat Depozitarul Central Unic al valorilor mobiliare – cu o literă separat;</p>	Se acceptă
159.	<p>Articolul 4 alineatul (1) se expune în următoarea redacție: (1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: d) asigurătorii (reasigurătorii), intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări care desfășoară activitate de asigurare de viață;</p>	<p>potrivit prevederilor de la lit. d), sub incidența legii vor cădea asigurătorii (reasigurătorii), intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări care desfășoară activitate de asigurare de viață. Respectiv, atragem atenția că redacția art. 4 alin. (1) lit. d) este interpretabilă, astfel nu este foarte clar cui se aplică condiția „desfășoară activitate de asigurare de viață” – intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări sau și asigurătorilor (reasigurătorilor); 15 În această ordine de idei atragem atenția că, în cazul în care condiția „desfășoară activitatea de asigurare” se referă doar la intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări, atunci sintagma „desfășoară activitatea de asigurare” nu este una potrivită deoarece în</p>	<p>Se acceptă parțial Norma a fost expusă în redacție nouă.</p>

		conformitate cu prevederile art. 1 al Legii nr. 407 cu privire la asigurări, intermediarii în asigurări și/sau reasigurări, desfășoară activitate de intermediere în asigurare/ reasigurare;	
160.	<p>Articolul 4 alineatul (1) se expune în următoarea redacție: (1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare:</p> <p>j) avocații, notarii, administratorii autorizați, executorii judecătorești atunci când acordă asistență pentru planificarea, participarea și efectuarea, în numele și pentru client, a tranzacțiilor financiare sau imobiliare, ce țin de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea sau gestionarea conturilor bancare, constituirea, înregistrarea sau administrarea persoanelor juridice, gestionarea, cumpărarea, vânzarea bunurilor aflate în administrare fiduciară;</p>	<p>nu este clară excluderea sintagmei „și/sau conturilor de plăți” din conținutul lit. j), în contextul în care pot fi utilizate în acest sens și conturile de plată de la PSP. Tot aici, constatam inaplicabilitatea definiției asupra activității executorilor judecătorești, al căror mandat nu presupune „acordarea asistentei”;</p>	Se acceptă
161.	<p>Articolul 4 alineatul (1) se expune în următoarea redacție: (1) Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare:</p> <p>p) persoanele care depozitează, comercializează opere de artă sau care acționează ca intermediari în comerțul de opere de artă, inclusiv atunci când această activitate este desfășurată de galerii de artă și case de licitații, inclusiv atunci când</p>	<p>cu referire la textul „activitatea este desfășurată de zone economice libere” menționăm că activitatea este desfășurată de rezidenții zonelor economice libere, nu de însăși zonele respective. Propunem revizuirea punctului.</p>	Se acceptă

	această activitate este desfășurată de zone economice libere, în cazul în care valoarea tranzacției sau a tranzacțiilor/operațiunilor ce au legătură între ele, este de 200 000 lei sau mai mult.		
162.	Articolul 4 La alineatul (2), textul ”cel târziu la data de 15 a lunii imediat următoare lunii de gestiune” se substituie cu ”cel târziu pînă la data de 5 a lunii următoare de gestiune” iar cuvintele ”și juridice” se exclud.	Referitor la modificarea propusă în pct. 3 din art. I din proiect, cu referire la art. 4 alin. (2) din Legea nr. 308/2017, nu susținem excluderea sintagmei „și juridice”, întrucât conform art.33, alin. (5) din Legea 62/2008, persoanele juridice menționate la art.30 alin.(1) lit.a) și b) sînt obligate să declare în scris organelor vamale ale Republicii Moldova toate valorile valutare care se introduc în /se scot din Republica Moldova. Tot cu referire la acest punct, propunem înlocuire sintagmei „băncile licențiate” cu cuvântul „bănci”.	Se acceptă
163.	Articolul 5 alineatul (1) la litera b), după cuvintele ”prin intermediul” se completează cu textul ”serviciului de plăți poștale și al”, iar cifra ”300000” se substituie cu cifra ”200000”;	Aferent modificărilor propuse la art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 308/2017, considerăm inoportun a fi inclus textul „serviciului de plăți poștale și al”, deoarece serviciile de plăți prestate de furnizorii de servicii poștale se încadrează în serviciile de plată prestate de prestatorii de servicii de plată (definiți în art. 5 alin. (1) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică).	Se acceptă
164.	Articolul 5 la alineatul (4), după cuvintele ”conturi anonime” se completează cu textul ” sau casete de siguranță anonime și nici servicii de acceptare spre plată a cardurilor preplătite anonime”;	La modificările propuse la art. 5 alin. (4) din Legea nr. 308/2017, comunicăm că nu este clar după care cuvinte „conturi anonime” se completează cu un text, ținând cont de faptul ca în alineatul respectiv sunt indicate de două ori cuvintele „conturi anonime”. Totodată, la textul care se propune a fi completat „sau casetele de siguranță anonime și nici	Se acceptă parțial prin redactarea propunerii de modificare.

		servicii de acceptare spre plată a cardurilor preplătite anonime”, considerăm oportun excluderea cuvântului „nici”, deoarece în sintaxa actuală nu își găsește relevanță.	
165.	Articolul 5 la alineatul (8), cifra ”200000” se substituie cu cifra ”50000”;	La modificările propuse la art. 5 alin. (8) din Legea nr. 308/2017, referitor la identificarea clienților la efectuarea operațiunilor de schimb valutar, propunem revizuirea pragului aplicat sau, eventual, examinarea oportunității excluderii acestuia, având în vedere, pe de o parte, pragurile de identificare a persoanelor stabilite în Recomandările FATF -GAFI, iar pe de altă parte, riscurile potențiale asociate operațiunilor de schimb valutar identificate în Raportul național de evaluare a riscurilor de spălarea banilor și finanțarea terorismului.	Se acceptă prin excluderea propunerii de modificare.
166.	Articolul 5 ¹	Cu referire la pct. 5, art. I din proiect, aferent includerii unui articol nou – art. 5 ¹ : i) atenționam, că termenul de „control” este un concept-cheie al noțiunii de „beneficiar efectiv” și urmează a fi definit; ii) constatăm că noțiunea de la lit. a), alin. (2) este confuză, deoarece definește beneficiarul efectiv al persoanei juridice drept persoana care deține sau controlează în ultima instanță o entitate juridică prin exercitarea directă sau indirectă a dreptului de proprietate asupra unei cote-pați, sau prin exercitarea controlului prin alte mijloace. Ulterior, deținerea unei cote de cel puțin 25% (în capitalul anumitor entități) este definită drept un criteriu al exercitării dreptului de proprietate (direct/indirect).	Nu se acceptă Noțiunea conform art. 5 ¹ este în conformitate cu prevederile Directivei 2018/843

		<p>Observăm, că definiția generică din prima propoziție a literei a), nu stabilește cota procentuală deținută în capitalul entității, care ar conduce la calificarea deținătorului drept beneficiar efectiv (în virtutea criteriului de „deținere”, și nu cel al „controlului”). Înțelegem, că cota de 25% reprezintă doar una dintre cotele, deținerea cărora poate conduce la incidența statutului de „beneficiar efectiv”, fiind posibilă calificarea unei persoane drept beneficiar efectiv și în cazul altor dețineri, situate sub 25% (fără a fi aplicabil criteriul de „control”). Având în vedere importanța acestei noțiuni, atât pentru această lege, cât și pentru multe alte legi care fac trimitere la noțiunea respectivă, considerăm necesară revederea atentă a acesteia, pentru a prescrie clar deținerile care conduc la incidența statutului de „beneficiar efectiv” și termenul de „control”, care va fi aplicabil în toate celelalte cazuri; iii) sugerăm corelarea lit. b) cu prima parte a alin. (2), având în vedere că noțiunea se explică prin aceeași sintagmă – „Noțiunea de beneficiar efectiv include cel puțin: [...]” și „b) 3. beneficiarul efectiv/ beneficiarii efectivi”.</p>	
167.	<p>Articolul 8 alineatul (2) la litera c), la final se completează cu următorul text: ”a beneficiarului efectiv, și după caz a patrimoniului deținut de către client”;</p> <p>la alineatul (5) litera c), la final se completează cu textul ”și, după caz, a patrimoniului”;</p>	<p>Cu privire la pct. 8, art. I din proiect aferent articolului 8 din Legea nr. 308/2017, semnalăm că nu este clar în ce cazuri are loc identificarea sursei patrimoniului clientului.</p>	<p>Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 7</p>

168.	<p>Articolul 8¹ (7) Măsurile prevăzute la alin. (5) se aplică, de asemenea, membrilor de familie sau persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai unor astfel de persoane expuse politic.</p>	<p>Cu privire la pct. 9, art. I din proiect aferent articolului nou 8¹ consemnăm că alin. (7) din articol face referință la alin (5) din articolul 8, fapt ce urmează a fi specificat. Prin urmare, propunem după textul „la alin. (5)” să se includă sintagma „din art. 8”. Totodată, recomandăm revederea /definirea termenilor „relație strânsă”, „beneficiu de facto”.</p>	<p>Se acceptă parțial Prevederile propuse în proiect transpun prevederile Directivei UE 2018/843.</p>
169.	<p>Articolul 9 alineatul (2), prima propoziție se expune în următoarea redacție: ”Entitățile raportoare păstrează toate documentele și informațiile necesare pentru respectarea măsurilor de precauție privind clienții și beneficiarii efectivi, inclusiv dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloacele de identificare electronică, servicii de încredere relevante sau orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, inclusiv, copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, pe o perioadă de cinci ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data unei tranzacții ocazionale.”</p>	<p>Referitor la modificarea propusă la pct. 10 din art. I al proiectului aferent art. 9 alin. (2) din Legea nr. 308/2017, propunem revizuirea textului „sau de la data unei tranzacții” dat fiind caracterul incert al formulării respective.</p>	<p>În lipsa unei argumentări privind incertitudinea, propunerea de modificare nu poate fi analizată.</p>
170.	<p>Articolul 11 alineatele (2) și (3) se expun în următoarea redacție: ”(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau</p>	<p>Conform pct. 12 din art. I al proiectului, alineatele (2) și (3) din art. 11 se expun în redacție nouă. Nu este clar la care entități raportoare se face referință în alin (2), expus în redacție nouă. În redacția enunțată nu este specificat la care articol</p>	<p>Nu se acceptă Art. 11 alin. (1) se referă la obligația de raportare a tranzacțiilor suspecte de către toate tipurile de entități raportoare. Art. 11 alin. (2) și (3) se referă la tipul de tranzacții și categoriile de entități relevante. Faptul că</p>

<p>tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele, cu excepția entităților raportoare prevăzute la lit. j), l) și n). Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termen de până 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.</p> <p>(3) Entitățile raportoare sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) raportează despre tranzacțiile clienților realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 500000 de lei; b) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. p), despre tranzacțiile clienților realizate printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 lei ori prin mai multe operațiuni care au legătură între ele, realizate în numerar sau virament; c) entitățile raportoare - notarii prevăzuți la art. 4 alin. 1) lit. j) și entitățile raportoare prevăzute la lit. i) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 300000 lei; d) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. 1) lit. a) și k) , în cazul remiterilor de bani cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40000 lei.	<p>se referă lit. j) l) n). Consecvent, nu este clar conținutul obligației de raportare în cazul entităților raportoare de la art. 4 lit. c), i), j), l), n). Atenționăm în acest context și asupra carențelor în numerotarea acestor alineate/litere din art. 4).</p>	<p>nu este referință la art. 4 alin. (1) lit. j), l), n), corespunzător aceste entități raportoare raportează doar tranzacțiile suspecte.</p>
--	--	---

	<p>e) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. 1) lit. k) și o) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40000 lei, realizate în numerar sau virament;</p> <p>Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.”</p>		
171.	<p>Articolul 13 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul conținut:</p> <p>”(3¹) Organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în dependență de complexitatea și natura activității entității raportoare supravegheate, în scopul testării conformității acesteia cu politicile, controalele interne și procedurile respective stabilesc cerințele privind efectuarea auditului independent.”</p>	<p>La pct. 14 art. I din proiect, aferent art. 13 alin. (3) indice prim – formula „testarea conformității” pare improprie acestei acțiuni, cel puțin în redacția propusă, care pare să inducă ideea efectuării auditului în scopul testării de către autoritatea de supraveghere.</p>	<p>Se acceptă Cuvântul ”testării” se substituie cu cuvântul ”verificare”</p>
172.	<p>Articolul 13 (4¹) Persoanele desemnate conform alin. (4) sunt după cum urmează:</p> <p>a) persoana cu funcție de conducere de rang superior responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;</p> <p>b) persoana cu funcție de răspundere responsabilă de asigurarea conformității;</p> <p>c) angajatul entității raportoare abilitat cu funcții de asigurare a conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p>	<p>Tot la pct. 14 art. I din proiect, aferent art. 13, alin. (4) indice prim, corelat cu prevederile Legii 75/2022 – observăm că alineatul nou-introdus în art. 13 din Legea 308/2017 definește categoriile de persoane care sunt desemnate cu atribuții de executare a Legii 308/2017. Propunem revederea termenului de „persoana cu funcție de răspundere” sau precizarea acestuia, precum și asigurarea corelării acestor noțiuni cu cele din textul Legii 75/2022. La fel, nu este clară necesitatea reținerii obligației entității raportoare de a comunica persoana desemnată – angajat, având în vedere excluderea acestei categorii de</p>	<p>Se acceptă parțial Persoanele desemnate sunt reglementate nu doar sub aspectul de sancționare, dar și de obligația de instruire, certificare etc.</p>

		persoane din sfera subiecților pasibili sancționării potrivit Legii 75/2020.	
173.	<p>Articolul 14 se completează cu alineatul (6¹) cu următorul conținut:</p> <p>”Organul înregistrării de stat asigură accesul public, în mod automatizat, a informației cu privire la beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi, inclusiv în limba engleză, pe pagina sa web oficială”</p>	<p>Cu referire la modificările propuse în pct. 16 din art. I al proiectului menționăm că, art. 34 indice 1 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali deja prevede obligația organului înregistrării de stat de a asigura vizualizarea publică a informației din Registrul de stat pe pagina sa web oficială (inclusiv numele, prenumele, țara de reședință ale beneficiarului efectiv/ beneficiarilor efectivi ai persoanei juridice și ai întreprinzătorului individual). Prin urmare, acest alineat dublează prevederile arătate mai sus și pare a fi redundant, singura diferență fiind precizarea că informația trebuie să fie și în limba engleză</p>	Comentariul privind această propunere se regăsește la pct. 82
174.	<p>La articolul 16 alineatul (3), textul ”urmăririi penale și nu poate fi pusă la baza sentinței, cu excepția concluziilor formulate ca urmare a investigațiilor financiare efectuate în temeiul prezentei legi” se substituie cu următorul text ”unor proceduri judiciare, civile, administrative sau penale și nu poate fi pusă la baza sentinței, cu excepția faptelor ce constituie încălcări în conformitate cu prevederile Legii nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor.”</p>	<p>Ce ține de propunerea prevăzută la pct. 19, art. I din proiect, aferent art.16 alin.(3) prin care se intenționează ca orice informație obținută de la SPCSB în adresa organelor cu funcții de supraveghere să nu poate fi pusă la baza sentinței (cu excepția faptelor prevăzute în Legea nr. 75/2020), atenționăm că în cazul procesului de autorizare/licențiere/emiterii unei permisiuni de achiziționare a cotei într-o instituție licențiată, aparent, din redacția propusă, concluziile formulate de SPCSB ca urmare a investigațiilor financiare nu vor mai putea fi utilizate, ce implică un risc enorm de intrare pe piața financiară a unor actori care nu sunt potriviți și adecvați în sensul Legii 308/2017 și a</p>	Se acceptă

		<p>altor acte normative relevante (Legea 208, Legea 114 etc.). Pe de altă parte, redacția respectivă ar putea fi interpretată în sensul admiterii situațiilor în care SPCSB va constata anumite încălcări în domeniul PCSBFT, va remite aceste constatări organelor de supraveghere, iar acestea din urmă vor fi ținute de constatările SPCSB pentru a aplica sancțiunile corespunzătoare – ipoteză inadmisibilă, care distorsionează delimitarea competențelor și responsabilității autorităților publice. Propunem revizuirea prevederilor respective.</p>	
175.	<p>Articolul 20 alineatul (1) la punctul 1), după cuvintele ”entităților raportoare” se completează cu textul ”, altor autorități și instituții publice competente, după caz”; punctul 2) la litera a), după cuvintele ”clienții acestora” se completează cu textul ” autoritățile și instituțiile publice competente”; la litera f), după cuvântul ”autoritățile” se completează cu ”și instituțiile”.</p>	<p>Ce ține de propunerea specificată în pct. 22, art. I din proiect, aferent art. 20 propunem prevederea drepturilor Serviciului în raport cu autoritățile publice în conformitate cu cadrul european aplicabil.</p>	<p>Din cauza lipsei argumentării, propunerea de modificare nu poate fi analizată.</p>
176.	<p>Articolul 33 la alineatul (4), textul ”, fapt despre care notifică persoana fizică sau juridică subiect al sistării” se exclude;</p>	<p>Cu referire la propunerea excluderii din pct. 26, art. I din proiect, aferent art. 33, alin. (4) din Legea nr. 308/2017 a prevederii „fapt despre care notifică persoana fizică sau juridică subiect al sistării” menționăm următoarele. Conform prevederilor art. 61 alin. (2) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică „În cazul în care prestatorul de servicii de plată refuză executarea unui ordin de</p>	<p>Nu se acceptă Legea 308/2017 stabilește cadrul legal de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. În acest sens, prestatorii de servicii de plată fiind subiecți ai acestei legi, nu pot invoca neexecutarea Legii nr. 308/2017, prin prisma Legii nr. 114/2012. Notificarea persoanei, în cazul aplicării măsurilor asiguratorii conform Legii nr. 308/2017, poate fi un factor care</p>

		<p>plată, el notifică pe utilizatorul serviciilor de plată cu privire la refuz și, dacă alte legi nu interzic, comunică motivele refuzului, precum și procedura de remediere a oricăror erori de fapt care au determinat refuzul”. Astfel, excluderea prevederii sus-vizate din Legea nr. 308/2017 va genera contradicție cu normele Legii nr. 114/2012, precum ar putea crea impedimente pentru activitatea prestatorilor de servicii de inițiere a plății, în special interacțiunea acestor prestatori cu prestatorii de servicii de plată care oferă servicii de administrare cont plătitorilor (conform modificărilor operate la Legea nr. 114/2012 prin Legea nr. 209/2022, care vor intra în vigoare din 05.08.2024).</p>	<p>afectează investigațiile financiare, în cazul demarării lor de către SPCSB.</p>
177.	<p>Articolul 33 la alineatul (5), după cuvintele ”entitatea raportoare” se completează cu următorul text ”autoritatea și/sau instituția de drept public”;</p>	<p>Tot cu referire la pct. 26, art. I din proiect, aferent art. 33, alin. (5) urmează a fi revăzuta includerea autorităților publice în sfera destinatarilor deciziilor corespunzătoare ale Serviciului, cel puțin în partea care vizează BNM, pentru a nu admite situații în care deciziile care vizează măsuri ce urmează a fi luate de entitățile raportoare sunt adresate BNM.</p>	<p>Nu se acceptă Deciziile vor fi transmise către destinatar, conform subiectului vizat în decizie și a competențelor deținute.</p>
178.	-	<p>Propunem includerea în proiect a unei modificări suplimentare cu referire la art. 15, alin. (8) din Legea nr. 308/2017 întrucât, sintagma „deținerea funcțiilor de conducere ale beneficiarului efectiv” pare a fi eronată din următoarele considerente. Noțiunea de beneficiar efectiv se referă la o persoană fizică, astfel cum este definită în legea în vigoare, dar și în varianta proiectului de lege supus examinării. Prin urmare, funcțiile de conducere s-ar referi</p>	<p>Nu se acceptă Prevederile privind beneficiarul efectiv au fost transpuse din Directiva 2018/843.</p>

		mai degrabă fie la entitatea raportoare, fie la deținători/fondatori/ asociați/acționari - persoane juridice, dar nu la beneficiarul efectiv - persoană fizică.	
179.	-	Concomitent, cu referire la art. I din proiect, atragem atenția că, prin Legea nr. 209 din 15.07.2022 pentru modificarea unor acte normative, la art. VI. a fost introdusă o modificare la art.4 alin.(2) lit. i) din Legea nr. 308/2017, care va intra în vigoare la data de 05.08.2024. Astfel, sugerăm ca propunerea modificării ordinii entităților raportoare prin proiect să fie ajustată la Legea nr. 209/2022 sau să fie păstrată ordinea actuală cu adăugarea entităților raportoare noi la sfârșitul art. 4 alin. (1) din proiect.	Se acceptă Ordinea entităților raportoare prin proiect va fi ajustată la Legea nr. 209/2022.
180.	-	Pentru entitățile raportoare prevăzute la art.4 alin. (1) lit. j), conform pct.3, art. I din proiect, nu au fost identificate prevederi aplicabile în art. II de modificare a Legii 75/2022.	Se acceptă cu includerea modificărilor respective
181.	-	De asemenea, tot cu referire la art. II din proiect, având în vedere prevederile art. 34 alin. (3) - (5), care prevăd dreptul și discreția exclusivă a BNM de a aplica anumite sancțiuni unor entități raportoare, atenționăm asupra prevederilor din Capitolul IV din Lege care induc concluzia posibilității Serviciului de a aplica aceste sancțiuni. Considerăm necesară revvederea acestor prevederi, pentru asigurarea uniformizării cadrului legal și excluderii echivocului. Drept reper pot fi preluate prevederile corespunzătoare din proiectul de lege 406/2022, referit supra.	În lipsa unei propuneri de modificare, nu este clar care prevederi urmează a fi amendate.
	La articolul 63, textul ”și juridice în conformitate cu legislația, precum și a	Tot în contextul art. II din proiect, considerăm necesară revizuirea	Se acceptă

	informațiilor referitoare la cazurile identificate de introducere și/sau scoatere ilegală în/din țară a valorilor valutare” se exclude.	modificării din pct. 47 aferent excluderii textului „și juridice în conformitate cu legislația, precum și a informațiilor referitoare la cazurile identificate de introducere și/sau scoatere ilegală în/din țară a valorilor valutare” din art. 63 din Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, având în vedere cele menționate în pct. 6.4. de mai sus.	
182.	-	Propunem completarea proiectului de lege cu un articol nou cu următorul conținut: „Articolul 3 punct 15) din Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară va avea următorul cuprins: „15) beneficiar efectiv – persoană astfel cum este definită de Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.”.	Se acceptă
Centrul Național Anticorupție			
183.	Articolul 13 ¹	La art. I pct. 15 din proiect se propune ca Regulamentul Centrului de instruire continuă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului să fie aprobat de către Guvern. Totodată, nu este clar statutul juridic al Centrului de instruire, sursa de finanțare, regimul de activitate al Consiliului Consultativ (membrii vor fi sau nu remunerați), precum și regimul juridic aplicabil instruirilor efectuate (gratuite/contra cost, sunt obligatorii instruirile sau facultative, etc.). De asemenea, sintagma ”la solicitare, instruirea și certificarea poate fi acordată și altor subiecți” este confuză și nu relevă	Se acceptă Ulterior aprobării proiectului respectiv, se va propune aprobarea prin Hotărâre de Guvern a aspectelor ce țin de activitatea Centrului de instruire.

		claritate referitor la subiecții care pot solicita instruire și certificare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.	
184.	<p>Articolul 18 se expune în următoarea redacție:</p> <p>”Serviciul poate renunța justificat, la orice etapă, să desfășoare procedura de control, informând în scris entitatea raportoare supusă controlului despre acest fapt, în termen de 5 zile de la emiterea deciziei, în care se indică motivele renunțării la procedura de control.”.</p>	<p>La art. II pct. 13 din proiect stabilește o discreție excesivă Serviciului de a renunța la procedura de control. Astfel, sintagma ”renunță justificat” nu relevă suficient de clar și previzibil cazurile în care poate interveni ”renunțarea la procedura de control”, fapt care reprezintă un factor de risc, iar la aplicare să genereze riscuri de corupție. De asemenea, nu este clar la care tip de control (planificat sau cel inopinat) poate fi aplicabilă această normă.</p>	Se acceptă prin excluderea propunerii de modificare
185.	-	<p>Suplimentar, menționăm că potrivit art. 25 alin. (1) al Legii integrității nr. 82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei.</p> <p>În acest sens, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a), art. 28 alin. (4) ale Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.</p> <p>Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția</p>	Se acceptă

		<p>proiectului poate suferi modificări și completări.</p> <p>Urmare a celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa CNA a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p>	
Centrul de Antreprenariat și Politici Economice			
186.	-	<p>Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a Legii nr.75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor este o inițiativă care vine să îmbunătățească cadrul normativ național și să-l alinieze la standardele și angajamentele internaționale asumate de către Republica Moldova .</p> <p>Acest proiect de lege abordează un aspect important pentru securitatea economică a țării, fiind definit beneficiarul efectiv al companiilor și reglementate cerințe obligatorii și proceduri care se referă la informațiile privind persoana care deține sau controlează în ultimă instanță companiile din sectoare importante a economiei. Aceste norme sunt importante și în contextul scandalurilor de rezonanță regională și internațională, care a implicat Republica Moldova în ultimii 10 ani. Mai multe detalii despre acest subiect pot fi găsite în Raport de analiză: Mecanismul de evaluare a investițiilor străine directe, elaborat de către CAPE.</p> <p>Propuneri pentru proiectul de lege Propunere: Proiectul de lege trebuie să prevadă norme exprese privind</p>	<p>Se acceptă prin includerea în proiect a unor norme suplimentare privind crearea, menținerea și accesul la Registrul beneficiarilor efectivi.</p>

		<p>transparentizarea informației cu privire la beneficiarii finali ai companiilor.</p> <p>Argumentare: Începînd cu anul 2020, informații detaliate cu privire la companiile înregistrate în Moldova era posibil de obținut doar de la Agenția Servicii Publice (ASP) și doar dacă persoana era înregistrată ca operator de date cu caracter personal. În luna martie 2020, ASP, sub ideea creării unei noi platforme de date publice, a închis accesul la registrul public, limitînd astfel accesul la informație, fiind posibilă doar opțiunea de prezență fizică pentru a consulta dosarul companiilor. Mai mult ca atât, odată cu începerea pandemiei acest acces a fost limitat la trei companii pe zi. Astfel, sub paravanul protecției datelor cu caracter personal, dar și a reformei, a fost limitat accesul publicului la informațiile de interes public.</p> <p>Analizînd experiența internațională se observă un interes sporit în transparentizarea informației cu privire la beneficiarii finali ai companiilor. Legea privind transparența corporativă din SUA, aprobată la 1 ianuarie 2021 are ca scop obligarea companiilor cu răspundere limitată să publice mai multe informații, inclusiv cele cu privire la beneficiarul final. Scopul acestei legi este lupta împotriva cleptocrației. Pe de altă parte, autoritățile din Marea Britanie, prin intermediul Casei companiilor din Marea Britanie (agenție guvernamentală autofinanțată care gestionează registrul public a companiilor înregistrate în Marea Britanie) publică nu doar</p>	
--	--	--	--

		<p>informația cu privire la beneficiarul final, dar și informații financiare sau decizii.</p> <p>Conform experienței internaționale, și anume cea a Biroului Comisarului pentru informații din Marea Britanie, datele cu privire la companii nu reprezintă date cu caracter personal, iar acestea trebuie să fie disponibile publicului larg. Mai mult ca atât, din 2021 Parlamentul britanic a aprobat o lege prin care teritoriile offshore aflate sub jurisdicția britanică sunt obligate să publice informația cu privire la beneficiarul final.</p>	
<p>Asociația Businessului European</p>			
<p>187.</p>	<p>Pct.2. Art. 3 se completează cu noțiunea, cu următorul cuprins: “tranzacții/operațiuni care au legătură între ele – tranzacții/operații a căror valoare este fragmentată/fracționată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse), care au elemente comune cum ar fi cel puțin una dintre: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate</p>	<p>Nu există o claritate privind modalitatea de identificare a tranzacțiilor care au legatura între ele – spre exemplu, tranzacțiile de pe conturile executorilor judecătorești, care constau în ridicări de numerar consecutive pentru achitarea datoriilor față de diferiți creditori - se vor considera tranzacții care au legatura între ele sau nu?</p> <p>Pentru a se asigura stabilitatea, accesibilitatea și coerența legii, definiției propuse este oportun a-i fi aduse clarități, după cum urmează:</p> <p>1) Necesită specificare cu privire la care tranzacții concret va fi necesar de raportat prin formular (spre exemplu, din 3 tranzacții care au legătură între ele,</p> <ul style="list-style-type: none"> - O tranzacție în valoare 50 000 lei - O tranzacție în valoare 100 000 lei, - O tranzacție în valoare 250 000 lei, <p>Două tranzacții cad sub incidența acestei definiții, ca urmare câte și care tranzacții trebuie raportate?</p>	<p>Se acceptă În vederea elucidării aspectelor de ”legătură între ele” s-a modificat alineatul prin stabilirea unui termen de 30 zile.</p>

		<p>2) Este foarte dificilă automatizarea identificării elementelor comune, ca ulterior pentru acestea să se formeze formulare.</p> <p>3) Elementul comun “natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile și sumele implicate” sunt interpretabile. Necesită a se da claritate.</p>	
188.	<p>Noțiunea relații de afaceri se propune în următoarea redacție: Relație profesională legată de activitățile prestate raportoare prevazute la art.4 alin(1) din prezenta lege despre care, la momentul stabilirii contractului se considera a fi de o anumita durata</p>	<p>Noua redacția noțiunii ”relatia de afaceri” permite interpretări diferite. Nu este pe deplin clar dacă relațiile de afaceri cu entitățile comerciale în scopul furnizării unității de raportare cu produse de igienă, mobilier etc. se încadrează în această definiție. În acest caz, partenerul nu este un client al unității raportoare, dar nu este clar dacă aceste relații se încadrează în definiția unei relații de afaceri.</p>	<p>Nu se acceptă Relație de afaceri, conform definiției propuse, se referă la activitățile prestate de către entitățile raportoare. Astfel, art. 4 alin. (1) include entități raportoare conform specificului activității prestate față de clienți și care nu are legătura cu producerea/comercializare produselor de igienă, mobilier etc. care sunt aferente activității curente.</p>
		<p>Introducerea notiunii ”activ virtual” necesita determinarea măsurilor de reducere a riscurilor asociate acestora. În prezent, nu există cerințe față de măsuri de precauție cu furnizorii de active virtuale și clienții care le folosesc</p>	<p>Nu se acceptă Conform proiectului propus, furnizorii de servicii privind activele virtuale vor avea calitate de entitate raportoare. Corespunzător, această categorie de entități raportoare vor fi obligate să aplice prevederile Legii nr. 308/2017 și Legii nr. 75/2020.</p>
189.	<p>Articolul 13¹</p>	<p>1. Din definiția propusă rezultă că Diplomele, certificările emise de organizații internaționale și instituții de învățământ, precum CAMS, ACCA, ICA etc. nu sunt recunoscute ca certificare relevantă în ciuda cotației lor internaționale?</p> <p>2. Nu se face referire la actul normativ care reglementează Centrul de instruire continua în domeniul AML, drepturile, îndatoririle, componența acestuia. Lipsa unei reglementări adecvate a procesului de certificare poate crea condiții</p>	<p>Se acceptă Proiectul se completează cu un alineat nou privind situația deținerii unor certificate în domeniu.</p>

		<p>favorabile pentru corupție. De asemenea, ținând cont de competente autorității de reglementare în aprobarea funcțiilor cheie pentru posturile de AML \ Cconformitate și competențe de certificare în același domeniu, poate apărea o situație care să conducă la un conflict de interese, abuz de autoritate și utilizarea procesului de certificare ca mecanism de manipulare a procesului de aprobare pentru o funcție cheie (Bazate pe opinia subiectiva).</p> <p>3. Nu există precizări privind certificarea obligatorie, recunoașterea certificatelor primite anterior, subiectele certificării etc.</p>	
190.	<p>Pct. 4 Articolul 5 alin. (1) La litera a) cuvântul “până” se exclude</p>	<p>Prevederea propusă este neaplicabilă, propunem excluderea acesteia. Or, Băncile în procesul cunoașterii clienței acumulează informații până la inițierea relațiilor de afaceri (încheierea contractului).</p> <p>Cu trimitere la modificarea propusă, ce implică completarea art. 5 cu alin. (21), în care sunt descriși factorii pe care entitățile raportoare le iau în considerație la evaluarea scopului și naturii relației de afacere, menționăm că toți factorii propuși în modificarea legislativă, sunt luați la moment în considerare de către Bancă până la inițierea relației de afaceri (scopul inițierii relației de afaceri, tipul serviciilor solicitate, etc)</p>	<p>Nu se acceptă Conform art. 11 din Directiva UE 2015/849, este stabilită necesitatea de aplicare a măsurilor de precauție privind clienții ”la stabilirea unei relații de afaceri”.</p>
191.	<p>Pct. 4 Articolul 5 alin. (1) Cifra „300 000” se substituie cu cifra „200 000”</p>	<p>Prevederea propusă nu este oportună, reieșind din actualitatea crizei economice din țară propunem nemodificarea acestei prevederi legislative. Totodată, atragem atenția asupra amplificării presiunilor inflaționiste, precum și deprecierea leului</p>	<p>Nu se acceptă Modificarea respectivă are drept scop alinierea prevederilor art. 5 cu art. 11 din Legea nr. 308/2017.</p>

		moldovenesc, prin urmare la moment înăsprirea măsurilor de precauție este nerezonabilă.	
192.	se propune de a include definiția noțiunii "Persoana juridică fără scop lucrativ"	În cazul persoanelor juridice fără scop lucrativ, nu este destul de clar în privința identificării BE, care anume categorie este BE, oricare? Sau toate? A se vedea lit. b a aceluiași articol unde se menționează "toate persoanele" poate o formulare similară ar fi de ajutor.	Comentariu: În cadrul procesului de identificare a beneficiarului efectiv, entitatea raportoare, în baza actelor prezentate de către client, poate stabili una sau mai multe persoane în calitate de beneficiari efectivi din categoriile prevăzute.
193.	Articolul 5 (3) În cazul în care, în cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții, entitățile raportoare, constată neconcordanță între informațiile disponibile în Registrul de stat al persoanelor juridice privind beneficiarul efectiv și informațiile prezentate de către client privind beneficiarul efectiv, informează în termen de 5 zile lucrătoare Serviciul Fiscal de Stat."	Nu este clar cum va fi organizat procesul de informare? Prin Sistem automatizat, cutii electronice, corespondența oficială?	Nu se acceptă Un proiect de lege nu poate stabili în detaliu toate procesele aferente procedurii de informare. Corespunzător, în acest sens, va fi elaborat și aprobat cadrul legal secundar în vederea implementării acestei norme care va stabili prevederi privind modalitatea de transmitere, forma, conținutul etc. Totodată, cu referire la cazurile de lipsa a informației, menționăm că prevederea propusă se referă la cazurile de divergență dintre informația existentă, înregistrată de către Agenția Servicii Publice. De asemenea, de menționat că, obligația de raportare a acestei categorii de informații se referă la toate entitățile raportoare. Scopul transmiterii informației privind neconcordanța datelor deținute în Registrul de Stat și a celor prezentate de către client este asigurarea deținerii unor informații corecte, actuale și veridice privind beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi ai unei entități juridice și, inclusiv, dispunerea sancționării cazurilor de declarare falsă. În același context, de notat că, această prevedere este una din recomandările Forumului Global al OECD, care a efectuat o analiză a cadrului legal aferent entităților

			juridice și beneficiarului efectiv, fiind relevate deficiențe importante în cadrul sistemului.
194.	<p>Pct. 4 alin. (2) lit. a) va avea următorul cuprins:</p> <p>“a) identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, inclusiv, dacă sunt disponibile, a mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente”</p>	<p>Conform redacției propuse – nu este clar ce se are în vedere prin „serviciilor de încredere relevante”? De asemenea ce se are în vedere prin sintagma ”sursă sigură și independentă”?</p> <p>Ce presupune formularea „sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente”.</p> <p>Întrucât în lege nu este definită/exemplificată noțiunea de sursă sigură, precum și noțiunea de sursă independentă, prevederea menționată este neclară. Norma propusă trebuie să corespundă criteriilor de calitate: accesibilitate, previzibilitate și claritate. Conform pct. 44 din Directiva UE 2018/843, este important să se asigure faptul că normele de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului sunt puse în aplicare în mod corect de către entitățile obligate.</p> <p>Considerăm oportună revizuirea propunerii, cu stabilirea concretă a condițiilor/criteriilor care urmează să le întrunească sursele sigure, precum și sursele independente. Or, acest aspect nu poate fi lăsat la discreția entităților raportoare.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost completat cu un articol nou care vizează cerințele privind identificarea prin mijloace electronice.</p>
195.	<p>Pct. 4 Articolul 5 se completează cu alineatul 2¹⁾ cu următorul conținut:</p> <p>2¹⁾ La evaluarea scopului și naturii relației de afaceri, entitățile raportoare sunt</p>	<p>Propunem excluderea lit. „c), destinația plății”. Motivare:</p> <p>1) se dublează cu ideea indicată la lit. a), care conține inclusiv informația cu privire la destinația plății</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Introducerea alineatului 21) este necesar în vederea oferirii unei prevederi care ar oferi posibilitatea entităților raportoare de a avea stabilite un set minim de factori în vederea</p>

	<p>obligate să ia în considerare cel puțin următorii factori:</p> <p>a) scopul inițierii unei relații de afaceri sau efectuării unei tranzacții ocazionale</p> <p>b) tipul serviciilor solicitate</p> <p>c) destinația plății</p> <p>c) volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client</p> <p>d) frecvența și durata relației de afaceri</p>	<p>2) reieșind din sute de tranzacții pe care clienții le planifică/execută, este imposibilă obținerea unei informații complete (toate tipurile de destinația plății) la etapa inițierii relațiilor de afaceri.</p> <p>Urmează a fi corectată eroarea la consecutivitatea literelor, de două ori fiind indicată lit. c)</p> <p>La factorul “volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client”, după cuvântul tranzacțiilor propunem adăugarea cuvântului “preconizate/”</p> <p>Cu referire la factorul propus la lit. d), propunem revizuirea sau excluderea acestuia. Motivarea este faptul, că în cazul unor servicii bancare, spre exemplu la deschiderea conturilor bancare, nu este stabilită o durată anumită. Răspunsul la această întrebare, va fi întotdeauna același: nu se cunoaște.</p>	<p>efectuării evaluării scopului și naturii relației de afaceri.</p> <p>Corespunzător, în baza prevederile propuse, entitatea raportoare va lua în considerare, după caz, factorii relevanți clientului pe care ii va analiza și va fi în posibilitate să stabilească gradul de risc aferent clientului analizat.</p>
196.	<p>Articolul 5 la alineatul (4), după cuvintele ”conturi anonime” se completează cu textul ” sau casete de siguranță anonime și nici servicii de acceptare spre plată a cardurilor preplătite anonime”;</p>	<p>Prevederea propusă este irealizabilă la eliberarea mijloacelor bănești prin bancomate.</p>	<p>Se acceptă parțial prin redactarea propunerii de modificare.</p>
197.	<p>Pct. 4. Articolul 5 la alin. (12) sintagmele „lit. a) și b) se exclud”</p>	<p>Considerăm neoportună această modificare. Or, ar fi neclară legea, cu neindicarea în ce cazuri urmează a fi verificată identitatea beneficiarilor. O prevedere care să conțină doar sintagma “în cazurile menționate”, cu nespecificarea acestora, ar constitui o normă juridică imprecisă.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Excepția normei nu afectează cazurile de aplicare stabilite în alineatul 11.</p>
198.	<p>Art. 5 se completează cu art. 51 cu următorul conținut: a) [...] Deținerea a cel</p>	<p>S-a admis o eroare, presupunem că urmează a fi indicat „de cel puțin 25%”</p>	<p>Nu se acceptă</p>

	puțin 25 % sau participarea în capitalul social al unei societăți într-un procent de puțin 25 % [...]		Se consideră oportun păstrarea redacției propuse.
199.	<p>Art. 5 se completează cu art. 51 cu următorul conținut: 51 Beneficiarul efectiv [...]</p> <p>(2) Noțiunea de beneficiar efectiv include cel puțin: [...] c) în cazul persoanelor juridice fără scop lucrativ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. asociații sau fondatorii 2. Membrii în consiliul director 3. Persoanele cu funcții executive împuternicite de consiliul director să exercite atribuții ale acestuia 4. în cazul asociațiilor, categoria de persoane fizice ori, după caz, persoanele fizice în al căror interes principal acestea au fost constituite, respectiv, în cazul fundațiilor, categoria de persoane fizice în al căror interes principal acestea au fost constituite 5. oricare altă persoană fizică ce exercită controlul în ultimă instanță, prin orice mijloace, asupra persoanei juridice fără scop lucrativ 	<p>În situația în care toate aceste 5 categorii fac parte dintr-o anumită persoană juridică fără scop lucrativ, care din categoriile indicate urmează a fi considerate beneficiari efectivi? Propunem a se da precizie acestei norme.</p>	<p>Comentariu: În cadrul procesului de identificare a beneficiarului efectiv, entitatea raportoare, în baza actelor prezentate de către client, poate stabili una sau mai multe persoane în calitate de beneficiari efectivi din categoriile prevăzute.</p>
200.	<p>Se completează cu art. 5¹ cu următorul cuprins: [...] (3) În cazul în care, în cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții, entitățile raportoare, constată neconcordanță între informațiile disponibile în Registrul de stat al persoanelor juridice privind beneficiarul efectiv și informațiile prezentate de către client privind beneficiarul efectiv, informează în termen de 5 zile lucrătoare SFS</p>	<p>Propunem detalierea, ce trebuie concret să conțină informația trimisă către SFS. Reieșind din faptul că urmează a fi prioritizate canalele electronice de furnizare a informației, este necesar a se da claritate cu privire la forma/conținutul concret a informațiilor ce urmează a fi furnizate. De asemenea care este scopul acestei informări în adresa SFS?</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Un proiect de lege nu poate stabili în detaliu toate procesele aferente procedurii de informare. Corespunzător, în acest sens, va fi elaborat și aprobat cadrul legal secundar în vederea implementării acestei norme care va stabili prevederi privind modalitatea de transmitere, forma, conținutul etc.</p> <p>Totodată, cu referire la cazurile de lipsa a informației, menționăm că prevederea propusă se referă la cazurile de divergență</p>

			<p>dintre informația existentă, înregistrată de către Agenția Servicii Publice.</p> <p>De asemenea, de menționat că, obligația de raportare a acestei categorii de informații se referă la toate entitățile raportoare.</p> <p>Scopul transmiterii informației privind neconcordanța datelor deținute în Registrul de Stat și a celor prezentate de către client este asigurarea deținerii unor informații corecte, actuale și veridice privind beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi ai unei entități juridice și, inclusiv, dispunerea sancționării cazurilor de declarare falsă.</p> <p>În același context, de notat că, această prevedere este una din recomandările Forumului Global al OECD, care a efectuat o analiză a cadrului legal aferent entităților juridice și beneficiarului efectiv, fiind relevate deficiențe importante în cadrul sistemului.</p>
201.	Articolul 6 Alineatul (11) se exclude	Nu este clar cum va fi posibil respectarea prevederilor alin 1 art 6 in cazul excluderii alin. 11.	Se acceptă prin modificarea alineatului (1)
202.	Articolul 7, lit. g) polițele de asigurare de viață includ prima anuală ce nu depășește valoarea de 50000 de lei sau prima unică ce nu depășește valoarea de 150000 de lei;	<p>Respectiv toate polițele de asigurări care depășesc aceste valori se supun masurilor sporite de precauție.</p> <p>In opinia noastră valorile de 20000 MDL si 50000 MDL trebuie actualizate pentru ca nu mai corespund contextului economic.</p> <p>Argumente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza din punct de vedere a creșterii prețurilor de consum. 2. Analiza din punct de vedere a evoluției câștigului salarial. 	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederea respectivă se referă la polițele de asigurări de viață. Astfel, argumentarea de modificare a limitelor în baza creșterii prețurilor și a salariilor nu este oportună, acest fapt nefiind subiectul proiectului de lege.</p>
203.	Articolul 8 alineatul (2) la litera a), după cuvintele ”despre client” se completează cu cuvintele ”și beneficiarul efectiv”;	În situațiile persoanelor juridice cu structură de proprietate foarte complexă este dificilă obținerea informațiilor menționate (genul de activitate, volumul	<p>Nu se acceptă</p> <p>Directiva 2018/843 reiterează importanța identificării beneficiarului efectiv a entităților juridice și stabilește obligații</p>

		<p>activelor, cifra de afacere, etc.) de la beneficiarii efectivii. Propunem excluderea acestei modificări. Motivare: este imposibilă obținerea informației (genul de activitate, volumul activelor, cifra de afacere, etc.) de la beneficiarii efectivii, reieșind din faptul că acestea sunt persoane fizice și nu dețin astfel de informații, astfel această propunere legislativă este neaplicabilă.</p>	<p>suplimentare în vederea asigurării faptului că entitățile corporative și alte entități juridice înregistrate pe teritoriul țării, entitățile raportoare și autoritățile publice obțin și dețin informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv. Necesitatea de a deține informații corecte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv este un factor-cheie în depistarea infractorilor care, altfel, și-ar putea ascunde identitatea în spatele unei entități juridice de orice tip. Dat fiind că sistemul financiar este interconectat la nivel global, fondurile pot fi ascunse și mutate în jurul lumii, iar persoanele care spală bani și cele care finanțează terorismul, precum și alți infractori utilizează din ce în ce mai mult această posibilitate.</p> <p>Astfel, acest amendament a proiectului transpune prevederile Directivei 2018/843.</p>
204.	<p>Pct. 8 Articolul 8 alin. (2) la lit. c), la final se completează cu următorul text: “a beneficiarului efectiv, și după caz a patrimoniului deținut de către client”</p>	<p>Ne exprimăm dezacordul cu sintagma propusă “după caz”, aceasta este interpretabilă. Norma juridică urmează să stabilească o conduită precisă și concretă</p>	<p>Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane. Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.</p>
205.	<p>Pct. 8 Articolul 8 la alin. (5) litera c) la final se completează cu textul “și, după caz, a patrimoniului”</p>	<p>Propunerea este interpretabilă. Propunem revizuirea sau excluderea acesteia, atragem atenția asupra faptului că sintagma legislativă “după caz” induce în eroare, iar entitățile raportoare ar întâlni impedimente la aplicarea legislației.</p>	<p>Nu se acceptă Conform Directivei UE 2015/849 să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relații de afaceri sau în tranzacții cu astfel de persoane.</p>

			Corespunzător, în sensul prevederilor Legii nr. 308/2017, entitățile raportoare, urmare a unei evaluări, la stabilirea unor riscuri cu grad înalt vor aplica măsuri în vederea verificării sursei patrimoniului deținut.
206.	Pct. 8 Articolul 8 la alineatul (3) litera b), textul „cu risc sporit de spălare a banilor și de finanțare a terorismului” se substituie cu textul “aflăte sub monitorizarea organizațiilor internaționale relevante”	Prevederea este neaplicabilă. Întru asigurarea faptului că legea modificată este clară și precisă pentru entitățile raportoare care urmează să o pună în aplicare, propunem denumirea organizațiilor internaționale relevante, or nemodificarea normei actuale.	Nu se acceptă La moment, în redacția actuală, este o normă imposibil de aplicat, din cauza inexistenței unei liste care ar include jurisdicții cu risc sporit de spălare de bani și finanțare a terorismului, care ar fi emis de către o organizație internațională. Organizațiile internaționale specializate, în baza evaluărilor efectuate și a monitorizărilor continue a sistemelor naționale privind gradul de conformitate cu standardele internaționale, fiind elaborate liste ”sure”, ”negre” de jurisdicții, fiind abordate diferite aspecte relevante pentru sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Corespunzător, entitățile raportoare în cadrul aplicării măsurilor de precauție, urmează obligatoriu să ia în considerare jurisdicția clientului și verificarea ei conform listelor publicate de organizațiile internaționale relevante.
207.	Art. 8 ¹ alin.6	Se impune ca după trecerea perioadei de 1 an entitățile raportoare să nu mai considere calitatea de PEP a clientului? Sau în baza analizei de risc se pot prelungi măsurile de precauție sporită privind clientul pentru o perioadă la latitudinea entității raportoare (prevedere prezentă și Ordinul SPCSB nr. 17/2018)?	Nu se acceptă Conform art. 22 a Directivei 2015/849 ”În cazul în care o persoană expusă politic a încetat să fie însărcinată cu o funcție publică importantă de către un stat membru sau o țară terță sau cu o funcție publică importantă de către o organizație internațională, entităților obligate li se impune cel puțin pentru 12 luni să ia în considerare riscul pe care persoana respectivă îl prezintă în continuare și să aplice măsuri corespunzătoare, în funcție

			<p>de risc, până în momentul în care se consideră că persoana nu mai prezintă niciun risc specific persoanelor expuse politic.”</p> <p>Cerințele referitoare la persoanele expuse politic au un caracter preventiv și nu sunt de natură penală și nu ar trebui să fie interpretate ca o stigmatizare a persoanelor expuse politic în sine ca fiind implicate în activități criminale.</p> <p>Astfel, la expirarea termenului de 12 luni, persoanele expuse politic, în calitatea sa de client, urmează a fi supus unei evaluări în vederea relevării aspectelor ce țin de activitatea sa. Astfel, persoana expusă politic, chiar și la expirarea termenului de 12 luni, prin activitatea sa, reprezenta și/sau efectua activități/tranzacții cu risc înalt.</p>
208.	<p>Pct. 8</p> <p>Articolul 8, la alineatul (7) se completează cu litera c) cu următorul conținut:</p> <p>“c) raportează Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor tranzacția de plată a veniturilor corespunzătoare poliției de asigurare”</p>	<p>Este oportună concretizarea, căror entități raportoare le este aplicabilă norma</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Entitățile raportoare care desfășoară activități de asigurări de viață urmează să aplice prevederile respective.</p>
209.	<p>Pct. 9</p> <p>Se completează cu articolul 81 cu următorul conținut:</p> <p>„Articolul 8¹ Persoanele expuse politic (5) Persoane cunoscute ca asociați apropiați ai persoanelor expuse politic sunt: [...] b) persoanele fizice care sunt singurii beneficiari efectivi ai unei entități juridice sau a unei construcții juridice cunoscute ca fiind înființate în beneficiul de facto al unei persoane expuse politic”</p>	<p>Propunem excluderea acestei modificări. Băncile nu trebuie să admită situații când persoanele sunt fictive. În situația în care acestea sunt admise, reprezintă încălcări ale legislației.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Argumentarea expusă în aviz nu are legătură cu prevederea proiectului.</p>
210.	<p>Pct. 9</p>	<p>Este necesară concretizarea normei, ce trebuie să presupună această evaluare a</p>	<p>Nu se acceptă</p>

	<p>Se completează cu articolul 81 cu următorul conținut: „Articolul 8¹ Persoanele expuse politic (6) În baza unei evaluări a riscului, a aplicării măsurilor de precauție sporită privind clienții, după expirarea termenului de 1 an de la momentul încetării deținerii de către o persoană expusă politic a unei funcții publice importante la nivel național sau internațional, entitățile raportoare nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic</p>	<p>riscului. Totodată, propunem expunerea în următoarea redacție: (6) După expirarea termenului de 1 an de la momentul încetării deținerii de către o persoană expusă politic a unei funcții publice importante la nivel național sau internațional, entitățile raportoare nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic</p>	<p>Conform art. 22 a Directivei 2015/849 ”În cazul în care o persoană expusă politic a încetat să fie însărcinată cu o funcție publică importantă de către un stat membru sau o țară terță sau cu o funcție publică importantă de către o organizație internațională, entităților obligate li se impune cel puțin pentru 12 luni să ia în considerare riscul pe care persoana respectivă îl prezintă în continuare și să aplice măsuri corespunzătoare, în funcție de risc, până în momentul în care se consideră că persoana nu mai prezintă niciun risc specific persoanelor expuse politic.” Cerințele referitoare la persoanele expuse politic au un caracter preventiv și nu sunt de natură penală și nu ar trebui să fie interpretate ca o stigmatizare a persoanelor expuse politic în sine ca fiind implicate în activități criminale. Astfel, la expirarea termenului de 12 luni, persoanele expuse politic, în calitatea sa de client, urmează a fi supus unei evaluări în vederea relevării aspectelor ce țin de activitatea sa. Astfel, persoana expusă politic, chiar și la expirarea termenului de 12 luni, prin activitatea sa, reprezintă și/sau efectua activități/tranzacții cu risc înalt.</p>
211.	<p>Pct. 10 Articolul 9 alineatul (2), prima propoziție se expune în următoarea redacție: “Entitățile raportoare păstrează toate documentele și informațiile necesare pentru respectarea măsurilor de precauție privind clienții și beneficiarii efectivi, inclusiv dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloacele de</p>	<p>Propunem completarea normei, cu adăugarea după sintagma “documentelor primare”, a următoarelor: “cu excepția ordinelor de plată, ordinelor incasso, ordinelor de casă, obținute de entitățile raportoare pe suport de hârtie”. Motivarea: 1. În situația tranzacțiilor neordinare, Băncile deține documente confirmative</p>	<p>Nu se acceptă Conform prevederilor Directivei 2015/849 nu sunt stabilite excepții care ar permite omiterea cărora documente care se referă la aplicarea măsurilor de precauție privind clienții, inclusiv copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor</p>

	identificare electronică, servicii de încredere relevante sau orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, inclusiv copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, pe o perioadă de 5 ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data unei tranzacții ocazionale”	(contracte, invoice-uri, declarații vamale). 2. Numărul ordinelor de plată, ordinelor incasso, ordinelor de casă deținute de bancă pe suport de hârtie este foarte mare, asigurarea păstrării acestora este practic irealizabilă. 3. Păstrarea acestor documente implică un efort disproporționat față de interesul legitim care ar putea fi lezat.	efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare.
212.	Articolul 10 (5) se exclude	Excluderea punctului în acuza aduce la încălcarea drepturilor unității raportoare. Efectuarea controlului fără un reprezentant al unității raportoare creează condiții pentru depășirea atribuțiilor autorității de reglementare, corupție și scăderea calității controlului (persoana desemnata poate să clarifice unele momente din activitatea ceea ce poate să ușureze procesul de control)	Nu se acceptă Excluderea respectivă se referă la procedura de control planificată care se efectuează din oficiu în termen de 30 zile. Cu referire la vizita de control, nu se exclude posibilitatea de participare a entității raportoare.
213.	Pct. 11 Articolul 10 alin. (6) se exclude	Propunem excluderea acestei modificări. Or, norma actuală reprezintă un instrument în cadrul proceselor de elaborare al politicilor	Nu se acceptă Norma exclusă nu se referă la procesele de elaborare a politicilor.
214.	Pct. 12 Articolul 11 alineatele (2) și (3) se expun în următoarea redacție: “(2) Entitățile raportoare informează Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200 000 lei ori prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură între ele, cu excepția entităților raportoare	Conform redacției propuse nu există o claritate privind algoritmul de identificare a tranzacțiilor care au legătura între ele, care este periodicitatea efectuării tranzacțiilor care au legătura între ele (1 zi, 5 zile, 10 zile)? Propunem excluderea necesității raportării de către Bănci a activităților sau tranzacțiilor clienților realizate prin mai multe operațiuni în numerar care au legătură cu ele.	Se acceptă În vederea elucidării aspectelor de ”legătură între ele” s-a modificat alineatul prin stabilirea unui termen de 30 zile.

<p>prevăzute la lit. j), l) și n). Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în termen de până la 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.</p> <p>(3) Entitățile raportoare sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, după cum urmează:</p> <p>a) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) raportează despre tranzacțiile clienților realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 500 000 lei;</p> <p>b) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. p) despre tranzacțiile clienților realizate printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200 000 lei ori prin mai multe operațiuni care au legătură între ele, realizate în numerar sau virament;</p> <p>c) entitățile raportoare – notarii prevăzuți la art. 4 alin. (1) lit. j) și entitățile raportoare prevăzute la lit. i) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 300 000 lei;</p> <p>d) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a) și k), în cazul remiterilor de bani cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40 000 lei.</p> <p>e) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. k) și o) despre operațiunile sau tranzacțiile clienților cu o valoare care reprezintă cel puțin echivalentul a 40 000 lei, realizate în numerar sau virament;</p> <p>Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se</p>	<p>Motivarea este următoarea:</p> <p>1) La moment, Banca în procesul de identificare a clienței, identifică tranzacțiile neordinare și obține documente confirmative. În urma analizei de diligență efectuate, în cazul identificării tranzacțiilor suspecte, Banca le raportează SPCSP, inclusiv tranzacțiile a căror valoare este sub limita de 200 000 lei prin numerar</p> <p>2) Reieșind din numărul acestor tranzacții/formulare, Băncile depun eforturi considerabile pentru întocmirea acestora în modul stabilit de legislație. Eforturile depuse sunt disproporționate față de interesul legitim care ar putea fi lezat. Sursele utilizate pentru acest număr enorm de formulare este oportun a fi alocat pentru alte procese ca de exemplu monitorizarea și identificarea tranzacțiilor/activităților suspecte.</p> <p>3) Nu este indicat clar cum se vor calcula perioadele de raportare a acestor tranzacții. Curent este din 10 în 10 zile până la sfârșitul lunii.</p> <p>4) În cazul în care modificările la lege vor fi aprobate în varianta propusă, constatăm o dublare a ipotezei normei de la art. 11 alin. (3) lit. a) și lit. d).</p> <p>Cu referire la redacția normei propuse la art. 11 alin. (3) lit. d), constatăm că aceasta este în contradicție cu redacția normei propuse la art. 11 alin. (2)</p> <p>Cu referire la ultima propoziție “Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea</p>	
--	--	--

	remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.	Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției”, propunem ca termenele de raportare pentru tranzacțiile menționate în lit a) să nu fie modificate, ci lăsate conform redacției legii actuale, care este următoarea: „cel târziu la data de 15 a lunii următoare lunii de gestiune”, reieșind din numărului de astfel de tranzacții, precum și a cerințelor stricte de realizare a acestora. Argumentare: se mărește numărul de formulare în numerar, reieșind din modificările prevăzute în lege (formulări legate de remiteri de bani si tranzacțiile care au legatură între ele)	
215.	Termenul prevazut în alineatul ” Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în decurs de 5 zile lucrătoare din momentul efectuării tranzacției.” precum și modul de calcul – 5 zile de la momentul efectuării tranzacției este destul de dificil de urmat. O propunere ar fi ca aceste raportări din categoria celor care nu sunt suspecte, care sunt de prag, să fie trimise către Serviciu la o dată fixă, o dată pe luna sau pe săptămână.	Conform redacției propuse si Anexei nr.1 la Ordinul SPCSB nr. 18 din 08.06.2018 nu există o claritate privind tipurile de tranzacții care necesită a fi raportate la SPCSB ca și operatiuni cu o valoare de cel puțin 500 000 lei. Atît formularea din redactia noua, cît și formularea din Anexa nr.1 la Ordinul SPCSB nr. 18 din 08.06.2018 privind tranzacțiile limitate este foarte generală, fără o detaliere a tipologiilor de tranzacții care urmează a fi raportate la SPCSB. Rugăm detalierea tipului de tranzactii prin virament ce necesita a fi raportate la SPCSB conform art. 11 (3) in Lege sau in Anexa nr.1 la Ordinul SPCSB nr. 18 din 08.06.2018.	În contextul aprobării modificărilor propuse, cadrul legal secundar va fi modificat corespunzător prevederilor noi.
216.	Pct. 12 Articolul 11 la alineatul (4) sintagma “precum și în cazul comisionului de la deservirea conturilor bancare și al spezelor bancare” se exclude	Propunem după cuvintele „între Banca Națională a Moldovei și Trezoreria de Stat” completarea normei cu „între Bănci și sistemele de remiteri de bani, între Bănci și sisteme internaționale de plată cum ar fi Visa, Mastercard (pentru tranzacțiile legate de acoperirea	Se acceptă

		mijloacelor anterior ridicate de către clienți)”. Excluderea acestei sintagme luând în considerare cazurile frecvente de muncă de proastă calitate a agentului poștal, luând în considerare dimensiunea sancțiunilor în cadrul legii a 75-a - nu este acceptabilă	
217.	Art. 11 alin. (9) se exclud sintagmele...cu confirmare de primire		Se acceptă prin excluderea din proiect
218.	Pct. 14 Articolul 13 alin. (3) la litera b) textul “inclusiv ale celor cu funcții de conducere de rang superior” se substituie cu cuvântul “desemnat”.	Modificarea respectivă este imposibil a fi realizată, în caz de aprobare. Reieșind din semnificația noțiunii “desemnat”, rezultă că toți salariații Băncii urmează a fi indicați în actele normative interne pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, or toți salariații (inclusiv front-office, back-office) sunt responsabili de activități stabilite în actele normative interne, în domeniul AML. Pentru Bănci, fiind entitati raportoare sunt stabilite mai multe controale obligatorii interne si externe pentru domeniul AML: 1. Audit intern (anual) 2. Audit extern (anul) 3. Controale tematice/inopinate ale BNM 4. Control SPCSB (conform prevederilor prezentului proiect de Lege) Practic banca permanent se afla intr-un control, ceea ce negativ afecteaza procesul de prevenire spalarii banilor din motivul ca personalul sectiei AML este implicat in procesul de control (prezentarea informatiei, interviuri, analiza si prezentarea comentariilor pe marginea celor depistate de echipa de control, implementarea masurilor stabilite dupa control).	Nu se acceptă În procesele de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în vederea respectării cadrului legal național, entitățile raportoare implică angajații care sunt atât în front-office, cât și în back-office. Respectiv, responsabilitatea privind aplicarea legislației în domeniu este a tuturor angajaților care au tangență aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientului, de calificare a gradelor de risc, analiza profilului clientului și a activității sale, raportarea tranzacțiilor etc. Cu referire la controale, menționăm că, propunerea nu are legătură cu prevederea din proiect care se referă la Banca Națională a Moldovei, în calitate de organ cu funcții de supraveghere a băncilor și nu la controlul efectuat de către SPCSB.

		In Practica europeana bancara asa fel de controale (in afara auditului intern) sunt desfasurate numai in cazul riscurilor identificate in activitatea bancii, nu doar conform planului prestabilit.	
219.	Pct. 14 Articolul 13 se completează cu alineatele [...] (4 ²) cu următorul conținut: (4 ²) Entitățile raportoare asigură instruirea și certificarea persoanelor desemnate conform alin. (41) în domeniul prevenirii și combaterii soplării banilor și finanțării terorismului, ori de câte ori este nevoie , însă nu mai târziu de un interval de 2 ani	Propunem excluderea sau revizuirea sintagmei “certificarea”, or Banca nu poate garanta trecerea testelor de către salariați, ca urmare a cursurilor de instruire. După situație, pot fi întreprinse acțiuni în caz de nesuținere a testelor, însă asigurarea certificării nu poate fi pusă în sarcina Băncilor.	Nu se acceptă Banca, în calitate de entitate raportoare care trebuie să implementeze cadrul legal aferent prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, trebuie să dispună de un personal calificat și instruit continuu. Astfel, Banca nu poate garanta susținerea certificării de către angajați dar, în situația în care există nesuținere a testelor, apare riscul de incapacitate a îndeplinirii atribuțiilor funcționale de către angajatul respectiv. Corespunzător, acest fapt constituie un risc care poate afecta activitatea băncii.
220.	Pct. 14 Articolul 13 la alineatul (13) textul “inclusiv cele cu funcții de conducere de rang superior” se substituie cu cuvântul “desemnate”	Sub noțiunea de persoanele desemnate conform argumentelor expuse de Banca mai sus, cad toti salariatii Băncii, astfel consideram neoportuna modificarea propusa	Nu se acceptă În procesele de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în vederea respectării cadrului legal național, entitățile raportoare implică angajații care sunt atât în front-office, cât și în back-office. Respectiv, responsabilitatea privind aplicarea legislației în domeniu este a tuturor angajaților care au tangență aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientului, de calificare a gradelor de risc, analiza profilului clientului și a activității sale, raportarea tranzacțiilor etc.
221.	Pct. 16 Articolul 14 se completează cu alineatul (61) cu următorul conținut: “Organul înregistrării de stat asigură accesul public, în mod automatizat, a informației cu privire la beneficiarul	Propunem completarea normei, cu adăugarea după cuvântul “public” a cuvântului “gratuit”.	Se acceptă

	efectiv/beneficiarii efectivi, inclusiv în limba engleză, pe pagina web oficială”		
222.	Art. 14 alin. 4 ¹ la lit.b și c	Neclaritatea constă în faptul că se referă la două persoane diferite? Funcții diferite?	Comentariu: În contextul propunerilor de modificare, persoanele desemnate conform alin. (4 ¹) lit. b) și c) sunt persoane diferite cu funcții diferite. Dar, în dependență de complexitatea structurii entității raportoare, una dintre ele poate fi inexistentă.
223.	Pct. 20 Articolul 17 se completează cu alin. (12) cu următorul conținut: “Entitățile raportoare, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, organele de drept și alte autorități publice oferă asistență și suport informațional necesar SPCSB în procesul cooperării cu organizațiile internaționale de profil”	Propunem completarea modificării propuse, cu următoarele: “La solicitare, se asigură respectarea prevederilor legislației în vigoare”. Motivarea este faptul, că legea prevede obligația furnizării informațiilor către autoritățile publice, dar totodată legislația de specialitate, și anume art. 96, 97 din Legea nr. 202/2017 cu privire la activitatea băncilor, prevede o conduită imperativă cu privire la furnizarea/ nefurnizarea informațiilor în cazuri specifice.	Nu se acceptă Prevederea propusă în proiect se referă la oferirea asistență și suportului informațional necesar SPCSB în procesul cooperării cu organizațiile internaționale de profil și nu se referă la fapte după cum este menționat în aviz. Această propunere are drept scop eliminarea impedimentelor și neadmiterea eschivării subiecților menționați de a prezenta informații necesare la solicitarea organizațiilor internaționale de profil (Fondul Monetar Internațional, Consiliul Europei etc.).
224.	Art. 5 alin. (2)	Analizând conținutul propunerilor de modificare din Proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308 din 22.12.2017 prevăzute la pct. 4 - articolul 5 alineatul (2) litera a) și la pct. 10 – articolul , 9 alineatul (2), prima propoziție, VB constată că autorii intenționează să extindă măsurile de precauție inclusiv din perspectiva identificării și verificării clienților prin modalități electronice, care permit identificarea electronică de la distanță. Așa dar, potrivit modificărilor operate la art. 5 alin.(2) din Legea cu privire la	Se acceptă Proiectul a fost completat cu un articol nou care vizează cerințele privind identificarea prin mijloace electronice. De menționat că, Banca Națională a Moldovei, în calitate de organ cu funcții de supraveghere, urmează în baza prevederilor eventual aprobate a Legii nr. 308/2017 să elaboreze și să aprobe cadrul legal secundar în vederea asigurării implementării acestei prevederi.

		<p>prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308 din 22.12.2017 înțelegem că identificarea și verificarea clienților (ca mecanism de aplicare a măsurilor de precauție) urmează să aibă loc inclusiv prin intermediul mijloacelor de identificare electronice la distanță. Proces și mecanism care, de altfel, urmează a fi reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele de funcții de supraveghere și autoritățile naționale competente.</p> <p>În același timp, specificăm că potrivit prevederilor Hotărârii BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de plată prin intermediul sistemelor automatizate de deservire la distanță nr. 62 din 09.03.2017, BNM este autoritatea cu funcție de supraveghere care confirmă înregistrarea sistemului automatizat de deservire la distanță a prestatorului serviciului de plată. Așa dar, sub incidența acestei Hotărâri BNM nu cad sistemele de identificare la distanță care urmează a fi recunoscute, aprobate sau acceptate de către alte autorități naționale competente.</p> <p>Pe de altă parte, menționăm că, astăzi, nu există o reglementare care să desemneze o altă autoritate națională competentă să recunoască, aprobe sau să accepte soluțiile/mijloacele de identificare electronice la distanță printr-un mecanism consolidat și reglementat. În consecință, implementarea acestei modificări de lege ar putea constitui un gol de reglementare, atâta timp cât nu va</p>	
--	--	---	--

		<p>fi fundamentată procedura de reglementare, recunoaștere, aprobare sau acceptare a soluțiilor/mijloacelor de identificare electronice la distanță de către autoritățile naționale competente.</p> <p>În concluzie, suntem de părerea că aceste modificări legislative ar putea crea confuzii la nivel de aplicare, astfel recomandăm ca dispozițiile finale și tranzitorii ale Proiectului de lege să fie completate corespunzător în așa fel încât să fie asigurat un proces de tranziție pentru eventualele cazuri în care soluțiile de identificare la distanță să fie deja implementate de subiecții legii la momentul intrării în vigoare a legii.</p>	
225.	<p>Pct. 6</p> <p>Articolul 10 se completează cu alineatele (3¹) [...] cu următorul conținut:</p> <p>„(3¹) Din motive justificate legate de complexitatea procedurii de control, termenul general de efectuare a procedurii de control poate fi prelungit până la 30 de zile sau suspendat până la înlăturarea cauzelor care au dus la suspendarea procedurii de control”</p>	<p>Pentru a nu se admite abuzuri, este oportun a fi stabilită o limită/ un termen al suspendării procedurilor de control.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În cazul suspendării procedurii de control, din anumite cauze obiective, nu poate fi previzionat (de ex. concediu medical al persoanei responsabile, pandemie etc). Astfel, pentru fiecare caz individual, conform deciziei de suspendare, se va stabili termenul.</p>